

Festiwal Góry Literatury

10–18 lipca 2026

Podczas gdy Terytorium domaga się lojalności, Terroir domaga się uważności. Terytorium żąda, by za nie umierać, Terroir prosi zaś jedynie, by je szanować, nie eksploatować ponad miarę, nie traktować jak surowca – zainspirowani rozróżnieniem zaproponowanym przez Olę Tokarczuk, zapraszamy na tegoroczny Festiwal Góry Literatury. 12. edycja odbędzie się w dniach 10–18 lipca 2026 roku w 30 lokalizacjach ziemi kłodzkiej, aglomeracji wałbrzyskiej i Kotliny Dzierżoniowskiej.

Po raz pierwszy zorganizujemy nasze wydarzenie we współpracy z nową Fundacją Festiwal Góry Literatury, powołaną przez nas do życia w zeszłym roku jako odrębna organizacja pozarządowa, która będzie się specjalizować w realizacji dużych imprez festiwalowych.

A Festiwal Góry Literatury nie przestaje się rozrastać. To będzie kolejna rekordowa edycja wydarzenia – w tym roku przygotowaliśmy dla Państwa... ponad **170 wydarzeń!** Odbędą się one w największej z dotychczasowych liczbie lokalizacji. Odwiedzi nas – skromnie licząc – **240 gości i gościń**, spośród których największą liczbę stanowią oczywiście pisarki i pisarze, a oprócz nich: sztukmistrzowie z Lublina, artystki i artyści wizualni, akademicki i akademicy, zespoły muzyczne, młodzieżowe teatry amatorskie, aktorki i aktorzy, dziennikarki i dziennikarze, aktywistki i aktywiści.

Rekordowe będą również pasmo poetyckie i pasma edukacyjne: Małe Góry Literatury (dla dzieci i młodzieży) oraz Latający Uniwersytet Ludowy (dla dorosłych). Te działania są dla nas szczególnie ważne, a podczas zeszłorocznej edycji często brakowało miejsc warsztatowych dla wszystkich chętnych. Wsłuchując się w głosy uczestników i uczestniczek poprzednich festiwali, przygotowaliśmy największą w naszej historii liczbę spacerów przyrodniczych – będących szczególną formą komentarza do tematu przewodniego festiwalu: Terytoriów. Nie zabraknie też głośniejszych lektur w wykonaniu wybitnych aktorów i aktorek, a także autorek. Pokażemy ważne filmy i spotkamy się z ich twórcami części z nich. Tradycyjnie zaprosimy teatry amatorskie do występów na scenach profesjonalnych. Ponadto po raz pierwszy zorganizujemy pasmo filmowe dla dzieci. Nie zapomnimy też oczywiście o istotnych rocznicach.

Powtórzymy: tematem przewodnim wydarzenia będą **Terytoria**. Przyjrzymy się temu pojęciu na różne sposoby, często dalekie od jednoznaczności i oczywistości. Zacytujemy początek sławnego wykładu, który Olga Tokarczuk wygłosiła w grudniu zeszłego roku na konferencji „Tu jest Polska” w Wałbrzychu. Nawet ten krótki fragment zawiera w sobie mnóstwo inspiracji, które każą nam myśleć o terytorium jako zjawisku niepokojąco złożonym.

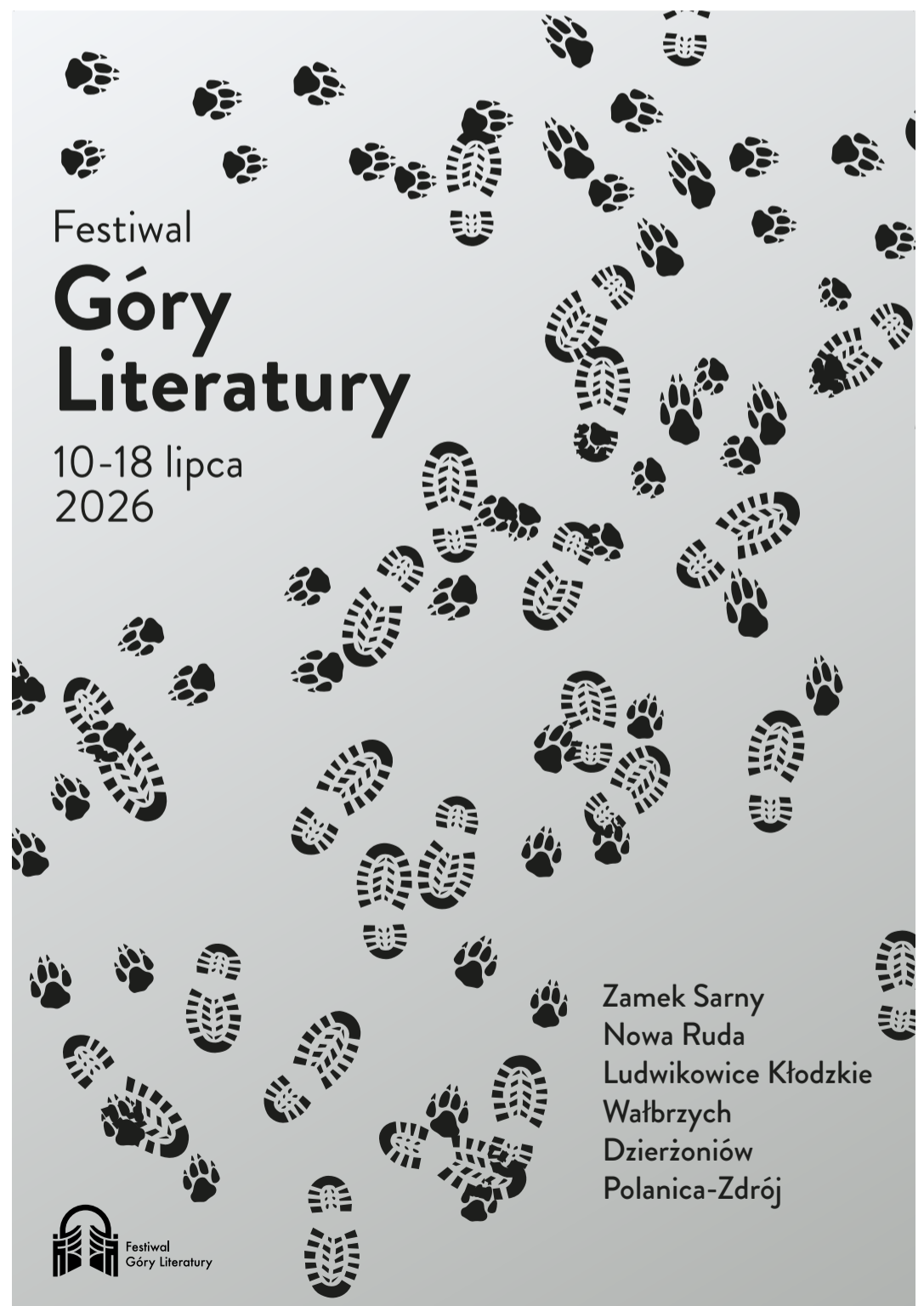
Urodziłam się kilkanaście lat po wojnie w Sulechowie (Züllichau) na północnych krańcach historycznego Śląska. Przez pierwszą dekadę życia mieszkałam w Klenicy (Kleinitz) na ziemi lubuskiej, a potem w Kietrze (Katscher) na Śląsku Opolskim. Później na sześć lat wyjechałam na studia do Warszawy i była to wyprawa nie tylko do innej strefy klimatycznej i środowiskowej, ale także do krainy nieznanych mi wcześniej niuansów mowy. Następnie wróciłam do Wrocławia (Breslau) i Wałbrzycha (Waldenburg), żeby w końcu znaleźć swoje miejsce w okolicach Nowej Rudy (Neurode).

Próba zrozumienia szczególnego charakteru Ziemi Zachodnich i Północnych oraz ich powojennych losów będzie nam oczywiście towarzyszyć przez cały festiwal. Zacznie się od głośniejszej lektury fragmentów nowej, niepublikowanej jeszcze powieści Olgi Tokarczuk w wykonaniu autorki. Niemniej rozmowa o fenomenie terminu „terytoria” wykróczy daleko poza namysł nad tak zwanymi Ziemiami Odzyskanymi. One znakomicie egzemplifikują problem, lecz znana wszystkim i intuicyjnie rozumiana definicja terytorium domaga się w naszym przekonaniu odarcia z pozorów i nowej analizy w ujęciu globalnym oraz – przede wszystkim – wielowymiarowym. Pomyśleliśmy, że należy przyrzeć się znaczeniu wielu związków frazeologicznych, które zawierają w sobie tę kategorię.

Terytorium państwowe, zależne, sporne, chronione, okupowane, moje, twoje, nasze... Co to tak naprawdę oznacza? I czy jako ludzie nie daliśmy się wmanipulować w to pojęcie jako jedyne, które dookreśla nasze miejsce na Ziemi?

Oddajmy znowu głos Oldze Tokarczuk. W wykładzie wygłoszonym w maju tego roku we Florencji dokonała ona niezwykle istotnego i bardzo nas inspirującego rozróżnienia pomiędzy **Terytorium** a znacznie bardziej niejednoznaczną przestrzenią, w której tak naprawdę żyjemy, a którą nazwała – korzystając ze słownika winiarzy i producentów oliwy czy kawy – **Terroirem**.

Granica ma za zadanie wyznaczyć wielkość terytorium. Opasać konstrukcją, która udaje naturalną, i przedstawiać ją tak, jakby istniała od zawsze, choć w rzeczywistości jest efektem negocjacji, konfliktów, aktów prawnych i przemocy. Idea terytorium zakłada, że ziemia jest tylko tłem dla ludzkiego działania, sceną, na której rozgrywają się człowiecze fobie: polityka, gospodarka, historia. Gdyż terytorium staje się bytem dopiero wówczas, kiedy ludzie aktem dzielenia i wyznaczania granic nadają mu sens i znaczenie. (...) Tak stworzył się akt nadrzędnej tożsamości i zapanowała zgoda, że wszyscy należymy do jakiegoś terytorium.

A o Terroirze pisarka mówi w tym wykładzie tak:

Każda rzecz na Ziemi jest wytworem swojego Terroir – niepowtarzalnej i skomplikowanej cechy jakiegoś miejsca, z jego glebą, wodą, powietrzem, stosunkiem do pór roku i wędrówki słońca po niebie, klimatu, wiatru, żywych organizmów i kultury człowieka. Przede wszystkim zaś tym, co nieuchwytnie, niepojęte – historią i pamięcią. Każde miejsce ma swoją jakość, podobnie jak człowiek należący do tego miejsca – jego ciało i zmysły, jego opowieści, kultura, subtelna tożsamość, której często nie da się wyrazić odpowiednim słowem.

Esej – zawiera też porównanie obu pojęć-przestrzeni:

Terytorium lubi język prawa, porozumiewa się paragrafami, traktatami, aktami własności. Jest liczbą, powierzchnią, statystyką. Można je podzielić, sprzedać, odzyskać, stracić. W tym sensie jest zawsze potencjalnie tymczasowe, zawsze może przejść w ręce innych, nawet jeśli deklaruje własną wieczność i niezmienność. Terroir odwołuje się do naszych pięciu zmysłów i do intuicji jako zmysłu szóstego, mówi poprzez współuczestnictwo, wyraża się przez opowieści.

W tym napięciu ujawnia się polityczny wymiar obu pojęć. Podczas gdy Terytorium domaga się lojalności, Terroir domaga się uważności. Terytorium żąda, by za nie umierać, Terroir prosi zaś jedynie, by je szanować, nie eksploatować ponad miarę, nie traktować jak surowca. Można kochać Terytorium abstrakcyjnie, nie znając go. Terroir nie pozwala na taką zdystansowaną miłość – wymaga bliskości i cierpliwości, chce przywiązania.

Forma tego wstępu do naszego wydarzenia nie pozwala na szerokie omówienie idei Terroiru, szczególnie że cytowany esej Olgi Tokarczuk nie ukazał się jeszcze drukiem, a trudno debatować o tekście publicznie nieznanym, z którego możemy zaczerpnąć raptem kilka króciutkich fragmentów. Przygotowując się zatem do przyszłej dyskusji o pojęciu Terroiru, w czasie festiwalu postaramy się skupić na diagnozie obecnego stanu Terytorium.

Wprowadzeniem do tych rozważań będzie wspomniana, otwierająca tegoroczny Festiwal Góry Literatury, **głośna lektura** fragmentu nowej powieści Olgi Tokarczuk w wykonaniu autorki. Słowa noblistki zabrzmiały ponownie w interpretacji Mai Ostaszewskiej, Marii Peszek, Andrzeja Seweryna i Macieja Stuhra, którzy przeczytają fragmenty powieści *Anna In w grobowcach świata*. Następną głośną lekturą będzie opowiadanie *Przeprawa* Wiesława Dymnego z tomu *Droga na Dzieki Zachód* w wykonaniu Roberta Więckiewicza. Już po pierwszej publikacji programu zdecydowaliśmy się dodać jeszcze jeden punkt – głośną lekturę opowiadania *Schronienie* w interpretacji autorki, Olgi Tokarczuk, i Mai Ostaszewskiej.

Odwiedzą nas autorki i autorzy polscy i zagraniczni. Georgi Gospodinow, bułgarski pisarz okrzyknięty przyszłym noblistą, przyjedzie ze swoją najnowszą książką *I wszystko stało się księżycem*. Z naszą publicznością spotka się też Alberto Manguel, argentyński pisarz i badacz, autor *Historii czytania*.

Porozmawiamy o **książkach** – najnowszych, nadchodzących, ale i tych, które rezonują wciąż po latach: Joanny Bator, Natalii de Barbaro, Marka Bieńczyka, Anny Bikont, Katarzyny Boni, Karoliny Ćwiek-Rogalskiej, Jacka Dehnela, Joanny Kuciel-Frydryszak, Krzysztofa Łapińskiego, Artura Nowaka i Stanisława Obirka, Pawła Piotra Reszki, Andy Rottenberg i Mirosława Bałki, Pawła Sołtysa, Tomasza Stawiszyńskiego, Małgorzaty Szejnert, Agnieszki Taborskiej, Piotra Tarczyńskiego, Wojciecha Tochmana i Ewy Woydytło.

Na naszych scenach zagospodzą także m.in. Anna Kańtoch, Adam Leszczyński, Adam Michnik, Kacper Pobłocki, Radek Rak, Wit Szostak, Kazimiera Szczuka, Mariusz Szczygieł i Antonina Tosiek.

Zorganizujemy **panele** o sztucznej inteligencji, o teoriach spiskowych, o mrocznych stronach duchowości, o migracjach jako sposobie na życie. Do rozmów zainspirują nas 30. rocznica przyznania Nagrody Nobla Wisławie Szymborskiej oraz 100. rocznica urodzin Marii Janion.

Tradycyjnie zapraszamy na **pasmo czeskie** – w tym roku odwiedzą nas Jaroslav Rudiš, Klára Vlasáková i Jonáš Zbořil.

W kuratorowanym przez Karola Maliszewskiego **paśmie poetyckim** posłuchamy m.in. Zofii Bałdygi, Wojciecha Bonowicza, Sylwii Chutnik, Jula Łyskawy, Krzysztofa Siwczyka i Julii Szychowiak.

Spotkania z naszymi gośćmi i gościniami poprowadzą: Urszula Glensk, Paweł Goźliński, Jana Karpienko, Katarzyna Kasia, Eliza Kącka, Leszek Koczanowicz, Aneta Korycińska, Grzegorz Markowski, Michał Nogaś, Małgorzata Omilanowska, Amelia Sarnowska, Sławomir Sierakowski, Jakub Skurtys, Olga Wróbel i inni.

Temat przewodni tegorocznego festiwalu pojawi się nie tylko podczas spotkań autorskich, paneli i debat, lecz także podczas niezwykle istotnego dla nas **pasma edukacyjnego**, czyli **Latającego Uniwersytetu Ludowego**. Wśród tegorocznych prowadzących wykłady i seminaria, a także spacerów przyrodnicze będą m.in. Edwin Bendyk, Karolina Kuszelewicz, Radek Rak, Dorota Sumińska, Katarzyna Szaulińska, Wit Szostak, Magdalena Środa, Adam Wajrak, Halszka Witkowska czy Urszula Zajączkowska.

W równie istotnym **paśmie Małe Góry Literatury**, skierowanym do dzieci i młodzieży, zapraszamy na spotkania, warsztaty i lekcje m.in. z Bogusiem Janiszewskim, Roksaną Jędrzejewską-Wróbel, Krzysztofem Łapińskim, Joanną Rusinek i Michałem Rusinkiem. Ponadto z Magdaleną Bigaj i Adamem Mirkiem porozmawiamy o dzieciach w sieci, a także zaprosimy na projekcje bajek połączone z pogawędkami na temat obejrzanych obrazów.

Jak co roku pokażemy również ważne **filmy**: *Człowieka z marmuru* w 100. rocznicę urodzin Andrzeja Wajdy, o którym porozmawiamy z Krystyną Jandą, oraz *Franza Kafkę*, czyli najnowszy film Agnieszki Holland, która także będzie naszą gością.

Zagramy **9 koncertów**. Wystąpią: Hania Rani presents Chilling Bambino, Ralph Kaminski & My Best Band In The World, Kasia Sienkiewicz, Renata Przemek (z projektem *Kobiety Jarocina*), Spięty oraz Pablopavo i Ludziki. Maria Peszek i Bartek Wąsik zaprezentują (dwukrotnie) projekt *Pieśń nocy letniej*, czyli interpretację *Pieśni świętojańskiej o Sobótce* Jana Kochanowskiego na głos i fortepian, a John Porter będzie świętował 45-lecie kultowego albumu *Helicopters*.

Pasmo sztuki będzie skupione wokół zbiorowej wystawy *Kamień, papier, nożyce*, kuratorowanej przez Michała Suchorę we współpracy z Jagą Hupało, Anną Klimczak, Sylwią Krzemianowską, Magdą Publicewicz, Sefą Sagirem oraz Jakubem Duszyńskim.

Zaprezentujemy różnorodne **działania teatralne**: od przedstawień połączonych z warsztatami dla dzieci, przez spektakl w wykonaniu dzieci i młodzieży z domów dziecka w towarzystwie Żanety Łabudzkiej, Czesława Mozila i Andrzeja Seweryna, po plenerowo-cyrkowe widowisko inspirowane prozą noblisty Isaaca Bashevisa Singera.

W tym roku nasze **warsztaty kreatywnego pisania** są skierowane do młodzieży w wieku 14–19 lat, a poprowadzi je Sylwia Chutnik. Poprzedza je konkurs pod hasłem „Kiedyś to będzie”, które odnosi się do refleksji nad przyszłością oraz prób wyobrażenia sobie świata w roku 2046 – rzeczywistości kształtowanej przez zmiany klimatyczne, rozwój technologii cyfrowych, media społecznościowe i dynamicznie zmieniające się relacje społeczne.

Zapraszamy!

Festiwalowe linie autobusowe 2026

Specjalnie dla was, jak co roku, uruchomiliśmy linie autobusowe! Ograniczamy ślad węglowy i ułatwiamy poruszanie się po festiwalowych lokalizacjach. Poza korzyściami płynącymi z mniejszego ruchu samochodowego jest jeszcze jeden powód: nie możemy zagwarantować miejsc parkingowych wszystkim zainteresowanym.

Autobusy oznaczone logo fundacji są darmowe.

10 LIPCA

Słupiec, Intermarche → Nowa Ruda, Dworzec Autobusowy (1) → Nowa Ruda, Miejski Ośrodek Kultury (2) → **Zamek Sarny** → Nowa Ruda, Miejski Ośrodek Kultury (2) → Nowa Ruda, Dworzec Autobusowy (1) → **Słupiec, Intermarche**

Pierwszy autobus wyruszy ze Słupca o godzinie 11.15; po drodze do Zamku Sarny zatrzyma się na dwóch przystankach w Nowej Rudzie. Trasę kończy przy Zamku Sarny.

Ze Słupca autobusy wyruszą o: 11.15, 13.00, 14.30, 16.00, 17.30, 19.00 i 20.15. Autobusy będą wracać z Saren o: 18.15, 22.00, 23.30 i 23.45.

Uwaga! Po koncercie (od godziny 23.30) autobusy pojadą skróconą trasą: **Zamek Sarny** → Nowa Ruda, Dworzec Autobusowy PKS (1) → **Słupiec, Intermarche**.

11 LIPCA

Słupiec, Intermarche → Nowa Ruda, Dworzec Autobusowy (1) → Nowa Ruda, Miejski Ośrodek Kultury (2) → **Zamek Sarny** → Nowa Ruda, Miejski Ośrodek Kultury (2) → Nowa Ruda, Dworzec Autobusowy PKS (1) → **Słupiec, Intermarche**

Pierwszy autobus wyruszy ze Słupca o godzinie 11.15; po drodze do Zamku Sarny zatrzyma się na dwóch przystankach w Nowej Rudzie. Trasę kończy przy Zamku Sarny.

Ze Słupca autobusy wyruszą o: 11.15, 13.00, 14.30, 16.00, 17.30, 19.00 i 20.45. Autobusy będą wracać z Saren o: 18.15, 21.30, 23.00 i 00.15.

Uwaga! Po koncercie (od godziny 23.00) autobusy pojadą skróconą trasą: **Zamek Sarny** → Nowa Ruda, Dworzec Autobusowy PKS (1) → **Słupiec, Intermarche**.

12 LIPCA

Słupiec, Intermarche → Nowa Ruda, Dworzec Autobusowy (1) → Nowa Ruda, Miejski Ośrodek Kultury (2) → **Zamek Sarny** → Nowa Ruda, Miejski Ośrodek Kultury (2) → Nowa Ruda, Dworzec Autobusowy PKS (1) → **Słupiec, Intermarche**

Pierwszy autobus wyruszy ze Słupca o godzinie 11.15; po drodze do Zamku Sarny zatrzyma się na dwóch przystankach w Nowej Rudzie. Trasę kończy przy Zamku Sarny.

Ze Słupca autobusy wyruszą o: 11.15, 12.45, 14.15, 15.45, 17.15, 18.45 i 20.45. Autobusy będą wracać z Saren o: 18.00, 21.00, 23.00 i 23.15.

Uwaga! Po koncercie (od godziny 23.00) autobusy pojadą skróconą trasą: **Zamek Sarny** → Nowa Ruda, Dworzec Autobusowy PKS (1) → **Słupiec, Intermarche**.

17 LIPCA

Słupiec, Intermarche → Nowa Ruda, Dworzec Autobusowy (1) → Nowa Ruda, Miejski Ośrodek Kultury (2) → **Zamek Sarny** → Nowa Ruda, Miejski Ośrodek Kultury (2) → Nowa Ruda, Dworzec Autobusowy PKS (1) → **Słupiec, Intermarche**

Pierwszy autobus wyruszy ze Słupca o godzinie 11.15; po drodze do Zamku Sarny zatrzyma się na dwóch przystankach w Nowej Rudzie. Trasę kończy przy Zamku Sarny.

Ze Słupca autobusy wyruszą o: 11.15, 12.45, 14.15, 15.45, 17.15, 18.45, 20.15 i 21.15.

Autobusy będą wracać z Saren o: 16.30, 22.00, 23.30, 23.45 i 00.00.

Uwaga! Po koncercie (od godziny 23.30) autobusy pojadą skróconą trasą: **Zamek Sarny** → Nowa Ruda, Dworzec Autobusowy PKS (1) → **Słupiec, Intermarche**.

18 LIPCA

Słupiec, Intermarche → Nowa Ruda, Dworzec Autobusowy (1) → Nowa Ruda, Miejski Ośrodek Kultury (2) → **Zamek Sarny** → Nowa Ruda, Miejski Ośrodek Kultury (2) → Nowa Ruda, Dworzec Autobusowy PKS (1) → **Słupiec, Intermarche**

Pierwszy autobus wyruszy ze Słupca o godzinie 10.15; po drodze do Zamku Sarny zatrzyma się na dwóch przystankach w Nowej Rudzie. Trasę kończy przy Zamku Sarny.

Ze Słupca autobusy wyruszą o: 10.15, 11.45, 13.15, 14.45, 16.15, 17.45, 19.45 i 21.15.

Autobusy będą wracać z Saren o: 17.00, 22.00, 23.30 i 23.45.

Uwaga! Po koncercie (od godziny 23.30) autobusy pojadą skróconą trasą: **Zamek Sarny** → Nowa Ruda, Dworzec Autobusowy PKS (1) → **Słupiec, Intermarche**.

Lokalizacje przystanków na trasie:

- Słupiec – przystanek Nowa Ruda Słupiec, ul. Kłodzka (obok Intermarche),
- Nowa Ruda (1) – Dworzec Autobusowy, ul. Niepodległości 8,
- Nowa Ruda (2) – Parking na tyłach Miejskiego Ośrodka Kultury, ul. Strzelecka 2a,
- Zamek Sarny, Ścinawka Górna – przystanek przy dolnej bramie.

Zachęcamy również do korzystania z komunikacji miejskiej pomiędzy miastami. Okolice Nowej Rudy są obsługiwane przez P.W. Beskid (beskid-przewozy.pl) oraz PKS Kłodzko (pks-kłodzko.pl).

Rozkłady jazdy oraz dodatkowe informacje znajdziecie w punktach informacji na terenie Zamku Sarny oraz u naszych wolontariuszy. W szczególnych sytuacjach można skorzystać z numeru telefonu: +48 663 702 683 (Daria – organizatorka logistyki).

Parkingi

Na czas festiwalu uruchamiamy dla was kilka parkingów. Poniżej znajdziecie adresy:

- parking nr 1: obok wjazdu do Zamku Sarny, Ścinawka Górna 40b,
- parking nr 2: Ścinawka Górna 40e,
- parking nr 3a i 3b: Ścinawka Górna 49,
- parking nr 4: Ścinawka Górna (przy drodze nr 386),
- parking nr 5: Ścinawka Średnia (obok Cmentarza Starego, przy drodze nr 386).

Latający Uniwersytet Ludowy 2026

Na tegorocznym festiwalu nie zabraknie pasma warsztatowego Latającego Uniwersytetu Ludowego. Każdego ranka zapraszamy dorosłych i starszą młodzież na zajęcia, wśród których znajdują się seminaria Magdaleny Środy i Edwina Bendyka, rozmowy o języku, obrazach i symbolach w przestrzeni publicznej, o fenomenie literatury mówionej, o dialogu, o kuchni przyszłości, o światach możliwych, o społecznych tabu. Tradycyjnie nie zabraknie warsztatów z animizmem – tym razem będą poświęcone relacji z miejscem. Zapraszamy jak zwykle w różne miejsca i zachęcamy do eksplorowania ich w ruchu i na świeżym powietrzu podczas spacerów przyrodniczych, poetyckich i sensorycznych.

11 lipca | sobota

Centrum Łąkowa 1, ul. Łąkowa 1, Radków

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

9.00–12.00 seminarium Magdaleny Środy: O utopjach w czasach dystopii.

Moduł I

To, co wyobrażone, jest pierwszą formą istnienia – powiedziała w mowie noblowskiej Olga Tokarczuk. Zastanowimy się: czy rzeczywiście? Na ile? Podczas tegorocznego seminarium będziemy przeglądać różne filozoficzne, społeczne i literackie projekty przyszłości oraz idealnego społeczeństwa, a także wizje postępu, i zastanawiać się, ile znaczą dziś takie pojęcia jak postęp, rozum, społeczne szczęście. W czasach popularności dystopii taka refleksja może być źródłem nadziei.

Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie, ul. Strzelecka 2a

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

9.00–11.30 warsztaty z Katarzyną Kwiatkowską-Moskalewicz: Rosyjska propaganda – czy można się przed nią obronić? (współorganizator: Instytut Myśli Politycznej im. Gabriela Narutowicza)

Zapraszamy na spotkanie poświęcone analizie subtelnych mechanizmów propagandy i dezinformacji, które przenikają do zachodnich dyskusji publicznych. Uczestnicy i uczestniczki poznają konkretne przykłady rosyjskich narracji obecnych w mediach, kulturze i polityce, a także sposoby ich rozpoznawania i neutralizowania. Prowadząca – doktora, dziennikarka i badaczka rosyjskiego świata medialnego – pokaże, jak łatwo wpaść w pułapkę pozornie „racjonalnych” argumentów, które służą geopolitycznym interesom Kremla. Warsztaty będą miały charakter interaktywny: ich podstawą będzie analiza tekstów, nagrań i strategii komunikacyjnych. Celem jest wyostrenie krytycznego myślenia i zrozumienie, że wojna informacyjna nie toczy się gdzieś daleko, lecz w przestrzeni naszych własnych rozmów.

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

9.00–11.30 warsztaty z Moniką Braun: Komunikacja międzyludzka jako inscenizacja

Wykłady, prezentacje, rozmowy kwalifikacyjne – wszystkie je po prostu widać i słyhać. Zmysłowo odbieramy głos i ruch mówiącej osoby i łatwo nam przychodzi ocenić jej wiedzę, pasję i charyzmę. Tak przynajmniej sądzimy. W każdym razie wydają się one oczywistymi elementami dobrego wystąpienia. Ale gdzie tak naprawdę jest ich źródło? W czym konkretnie je dostrzegamy? Co w istocie czyni dobrego mówcę, by zrobić na nas wrażenie? Ani wiedza, ani pasja, ani charyzma nie są przecież materialne. Tak samo jak koncentracja, wyrazistość czy dobre przygotowanie. A jednak mówiący do innych człowiek używa konkretnych, widzialnych środków, dających się nazwać, a nawet zmierzyć, by zagrać na niewidzialnych instrumentach doznań i wrażeń swojej publiczności. To one są tematem warsztatu, w którym odpowiemy na pytania: Jak budzić ciekawość i utrzymywać uwagę odbiorcy w publicznych wystąpieniach? Jak zamiary i wyobrażenia przekształcić w konkretne sposoby mówienia do innych i jakie widzialne znaki do tego służą? Skąd czerpać pewność siebie w sytuacjach komunikacyjnych?

Radków

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

9.00–12.00 spacer literacki: Rubieże i granice. Prowadzą Ewa Pluta i Stolovelasy

Granica. Kreska na mapie, która komplikuje biografie i plecie historie. W ostatnich latach granice przeżywają renesans. Pandemia COVID-19, Brexit, wojna w Ukrainie, kryzys uchodźczy na granicy polsko-białoruskiej... Bolesnie przekonujemy się, że koncepcja świata bez granic to tylko piękna iluzja, która rozwiewa się na naszych oczach. Granica znowu dzieli – suwerenne państwa, narody, dla wielu stanowiąc barierę nie do przebycia. Podczas spaceru literackiego „Rubieże i granice”, idąc sudeckim szlakiem w pobliżu granicy polsko-czeskiej, zastanowimy się nad fenomenem granic, zasieków, murów i pograniczy. Punktem odniesienia będzie książka *Rubież. Reportaż wędrówny* Ewy Pluty, rezultat trzymiesięcznego spaceru wzdłuż wschodniej granicy Polski i rozmów z mieszkańcami pogranicza:

rolniczką z Sankur, batiuszką z Mostowlan, wróżką z Opaki Dużej czy emerytowaną nauczycielką z Chomontowic, łącząca reportaż z eseistyczną refleksją nad znaczeniem granic we współczesnym świecie. Na trasie spaceru zaplanowaliśmy kilka przystanków, podczas których będziemy chłonąć widoki.

foto: Jerzy Wypych | Fundacja Olgi Tokarczuk

12 lipca | niedziela

Centrum Łąkowa 1, ul. Łąkowa 1, Radków

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

9.00–12.00 seminarium Magdaleny Środy: O utopjach w czasach dystopii.

Moduł II

Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie, ul. Strzelecka 2a

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

9.00–11.30 warsztaty z Walerym Topojewem i Janą Karpienko: Szamanizm a terytoria. Animistyczne podejście do przestrzeni

Warsztaty poświęcone są postrzeganiu miejsca jako żywej przestrzeni, na którą (w ujęciu animistycznym, a szczególnie szamańskim) wpływa obecność duchów miejsca. Uczestnicy i uczestniczki dowiedzą się, w jaki sposób w tradycjach szamańskich i animistycznych rozumiane jest terytorium – jako przestrzeń relacji, pamięci i wzajemnego oddziaływania. Porozmawiamy o tym, jak szaman nawiązuje kontakt z miejscem, odczytuje jego stan, pracuje z krajobrazem, pamięcią przodków i pamięcią przestrzeni, a także przyjrzymy się praktycznym sposobom uważnego kontaktu z otaczającą nas rzeczywistością.

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

9.00–11.30 warsztat z Dorotą Sumińską: Kuchnia przyszłości

Czy zasadne jest traktowanie weganizmu jako diety przyszłości? Określenie relacji pomiędzy człowiekiem a zwierzęciem z pewnością nie jest zadaniem łatwym. W związku z postępującym przewartościowywaniem antropocentrycznej wizji świata zasadne stają się pytania o przyszłość relacji międzygatunkowych, w tym o naszą wspólną codzienność – czyli to, czym się odżywiamy. Czy poza koniecznością wynikającą ze zmiany klimatu i kurczących się zasobów naturalnych jesteśmy w stanie naprawdę pokochać i uszanować zwierzęta pozaludzkie? A może kochamy tylko te wybrane, bliskie nam gatunki – swojego psa, kota, królika? Jak często nasza „miłość” wynika bardziej z przyzwyczajenia i wygody niż ze świadomości i szacunku dla innych istot?

Ścinawka Górna

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

9.00–11.30 Hydrozagadka – warsztat przyrodniczy w formie spaceru sensorycznego. Prowadzą Jan Mencwel i Stolovelasy

Ze Wzgórz Ścinawskich roztacza się piękny widok, którego nieodłączną częścią jest rzeka. Rzeka Ścinawka, zazwyczaj niepozorna i łagodna, potrafi pokazać swoją siłę. To rzeka transgraniczna – bierze początek w gminie Mieroszów, przepływa przez Czechy, by następnie ponownie przekroczyć granicę i wpłynąć na teren gminy Radków od strony wsi Tłumaczów. We wrześniu 2024 roku, po intensywnych opadach, zasilona wodami dopływów: Włodzicy, Pośny i Dzika, wypełniła dolinę wodą, zmieniając łąki i pola w gigantyczne rozlewisko. Obecnie w przestrzeni publicznej trwają konsultacje na temat ochrony przeciwpowodziowej, a jednym z rozważanych rozwiązań są suche zbiorniki retencyjne, mające ograniczyć ryzyko powtórzenia się podobnych zdarzeń. Podczas warsztatu nie będziemy opowiadać się za konkretnym stanowiskiem, nie rozstrzygniemy dylematu mieszkańców i władz, lecz przyjrzymy się temu miejscu – jego naturalnemu i kulturowemu krajobrazowi. Spróbujemy wyobrazić sobie, jak zmieni się ten pejzaż, gdy zostanie przekształcony w trosce o bezpieczeństwo. Spróbujemy też lepiej zrozumieć to miejsce: jego historię, funkcje, zależności. Czy da się pogodzić bezpieczeństwo

z troską o naturę? Jak nasze decyzje – lokalne i globalne – wpływają na zmiany hydrologiczne? Czy powódź i susza to dwie strony tego samego problemu? Zapraszamy do wspólnej refleksji i spaceru terenowego, który połączy obserwację krajobrazu z rozmową o relacjach: rzek i ludzi, przeszłości i przyszłości, przyrody i infrastruktury.

13 lipca | poniedziałek

Centrum Łąkowa 1, ul. Łąkowa 1, Radków

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

9.00–12.00 seminarium Magdaleny Środy: O utopiach w czasach dystopii. Moduł III

Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie, ul. Strzelecka 2a

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

9.00–12.00 warsztaty z Katarzyną Błazejewską-Stuhr: Pozytywne jedzenie – jak naprawdę dobrze się karmić

W obliczu rosnącej liczby sprzecznych rekomendacji żywieniowych sama wiedza często nie przekłada się na trwałą zmianę zachowań. Coraz wyraźniej widać, że sposób, w jaki jemy, jest wypadkową nie tylko fizjologii, lecz także stresu, nawyków i uwarunkowań psychologicznych. Dietetyk kliniczna opowie, jak znajdować fachową i rzetelną wiedzę, oraz skoncentruje się na praktycznym jej zastosowaniu – z uwzględnieniem mechanizmów regulujących apetyt, relacji na linii jelita–mózg oraz wpływu emocji na wybory żywieniowe. Rozbierzemy na czynniki pierwsze najnowsze trendy: „fibermaxxing”, obsesję proteinową, „biohacking jelit” i panikę glukozową. Zastanowimy się, dlaczego wiedza żywieniowa nie zawsze przekłada się na zmianę zachowania, i poznamy praktyczne narzędzia wspierające regulację sposobu jedzenia w codziennym życiu.

wstęp wolny

10.00–11.30 wykład otwarty Halszki Witkowskiej: Zachowania samobójcze wśród dzieci i młodzieży – zrozumieć, aby zapobiec

Samobójstwo jest trudnym i delikatnym tematem. W ciągu ostatnich lat w Polsce znacząco wzrosła liczba prób samobójczych wśród osób w wieku nastoletnim. Dlaczego tak się dzieje? Co najczęściej wpływa na podjęcie decyzji o próbie samobójczej? Jakie są czynniki ryzyka? W trakcie wykładu słuchacze i słuchaczki poznają podstawowe informacje o zachowaniach samobójczych i elementy wpływające na kryzys suicydalny u nastolatków i nastolatek, a przede wszystkim dowiedzą się, jaką rolę odgrywa środowisko szkolne, rodzinne oraz internetowe we wzroście zachowań samobójczych w tej grupie wiekowej. Wykład ma na celu poszerzenie wiedzy u odbiorców i odbiorczyń zgodnie z zasadą „zrozumieć, aby zapobiec”. Poruszone zostaną również podstawowe zasady kontaktu z młodą osobą w kryzysie samobójczym. Istotną kwestią będzie zwrócenie uwagi na rolę dorosłych w udzielaniu pierwszej pomocy emocjonalnej, która – podobnie jak pierwsza pomoc przedmedyczna – może uratować czyjeś życie.

wstęp wolny

13.30 Kuchnia przyszłości. Z Dorotą Sumińską i Dominiką „Stewunią” Olejnik rozmawia Katarzyna Błazejewska-Stuhr

W ramach Latającego Uniwersytetu Ludowego Stewunia (Dominika Olejnik) wraz z Kacprem Potępskim wielokrotnie prowadzili ze wszech miar praktyczne (i syjące!) warsztaty kuchni wegańskiej, połączone z rozmowami na temat transpłciowości, nierówności i neuroroznorodności. Tym razem Stewunia i Dorota Sumińska zaproponują przepisy nie tyle na konkretne dania, ile na naszą wspólną przyszłość, zarówno tę wegańską, jak i wspólnotową, w której gotowanie będzie czymś więcej niż jedynie przygotowaniem posiłków – stanie się sposobem wyrażania odpowiedzialności cywilnej i tworzenia więzi ze światem. To spotkanie łączy troskę o relacje międzyludzkie z ideami zrównoważonego życia i ekologii, pozwalając na dialog, który jest zarówno głęboki, jak i przystępny.

Zamek Sarny, Ścinawka Górna

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

11.00–13.00 warsztaty z Danielem Mordenem: Fenomen literatury mówionej – gawędy, bajędy, mity. Tłumaczy Katarzyna Byłów

Warsztaty poświęcone fenomenowi literatury mówionej będą okazją do zapoznania się, przede wszystkim empirycznie, z potęgą oddziaływania opowieści, gawęd, bajęd i mitów, czyli prastarej tradycji przekazu ustnego. Do przybliżenia tej niezwykle rozległej tematyki zaprosiliśmy Daniela Mordena, walijskiego gawędziarza, nauczyciela i autora zbiorów baśni ludowych z Walii, mitów Greków i Rzymian, a także tekstów bazujących na walijskich mitach (np. z cyklu *Mabinogion*). Wspólnie poszukamy odpowiedzi na pytania: Co sprawia, że opowiadana tysiącokrotnie opowieść pozostaje żywa? Na czym polega autorstwo, gdy czerpiemy z podań opowiedzianych już przez innych? Czym są rodowód i genealogia opowieści? Czy mity to wiedza w kapsule przeciwczasowej? Jakie znaczenie może mieć w przyszłości bezpośredni przekaz ustny?

14 lipca | wtorek

Synagoga Rutika, ul. Krasickiego 28, Dzierżoniów

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

9.00–11.30 warsztaty z Aleksandrą Gliszczyńską-Grabias: Kultura żydowska – przeciwdziałanie mowie nienawiści

Antysemityzm bywa nazywany „najstarszą nienawiścią”. Jak wiele innych form rasizmu i ksenofobii, oparty jest na całym systemie uprzedzeń, teorii spiskowych, postaw dyskryminacyjnych i skrajnie negatywnych emocji. Choć niektóre z antysemickich klisz i motywów są obecne od wieków, inne pojawiły się dopiero w ostatnim czasie. Jednocześnie trwa dyskusja nad granicami swobody wypowiedzi – nawet tej nienawistnej – oraz prawym definiowaniem tego, czym antysemityzm jest. Aleksandra Gliszczyńska-Grabias, zajmująca się tą tematyką od ponad 15 lat, odwołując się do ciekawych przykładów z polskich i międzynarodowych sal sądowych, podzieli się swoją wiedzą i zachęci uczestników i uczestniczki do zastanowienia się nad rolą prawa w walce z antysemityzmem. Zapraszamy osoby zainteresowane zrozumieniem prawnych aspektów tego zjawiska, nieustająco obecnego w przestrzeni społecznej. Wykształcenie lub doświadczenie prawnicze nie są wymagane.

Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie, ul. Strzelecka 2a

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

10.00–12.00 seminarium Edwina Bendyka: Ex-centrum. Moduł I

Warsztaty z Edwinem Bendykiem należą już do festiwalowych tradycji. Uczestnicy i uczestniczki wspólnie z prowadzącym szukają ex-centricznej perspektywy odczytujących nas zjawisk, starając się zrozumieć istotę rzeczy w niekonwencjonalny sposób. Nazwę „ex-centrum” wymyśliła i propaguje nasza fundatorka, co skutkowało między innymi powstaniem Akademickiego Centrum Badań. Ex-centrum Olgi Tokarczuk na Uniwersytecie Wrocławskim. Na seminariach Edwina Bendyka rozmawiamy o ex-centricznym „pluriwersum” – archipelagu ex-centricznych lokalności, z których każda może być środkiem świata i punktem odniesienia. Opowiadamy również o języku, który wyklucza, szczególnie w kontekście mediów społecznościowych. Nie sposób nie zauważyć, że obracamy się w „swoich” bańkach, poprzez które umacniamy podziały, podkreślamy emocje językiem nienawiści, osłabiamy integrację społeczną. Bendyk uważa, że podstawą tworzenia alternatywnych opcji powinno być odwoływanie się do zasady wyobraźni, która jest syntezą zasady nadziei i zasady odpowiedzialności. Przyszłość nie jest w tej chwili zdeterminowana, choć wiele procesów ma nieodwracalny charakter. Konsekwencje zmian klimatycznych będą narastać i kształtować rzeczywistość przez setki lat, nawet jeśli uda się powstrzymać wzrost temperatury atmosfery. To jednak nie oznacza, że jesteśmy skazani na apokalipsę – ciągle mamy wybór. W trakcie spotkań próbujemy zbadać te zagadnienia oraz odpowiedzieć sobie na wiele kluczowych pytań o świat, przyszłość i kondycję ludzkości.

Teatr Zdrojowy w Polanicy-Zdroju, ul. Parkowa 2

wstęp wolny

17.00 pokaz filmu *Człowiek z marmuru* Andrzeja Wajdy w setną rocznicę urodzin reżysera

19.45 z Krystyną Jandą rozmawia Irek Grin

Człowiek z marmuru w reżyserii Andrzeja Wajdy (1976) to jeden z najważniejszych filmów rozliczeniowych w historii polskiej kinematografii. To kino nie tylko mierzące się z przeszłością, ale i pomagające przepracować jej traumę. Pomimo niechęci władz, kinowe projekcje *Człowieka z marmuru* w 1977 roku były dla polskiego społeczeństwa czymś w rodzaju zbiorowego katharsis. Porozmawiamy o potędze filmowej opowieści, o roli kultury i odwadze ludzi kultury oraz o mówieniu władzy i sobie samym prawdy w oczy.

15 lipca | środa

Centrum Kultury Gminy Nowa Ruda w Ludwikowicach Kłodzkich, ul. Fabryczna 2

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

9.00–12.00 warsztaty z Jerzym Starzyńskim: Ratować czy kreować? Pytania o przyszłość kultury łemkowskiej w warunkach wygnania

Zapraszamy na warsztaty poświęcone kulturze łemkowskiej w formie, jaką miała jeszcze przed masowymi przesiedleniami łemków. Uczestnicy i uczestniczki będą mogli poznać historię wysiedleń i dokonanych przez nie spustoszeń, a także funkcjonowania kultury łemkowskiej w dobie PRL-u. Porozmawiamy o transformacji, która dokonała się w ostatnich latach, o współczesnych przejawach kultury łemkowskiej w literaturze, czasopiśmiennictwie, muzyce i sztuce współczesnej, a wszystko to z uwagą na dotyczące łemków stereotypy. Osią rozważań będzie pytanie postawione w tytule warsztatów – nie da się przecież odbudować czegoś, co przez stulecia rozwijało się w przestrzeni gór (łemkowszczyzny), gdy żyje się tak jak teraz: w rozproszeniu, w zmienionych warunkach geograficzno-społeczno-politycznych. Można jedynie ratować strzępy tego, co przetrwało – albo stworzyć coś nowego na fundamencie, jakim jest wiedza o tym, co pierwotne i źródłowe.

Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie, ul. Strzelecka 2a
obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

10.00–12.00 seminarium Edwina Bendyka: Ex-centrum. Moduł II

Centrum Łąkowa 1, ul. Łąkowa 1, Radków
obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

10.00–12.00 warsztaty z Karoliną Kuszlewicz: Zwierzęta pozaludzkie i ich obrona

Nauki zajmujące się świadomością doznaniową zwierząt zdołały rozbić w pył anachroniczny paradygmat, wedle którego człowiek jest jedyną istotą zdolną do odczuwania. Tak: krowy, świnie, szczury, psy, koty, lisy i inne zwierzęta (co najmniej wszystkie kręgowce) potrafią zarówno czerpać przyjemność ze swojego istnienia, jak i odczuwać wielkie cierpienie. Dysponują złożonym spektrum odczuwania, które sprawia, że jakość ich życia, podobnie jak naszego, ma znaczenie. Jednocześnie wciąż doznają potwornych krzywd ze strony człowieka. Prawo w wielu swoich przejawach, zamiast gwarantować sprawiedliwość, sankcjonuje niesprawiedliwość wobec zwierząt. Jak funkcjonować w obliczu tego, że krzywdzenie zwierząt wciąż jest pewną kulturową i prawną normą? Trwać biernie czy stawiać opór? Jak wykorzystać kiepskie prawo na korzyść zwierząt? Czy walka o jedno zwierzę może zmieniać cały system? Jak zarządzać swoim zaangażowaniem, skoro skala krzywd zwierząt jest tak rozległa? Zapraszamy osoby zainteresowane praktyką stawiania w obronie zwierząt. Wykształcenie lub doświadczenie prawnicze nie są wymagane.

fot. Jerzy Wypych | Fundacja Góry Literatury

Zamek Sarny, Ścinawka Górna
obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

9.00–12.00 Sarny w Sarnach – spacer z Adamem Wajrakiem (od lat pięciu do stu pięciu)

Adam Wajrak jest stałym bywalcem Festiwalu Góry Literatury. Wytropić go można albo na naszej głównej scenie, albo na widowni, albo w różnych mniejszych miejscowościach podczas warsztatów dla dzieci. W tym roku trochę się pozmieniło, a zmiany te wynikają ze słów dziennikarza wypowiedzianych w lipcu 2025 (parafraza, dokładnego cytatu nie pamiętamy) – teren Zamku Sarny jest przyrodniczo bogaty i warto byłoby mu się przyjrzeć podczas spaceru. Spełniamy marzenia – nasze, Adama Wajraka i osób goszczących na naszym festiwalu, które (choć być może jeszcze o tym nie wiedzą) bardzo chciałyby zobaczyć autora *Na północ* na Dolnym Śląsku.

Kinoteatr Zbyszek, ul. Świdnicka 23
wstęp wolny

18.30 pokaz filmu *Franz Kafka* Agnieszki Holland. Po projekcji z reżyserką rozmawia Sylwia Chutnik

Franz Kafka w reżyserii Agnieszki Holland (2025) to nieoczywista biografia i autorska opowieść o próbie poznania drugiego człowieka, twórcy, osobowości. Bliższa być może filmowemu esejowi, wymyka się klasycznej fabularnej narracji. To świadectwo intelektualnej ciekawości i stylistycznej odwagi. Porozmawiamy z reżyserką filmu o poszukiwaniach własnej prawdy o słynnym pisarzu.

16 lipca | czwartek

Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie, ul. Strzelecka 2a
obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

10.00–12.00 seminarium Edwina Bendyka: Ex-centrum. Moduł III

Europejskie Centrum Sztuki Ogrodowej im. Eduarda Petzolda, Zamek Sarny, Ścinawka Górna

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

9.00–12.00 seminarium wprowadzające i spacer poetycko-przyrodniczy z Urszulą Zajączkowską

Zacznijmy od krótkiego seminarium – o tym, jak patrzeć na rośliny, by czytać historię ich trwania: ślady wzrostu, ran, przemian. Potem pójdziemy w las – uważnie, powoli, z narzędziami skupienia: poezją, ciszą i mikroskopem. Zajrzemy w liść borówki, prześledzimy łuski bukowej kory, poczytamy ich litery-komórki. To ćwiczenie z obecności, zmysłów i uważności na życie zapisane w materii – innej niż ludzka.

Zaplanowaliśmy dwa spacerujące będące odrębnymi wydarzeniami. Prosimy o wybór jednego dnia podczas zapisów.

17 lipca | piątek

Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie, ul. Strzelecka 2a
obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

10.00–12.00 warsztaty z Dominikiem Puchałą: Tęczowa Matka Boska i Polka Walcząca – subwersja w jednej lekcji (współorganizator: Instytut Myśli Politycznej im. Gabriela Narutowicza)

To zaproszenie do refleksji nad tym, jak przekształcone symbole narodowe i religijne stają się narzędziem oporu i walki o równość. Autor, analizując medialne przedstawienie tęczowej Matki Boskiej, orła na tęczowym tle i Polki Walczącej, pokazuje, jak różne środowiska – od prawicy po lewicę – reagują na te akty symbolicznej subwersji. Uczestnicy i uczestniczki warsztatów przyjrzą się także innym głośnym przykładom przewartościowywania symboli, takim jak przerobione godło z kobiecą postacią podczas protestów Strajku Kobiet, reinterpretacje *Roty* w wykonaniu artystek queerowych czy użycie krzyża i biało-czerwonych barw w performatywnych działaniach aktywistów. Warsztaty pozwolą zrozumieć, jak tego rodzaju gesty funkcjonują w przestrzeni publicznej i jakie emocje wywołują.

Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna „Biblioteka pod Atlantami”, Rynek 9, Wałbrzych

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

10.00–12.00 warsztaty z Radkiem Rakiem i Witem Szostakiem: Kreacja światów możliwych

Dlaczego fantazjujemy? Czy nasz realny świat to za mało? Co nam daje stwarzanie nieistniejących światów? Jak to robić, by wyobraźnia spotkała się z rozumem? W literaturze jedne wyobrażone światy nas przekonują, chcemy do nich wracać i w nich zamieszkać, podczas gdy inne pozostawiają nas obojętnymi. Czasem nawet widzimy, że w samym procesie kreacji coś poszło nie tak: wymyślone uniwersum jest niewiarygodne. Podczas warsztatów przyjrzymy się głównym mechanizmom zabawy w tworzenie. A może uda się nam wspólnie powołać do istnienia jakiś możliwy, choć jeszcze nikomu nieznan świat?

Europejskie Centrum Sztuki Ogrodowej im. Eduarda Petzolda, Zamek Sarny, Ścinawka Górna

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

9.00–12.00 seminarium wprowadzające i spacer poetycko-przyrodniczy z Urszulą Zajączkowską

18 lipca | sobota

Radków, ul. Leśna, dwa stawy
obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

6.00–9.00 spacer ornitologiczny. Prowadzą Izabela Dłużyk i Stołovelasy

Na oficjalnej stronie Parku Narodowego czytamy: *na terenie Gór Stołowych stwierdzono występowanie 95 gatunków ptaków, w tym 89 gatunków objętych ochroną gatunkową*. Na łąkach usłyszeć można skowronka, pokląskwę albo świergotka, czasami przepiórkę, a nawet derkacza, który ponoć brzmi jak świerszcz. Nocami krzyczą objęte ochroną puchacz i sóweczki, a w okresie migracji lub koczowania pojawiają się czaple siwe, gęsi, jemioluski, jery. Spotkać można wyniosłego myszołowa włochoatego, a bliżej zbiorników wodnych i strumieni odzywają się pliszki.

Ile ptaków uda się usłyszeć wczesnym porankiem 18 lipca? Przekonajmy się! Zapraszamy na spacer z Izabelą Dłużyk, osobą niewidomą od urodzenia, którą cechuje szczególna wrażliwość na dźwięki, oraz organizacją Stołovelasy składającą się z ludzi, przed którymi Góry Stołowe odkryły wszystkie swoje tajemnice.

Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie, ul. Strzelecka 2a
obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

10.00–12.00 projekcja filmu dokumentalnego *That Boy: A Conversation about Hate and Healing* (Ten chłopak: rozmowa o nienawiści i uzdrowieniu). Koncepcja filmu: Michał P. Garapich, reż. Toby Górniak MBE. Po projekcji warsztaty: Romowie – historia, migracja, włączenie. Prowadzą Elżbieta Mirga-Wójtowicz, Michał P. Garapich i Anna Jochymek

That Boy dokumentuje spotkanie Toby'ego Górniaka MBE, romskiego artysty, aktywisty i byłego uchodźcy, który w latach 90. musiał opuścić Polskę po brutalnych atakach skinheadów, oraz Mirka, byłego neonazisty, dziś chrześcijanina zaangażowanego w działania przeciwko ekstremizmowi. Ich szczerą rozmowa odsłania mechanizmy rodzenia się nienawiści, konsekwencje przemocy oraz potencjał sprawiedliwości naprawczej i uzdrowienia po traumie. W czasach rosnącej polaryzacji i przemocy motywowanej nienawiścią edukacyjna projekcja filmu stworzy wyjątkową okazję do refleksji nad tym, jak budować mosty ponad podziałami i jak osobiste historie mogą inspirować do zmiany, a przez to wspierać równość, dialog i prawa człowieka. Film powstał w ramach międzynarodowego projektu badawczego o radykalizacji skrajnej prawicy, realizowanego pod kierownictwem prof. Michała P. Garapicha (London Metropolitan University), i miał swoją premierę w kwietniu 2025 roku w Parlamencie Europejskim w Brukseli. Po projekcji odbędą się warsztaty z udziałem ekspertów zajmujących się tematyką historii, migracji i włączenia Romów, a także pamięci, przemocy i dialogu.

Teatr Zdrojowy w Polanicy-Zdroju, ul. Parkowa 2

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

10.00–12.00 warsztaty z Katarzyną Kasią i Grzegorzem Markowskim:

Jak rozmawiać publicznie, nie obrażając

Zapraszamy na warsztat, podczas którego dowiedziecie się, jak komunikować się ze sobą w sposób wolny od agresji i uzyskiwać obustronne porozumienie. Jesteśmy przekonani, że taka umiejętność w czasach narastającej polaryzacji przyda się zarówno w życiu publicznym, jak i przy rodzinnym stole.

Projekt Latający Uniwersytet Ludowy dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

Małe Góry Literatury 2026

Jak co roku zapraszamy i tych małych, i tych trochę większych do wspólnych aktywności – będziemy tropić zwierzęta z Adamem Wajrakiem, wzorem Wisławy Szymborskiej kleić kolaże, wczytamy się w pięknie ilustrowane książki i porozmawiamy o nich, obejrzymy też filmy animowane z różnych zakątków świata. Małe Góry Literatury to festiwalowe pasmo przeznaczone dla dzieci i młodzieży – zaprojektowane tak, by każdy odnalazł w nim coś dla siebie.

11 lipca | sobota

Dzierżoniowski Ośrodek Kultury, ul. Świdnicka 23, Dzierżoniów

wstęp wolny, nie obowiązują zapisy

9.00–10.00 *Tkaczka chmur* – spektakl teatralny. Prowadzą Katarzyna Jackowska-Enemuo i Mateusz Szemraj (wiek: 5+)

Tkaczka chmur to poruszająca opowieść o stracie i oswojeniu tego, co trudne do zrozumienia nawet w przypadku dorosłych. W baśniowym świecie stworzonym przez Katarzynę Jackowską-Enemuo widzowie i widzki wyruszą w podróż przez Rzekę Smutku, Wściekły Las, Otchłań Rozpaczy. Wędrowni pozwolą im zrozumieć, że smutek, gniew czy bezradność są naturalnymi elementami ludzkiego doświadczenia, a ich przeżywanie uczy, jak radzić sobie w trudnych sytuacjach.

Spektakl łączy literacką wrażliwość z muzyką wykonywaną na żywo – opowieści towarzyszą dźwięki akordeonu, oudu, cymbałów i sazu, budujące wyjątkowy klimat przedstawienia.

fol. Jerzy Wypych | Fundacja Olgi Tokarczuk

Hotel Jedlinka, ul. Zamkowa 2, Jedlina-Zdrój

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

9.00–12.00 warsztat arteterapeutyczny z Katarzyną Szaulińską.

Czy literatura leczy?

Deborah Alma stworzyła projekt „Emergency Poet” – jeździła vanem stylizowanym na ambulans i „leczyła” ludzi, przepisując im wiersze jako lekarstwa na konkretne bóle psychiczne: zakochanie, lęk czy żal. Ale czy literatura leczy? A jeśli tak, to kogo: piszącego czy czytającego? W jaki sposób? Przez odzwierciedlenie doświadczeń? Przez piękno? Przez stworzenie wspólnoty w przeżywaniu? A może przez ucieczkę od czucia w świat utopii i fantazji? Bo czy literatura ma dać nam azyl, czy też przeprowadzić nas przez mrok ku światłu? Albo, w duchu Briana Patteny, wyprowadzić na środek autostrady i tam porzucić? Czy problemem do uleczenia jest nadwrażliwość, czy może znieczulica? Brak poczucia bezpieczeństwa czy nadmierna pogoń za komfortem? Może zgodnie z tym, co postuluje José Ovejero, pisarze leczą społeczeństwa, posługując się „etyką okrucieństwa”, a katharsis przychodzi w trakcie pobytu w suterenie ludzkiej duszy? Ale czy to uzdrawia, czy raczej doprowadza do obłądzenia? A może to leczniczy obłądzenie? A może w dzisiejszym społeczeństwie zmęczenia, mówiąc „po terapeutycznemu”, nie mamy już przestrzeni na takie przeżycia?

W duchu tych paradoksów spotkamy się na warsztacie poświęconym terapeutycznemu działaniu literatury. Poczytamy, posłuchamy i podyskutujemy – może wyłonią się z tego jasne wnioski, a może (miejmy nadzieję) jeszcze więcej pytań.

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona, zapraszamy pary opiekun–dziecko

10.15–11.30 *Tkaczka chmur* – warsztat ruchowy dla dzieci i ich opiekunów.

Prowadzą Katarzyna Jackowska-Enemuo i Mateusz Szemraj (wiek: 6+)

Po spektaklu uczestniczki i uczestnicy zostaną zaproszeni do wspólnej pracy z emocjami podczas warsztatów ruchowych. Zajęcia wykorzystują ruch, muzykę i elementy ekspresji twórczej, pomagając dzieciom i dorosłym wyrażać uczucia, o których trudno im mówić. Stanowią bezpieczną przestrzeń do odkrywania własnych emocji i rozwijania empatii, pokazują również, że rozmowa o emocjach może odbywać się nie tylko poprzez słowa, lecz także przez ciało i dźwięk.

Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie, ul. Strzelecka 2a

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

9.00–10.15 *Dzik Dzikus, czyli jak rozmawiać z trollem*. Warsztaty z Krzysztofem Łapińskim (wiek: 6+)

Co robić, gdy złośliwy troll wkroczy na nasze bezpieczne terytorium, zacznie rozsiewać plotki, zarażać wszystkich strachem i skłócać? Czy da się rozmawiać z kimś, kto nam dokucza i nie szanuje naszych granic? Pewnego razu spokojne życie dzika Dzikusa zostało zakłócone przez niespodziewaną wizytę takiego nieprzyjemnego osobnika. Może to właśnie Dzikus i jego przyjaciele z Lasu Kabackiego podpowiedzą nam, jak rozmawiać z trollem i nie dać się złapać w jego sidła?

10.30–11.45 *Świnia Malwina, czyli wielka moc pomagania*. Warsztaty z Krzysztofem Łapińskim (wiek: 6+)

Dzielną Malwinę chciałaby znaleźć bezpieczne miejsce na Ziemi, a pomagają jej w tym wierni przyjaciele. Razem przemierzają długą drogę, podczas której dowiadują się sporo o świecie, ale też o sobie. Na przykład tego, że gdy pomagasz innym, to sam stajesz się silniejszy. I że „każde niestety ma swoje zalety”. Bo nawet gdy otaczają nas ciemności i wydaje się, że jest beznadziejnie, to za chwilę w oddali może rozbłysnąć światło.

12 lipca | niedziela

Hotel Jedlinka, ul. Zamkowa 2, Jedlina-Zdrój

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona, prosimy o zapisanie się na wybraną godzinę

9.00–10.15 *To, o czym dorośli ci nie mówią*. Warsztaty z Bogusiem Janiszewskim (wiek: 7+)

10.30–11.45 *To, o czym dorośli ci nie mówią*. Warsztaty z Bogusiem Janiszewskim (wiek: 7+)

Warsztaty inspirowane serią „To, o czym dorośli ci nie mówią” oraz innymi książkami Bogusia Janiszewskiego to wyjątkowa okazja, by dzieci i dorośli wspólnie wyruszyli w podróż pełną zaskoczeń, śmiechu i refleksji. Dlaczego warto?

Bo porozmawiamy o tym, co naprawdę ważne: jak działa mózg, czym są pieniądze, co robi z nami telefon i co się wyprawia w jelitach. Za pomocą humoru i prostego języka spróbujemy przekonać uczestników i uczestniczki, że każde pytanie ma sens – nawet to najbardziej niewygodne. Będziemy uczyć się samodzielnie myśleć, pytać, analizować i, co najważniejsze, rozumieć świat. Będzie sporo wiedzy, nieco zabawy, dużo słuchania i dużo rozmawiania.

13 lipca | poniedziałek

Centrum Kultury Gminy Nowa Ruda w Ludwikowicach Kłodzkich, ul. Fabryczna 2
wstęp wolny, nie obowiązują bilety

9.00–12.00 Dzień dobry z bajką: *Felek i Tola ratują las* (2024), reż. Mascha Halberstad. Wprowadzenie i rozmowa po pokazie filmu: Michalina Drygasiewicz (wiek: 7+)

Sympatyczna para leśnych przyjaciół, lis Felek i zajączka Tola, bierze sprawy w swoje łapki, kiedy w tajemniczych okolicznościach znika ich bliski sąsiad, puchacz Henio, a ponadto wkrótce może zatonać cały las.

Przed pokazem opowiemy o filmie, a po pokazie podzielimy się spostrzeżeniami.

14 lipca | wtorek

Centrum Kultury Gminy Nowa Ruda w Ludwikowicach Kłodzkich, ul. Fabryczna 2
wstęp wolny, nie obowiązują bilety

9.00–12.00 Dzień dobry z bajką: *Tajemnica śpiewających ptaków* (2025), reż. Antoine Lanciaux. Wprowadzenie i rozmowa po pokazie filmu: Michalina Drygasiewicz (wiek: 7+)

Archeolożka Karolina prowadzi wykopaliska na wsi, gdzie spędziła dzieciństwo. Podczas wakacji odwiedza ją córka Lucie, by spędzić z nią kilka dni.

Przed pokazem opowiemy o filmie, a po pokazie podzielimy się spostrzeżeniami.

Zamek Sarny, Ścinawka Górna

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

9.00–11.00 Sarenki w Sarnach – spacer z Adamem Wajrakiem (wiek: 6+)

Piękno przyrody można podziwiać nawet trzy kroki od domu lub w centrum miast – o tym wie i do tego przekonuje innych Adam Wajrak, dziennikarz i działacz na rzecz zwierząt. Podczas spaceru rozejrzemy się po otaczającym Zamek Sarny krajobrazie, wytropimy zwierzęta, wsłuchamy się w ptasie radio. Czasami nie trzeba udawać się w dalekie podróże, żeby zaobserwować coś ciekawego – wystarczy uważność i odrobina cierpliwości.

Spacer będzie okazją do bezpośredniego kontaktu z lokalną fauną i florą, poznania przyrodniczych ciekawostek o Dolnym Śląsku oraz rozmowy o tym, jak funkcjonują otaczające nas ekosystemy. Zachęcamy najmłodszych do uważnego

przyglądania się przyrodzie, otoczenia jej opieką i spędzania czasu na świeżym powietrzu.

Dla tych, którzy zechcą kontynuować swoją przyrodniczą przygodę, spacer stanie się również inspiracją do udziału w innym wydarzeniu artystycznym i edukacyjnym festiwalu: w warsztacie *Gadające Sarny*, który odbędzie się kolejnego dnia. Uczestnicy i uczestniczki będą podczas nich tworzyć komiksy inspirowane spacerem.

Dzierżoniowski Ośrodek Kultury, ul. Świdnicka 23, Dzierżoniów

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

10.00–12.00 Guziki, słowiki, szaliki – literacka pracownia kolażu z ilustratorką Joanną Rusinek i pisarzem Michałem Rusinkiem (wiek: 6+)

Czy poeci od dziecka pisali wiersze? Czy pisarki od zawsze cieszyły się bujną wyobraźnią? Podczas warsztatów poznamy historie dwójki wyjątkowych autorów – Jana Brzechwy i Juliana Tuwima – oraz jednej poetki – Wisławy Szymborskiej. Odkryjemy, jak dziecięce pasje, zabawy i zwyczajne obserwacje wpływały na ich późniejszą twórczość. Punktem wyjścia do spotkania będą książki: *Guzik. O Janie Brzechwie dla dzieci*, *Pan Słowik. O Julianie Tuwimie dla dzieci* i *Szalik. O Wisławie Szymborskiej dla dzieci*.

Wspólnie z ich autorami, Michałem Rusinkiem i Joanną Rusinek, wysłuchamy fragmentów utworów i opowieści o życiu autorów i poetki, a następnie stworzymy własne prace plastyczne techniką kolażu. W ruch pójdą gazety, wycinanki, guziki i inne materiały, z których powstaną barwne kompozycje.

Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna „Biblioteka pod Atlantami”, Rynek 9, Wałbrzych

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

10.00–12.00 warsztaty z Heleną Morpho: *Cztery palce Maby i jej tęczowa krew* (wiek: 8+)

Czy inność musi wykluczać? A może właśnie ona sprawia, że każdy z nas jest wyjątkowy? Podczas spotkania poświęconego *Tryptykowi dla dzieci: Cztery palce Maby i jej tęczowa krew* poznamy historię bohaterki, która mierzy się z niezrozumieniem i odrzuceniem ze strony otoczenia. Książka Heleny Morpho w przystępny sposób podejmuje ważne tematy akceptacji, empatii i relacji rówieśniczych. Pochylimy się nad doświadczeniami dzieci, które z różnych powodów mogą czuć się wykluczone lub niezauważone. Rozmowa wokół książki pomoże najmłodszym lepiej zrozumieć własne emocje, rozwijać wrażliwość na potrzeby innych oraz odkryć, że różnorodność jest naturalna.

Teatr Zdrojowy w Polanicy-Zdroju, ul. Parkowa 2

wstęp wolny

15.30 Dzieci w sieci. Z Magdaleną Bigaj i Adamem Mirkiem rozmawia Aneta Korycińska (Baba od polskiego)

Media społecznościowe, komunikatory, gry online i algorytmy są dziś naturalną częścią codzienności i dzieci, i młodzieży, i dorosłych. Jak wpływają na rozwój dzieci i nastolatków? Jak mądrze towarzyszyć im w cyfrowym świecie, nie popadając ani w bezkrytyczny zachwyt, ani w moralną panikę? O wyzwaniach związanych z obecnością dzieci w sieci, bezpieczeństwie, relacjach i dobrostanie psychicznym porozmawiają Magdalena Bigaj, badaczka i ekspertka edukacji cyfrowej, oraz Adam Mirek, popularyzator nauki i autor książek dla dzieci. Dowiemy się, jak budować zdrowe nawyki cyfrowe, rozwijać krytyczne myślenie i wspierać młodych ludzi w odpowiedzialnym korzystaniu z nowych technologii. Rozmowę poprowadzi Aneta Korycińska, znana jako Baba od polskiego.

15 lipca | środa**Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie**, ul. Strzelecka 2a

wstęp wolny, nie obowiązują bilety

9.00–12.00 Dzień dobry z bajką: *Dziki robot (2024)*, reż. Chris Sanders. Wprowadzenie i rozmowa po pokazie filmu: Michalina Drygasiewicz (wiek: 7+)

Roz, robot, rozbija się na dzikiej wyspie. Próbuje przetrwać, nawiązuje relacje ze zwierzętami i adaptuje się do surowego środowiska. W gruncie rzeczy to bardzo ludzka opowieść o maszynie, która mierzy się z bardzo ludzkimi problemami.

Przed pokazem opowiemy o filmie, a po pokazie podzielimy się spostrzeżeniami.

Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie, ul. Strzelecka 2aobowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona**10.00–12.00 Gadające Sarny – warsztaty rysowania zwierząt z Joanną Rusinek (wiek: 7+)**

Jak zamienić spotkanie z naturą w opowieść obrazkową? Warsztaty ilustratorskie z Joanną Rusinek będą okazją do twórczego rozwinięcia doświadczeń zdobytych podczas spaceru przyrodniczego z Adamem Wajrakiem. Dzieci, które dzień wcześniej obserwowały zwierzęta i poznawały rośliny w okolicach Zamku Sarny, tym razem przeniosą swoje obserwacje na papier. Inspiracją staną się zarówno rzeczywiście spotkane gatunki, jak i wyobrażone historie, które mogłyby wydarzyć się wśród okolicznych łąk, lasów i pagórków.

Pod okiem ilustratorki Joanny Rusinek uczestnicy i uczestniczki warsztatów stworzą własne prace plastyczne, rozwijając kreatywność i umiejętność snucia opowieści za pomocą kredek, mazaków i farb.

Teatr Zdrojowy w Polanicy-Zdroju, ul. Parkowa 2

wstęp wolny

11.00–12.15 lekcja z Grzegorzem Kasdepkiem: *45 puknięć w głowę (plus 3 na wszelki wypadek)* (wiek: 9+)

Choć nie chce się wierzyć, wszyscy na co dzień mamy do czynienia z gatunkami literackimi. O prozę: mail, notka prasowa, wywiad – to tylko niektóre z nich. Używamy też wielu często niezrozumiałych dla dzieci pojęć, jak choćby dyskrecja, emigracja czy dyskryminacja. Im też najwyższy czas się przyjrzeć! Grzegorz Kasdepke robi to na swój unikalny sposób – dowcipnie i wnikliwie. W każdym rozdziale przybliży nam jeden gatunek literacki i jedno trudne słowo. Pomysłowe ilustracje Tomasza Kozłowskiego celnie dopełniają całość. A czytelnik? Czytelnik w mig i bezboleśnie łapie wiedzę! By od teraz – już świadomie – korzystać z niej na co dzień (opis: Wydawnictwo Literatura).

Stara Kopalnia w Wałbrzychu, ul. Piotra Wysockiego 29obowiązują bezpłatne wejściówki do pobrania ze strony biletyonline.starakopalnia.pl**16.00–17.30 wykład edukacyjny Adama Mirka: *Co w brzuchu piszczy?* (wiek: 8+)**

Dlaczego gluty są zielone? Czy naprawdę można wyizolować własne DNA? I co tak właściwie dzieje się w naszych brzuchach? Jeśli ktoś potrafi odpowiedzieć na te pytania w sposób, który jednocześnie bawi i uczy, to jest to Adam Mirek – naukowiec, autor książek dla dzieci i jeden z najpopularniejszych edukatorów internetowych w Polsce. Jego filmy i materiały śledzą tysiące osób – dzieci, młodzież i dorośli. Mirek od lat pokazuje, że zdobywanie wiedzy nie jest nudne. Przeciwnie – może być zabawne. Zapraszamy na spotkanie z młodymi odkrywcami, którzy lubią wiedzieć, jak działa świat – także ten ukryty pod skórą. Nauka jest fascynującą przygodą!

16 lipca | czwartek**Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie**, ul. Strzelecka 2aobowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona**9.00–12.00 Dzień dobry z bajką: *Nawet myszy idą do nieba (2021)*, reż. Jan Bubeníček, Denisa Grimmová. Wprowadzenie i rozmowa po pokazie filmu: Anna Równy (wiek: 7+)**

Czy mysz i lis mogą być przyjaciółmi? Kiedy uparta Czmyzka i strachliwy Rudeusz trafiają do nieba, nic na to nie wskazuje. W nowym świecie muszą porzucić swoje instynkty i stawić czoła fantastycznej przygodzie. Dokąd zaprowadzi ich ta niezwykła podróż?

Przed pokazem opowiemy o filmie, a po pokazie podzielimy się spostrzeżeniami.

Biblioteka Publiczna Gminy Nowa Ruda, Filia Nr 1, Dzikowiec 95bobowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona**9.00–10.15 lekcja z Witem Szostakiem: *Wylinka* (wiek: 9+)**

Dziesięcioletnia Klara budzi się w domu letniskowym i orientuje się, że została sama – rodzice wyjechali. Tak rozpoczyna się *Wylinka*. Wkrótce dziewczynka odkrywa, że w podobnej sytuacji znajduje się jej rówieśnik Janek. Dzieci próbują odkryć, dlaczego dorośli zniknęli. To dobry punkt wyjścia do rozmowy nie tylko o książce, ale też o tym, czego dzieci boją się najbardziej. I o tym, czym są samodzielność, współpraca, przyjaźń, a także wspomnienie.

wstęp wolny

10.30–11.45 lekcja z Grzegorzem Kasdepkiem: *45 puknięć w głowę (plus 3 na wszelki wypadek)* (wiek: 9+)**17 lipca | piątek****Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie**, ul. Strzelecka 2a

wstęp wolny, nie obowiązują bilety

9.00–12.00 Dzień dobry z bajką: *Fleak. Futrzak i ja (2025)*, reż. Jens Møller. Wprowadzenie i rozmowa po pokazie filmu: Anna Równy (wiek: 7+)

Kiedy jedenastoletni Tomek spotyka Fleaka – przybysza z innego wymiaru – jego świat staje na głowie. Wraz z nowym przyjacielem wyrusza w niezwykłą przygodę, w której odkrywa moc wyobraźni, odwagi i... własnego cienia.

Przed pokazem opowiemy o filmie, a po pokazie podzielimy się spostrzeżeniami.

Dzierżoniowski Ośrodek Kultury, ul. Świdnicka 23, Dzierżoniówobowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona, prosimy o zapisanie się na wybraną godzinę**9.00–10.15 lekcja z Roksaną Jędrzejewską-Wróbel: *Florka* (wiek: 5+)****10.30–11.45 lekcja z Roksaną Jędrzejewską-Wróbel: *Florka* (wiek: 5+)**

Podczas zajęć poznamy (lub spotkamy ponownie) Florkę – kilkuletnią, rezolutną bohaterkę popularnej serii autorstwa Roksanę Jędrzejewską-Wróbel. Choć Florka jest ryjówką, nie różni się właściwie niczym od ludzkich dzieci: ma pomysły, wątpliwości, pytania i codzienne przygody, które opisuje w pamiętniku. Zastanawia się, dokąd znika czas, gdzie jesteśmy, kiedy śpimy i czy coś może jednocześnie być i nie być. Bada świat z humorem, uważnością i potrzebą sprawdzania wszystkiego na własną rękę – nawet jeśli oznacza to próbę „przytapania” fasolki na roślinie.

Hotel Jedlinka, ul. Zamkowa 2, Jedlina-Zdrójobowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona**10.00–13.00 warsztaty z Leną Bielską: *język inkluzywny dla kadr***

Słowa nie tylko opisują rzeczywistość – pomagają ją również tworzyć. Jak mówić o różnorodności z szacunkiem? Dlaczego niektóre określenia mogą wykluczać, nawet jeśli nie wynika to ze złych intencji? I jak budować komunikację, która sprawia, że każdy czuje się zauważony? Podczas kursu Lena Bielska – psychoterapeutka i aktywistka – opowie o znaczeniu języka w codziennych relacjach oraz o tym, jak wpływa on na dobrostan dzieci i młodzieży.

Warsztaty są skierowane do nauczycieli i nauczycielek, osób pracujących z dziećmi i młodzieżą, a także osób z sektora kultury. Uczestnicy i uczestniczki przyjrzą się temu, jak język może wspierać otwartość, budować poczucie bezpieczeństwa oraz pomagać dostrzegać i szanować różnorodność – zarówno kulturową, etniczną, jak i tożsamościową czy dotyczącą seksualności.

Miejska Biblioteka Publiczna w Nowej Rudzie, ul. Bohaterów Getta 10

wydarzenie zamknięte

10.00–12.00 Kiedyś to będzie. Pracownia kreatywnego pisania z Sylwią**Chutnik (warsztaty dla młodzieży). Moduł I**

Warsztaty kreatywnego pisania z Sylwią Chutnik to nowość w programie Festiwalu Góry Literatury. Po raz pierwszy zapraszamy młodzież do udziału w zajęciach poświęconych wyłącznie twórcemu pisaniu: rozwijaniu wyobraźni, budowaniu własnych historii i poszukiwaniu indywidualnego języka opowieści. Przez dwa dni uczestniczki i uczestnicy będą pracować pod okiem Sylwii Chutnik – pisarki, aktywistki i doświadczonej edukatorki – nad tworzeniem tekstów, konstruowaniem postaci oraz przekuwaniem pomysłów w literackie narracje. Punktem wyjścia jest hasło „Kiedyś to będzie” – próba odpowiedzi na pytanie, jak mogą wyglądać świat i dorastanie za 20 lat.

Warsztaty mają charakter zamknięty i są przeznaczone wyłącznie dla laureatów i laureatek konkursu literackiego.

18 lipca | sobota**Miejska Biblioteka Publiczna w Nowej Rudzie**, ul. Bohaterów Getta 10

wydarzenie zamknięte

10.00–12.00 Kiedyś to będzie. Pracownia kreatywnego pisania z Sylwią**Chutnik (warsztaty dla młodzieży). Moduł II**Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa NarodowegoProjekt Małe Góry Literatury dofinansowano ze środków
Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
pochodzących z Funduszu Promocji KulturyDOLNY
ŚLĄSKProjekt Małe Góry Literatury
dofinansowano ze środków budżetu
Samorządu Województwa Dolnośląskiego

Pasmo poetyckie 2026

Jak pięknie poezja traci terytorium, by za chwilę coś z niego mozolnie odzyskać. Te wysiłki przebiegają w medialnej ciszy, mało kogo obchodząc. Inaczej być nie może, poezja jest stanem szczególnym literatury, nie pasuje do słowotoku mediów, do informacyjnego szumu. Ale mnie (nazywam się Karol Maliszewski) jeszcze obchodzi, organizatorów festiwalu również. Spotykamy się nie po to, aby nerwowo zasypywać słowami jakąkolwiek przepaść czy opiewać organiczną dysfunkcyjność tych dziwnych ludzi, poetek i poetów. Spotykamy się na luzie, by mówić wierszem i dziwić się, że jeszcze umie znaczyć teren – ten gość z innego świata, z alternatywnego wymiaru, pogłos mowy ginącej po to, by się na nowo odrodzić. Takie Chmury Literatury w starym browarze, zamienionym w Nowej Rudzie na bibliotekę. Nie twierdzą, że na tych spotkaniach można się uzależnić. Zapraszam szczególnie tych, którzy do tej pory omijali nas z daleka. Nie dajcie sobie wmówić, że poezja jest tylko dla wybranych. A nawet jeśli tak, to daj się wybrać.

14 lipca | wtorek

Miejska Biblioteka Publiczna w Nowej Rudzie, ul. Bohaterów Getta 10

wstęp wolny

14.00 Wojciech Bonowicz, *Bardzo*, Joanna Lech, *Nocne i niecne*, Julia Szychowiak, *Wyrazy współczucia*. Z autorem i autorkami rozmawia Karol Maliszewski

15.30 Aneta Kamińska, *Pokój z widokiem na wojnę. 4*, Robert Król, *Dixieland: widzenia beskidzko-nowojorskie*, Krzysztof Siwczyk, *Ludzie z taksydemii*.

Z autorką i autorami rozmawia Jakub Skurtys

17.00 Sylwia Chutnik, *Pobite gary*, Jul Łyskawa, *Wyprawa siedmiu zim przeciw krainie jazgarza*. Z autorką i autorem rozmawia Waldek Mazur (współorganizatorzy: Wrocławski Dom Literatury, Wydawnictwo Warstwy)

15 lipca | środa

Miejska Biblioteka Publiczna w Nowej Rudzie, ul. Bohaterów Getta 10

wstęp wolny

14.00 Tadeusz Dąbrowski, *Puk*, Piotr Florczyk, *Gdzie jest burza*. Z autorami rozmawia Karol Maliszewski

15.30 Młode głosy. Jakub Gutkowski, *Livestream*, Ola Lewandowska-Ferenc, *Jesteśmy pierwszą ciemnością tego lata*, Alicja Regiewicz, *Wykrzyknik twarzy*. Z autorem i autorkami rozmawia Jakub Skurtys

17.00 Zofia Bałdyga, *Nauka oddychania*, Urszula Zajączkowska, *Piach*. Z autorkami rozmawia Mirosława Szott (współorganizatorzy: Wrocławski Dom Literatury, Wydawnictwo Warstwy)

Pasmo czeskie 2026

Pasmo czeskie na Festiwalu Góry Literatury organizujemy od lat, przy czym już trzeci rok przy wsparciu programu Interreg w ramach współpracy polsko-czeskiej w projekcie „Kultura bez granic”, który Fundacja Olgi Tokarczuk realizuje wraz z partnerami po obu stronach polsko-czeskiej granicy. Tegoroczne pasmo czeskie to trzy spotkania z autorką i autorami: Jaroslavem Rudišem, Klárą Vlasákovą i Jonášem Zbořilem. Będziemy rozmawiać o ich najnowszych opowiadaniach, książkach prozatorskich i poetyckich, które niedawno ukazały się w przekładzie na język polski. Spotkania poprowadzą Mariusz Szczygieł, Olga Wróbel i Jakub Skurtys, tłumaczyć spotkania będzie znakomita tłumaczka literatury czeskiej Zofia Bałdyga.

14 lipca | wtorek

Kinoteatr Zbyszek, ul. Świdnicka 23, Dzierżoniów

wstęp wolny

16.15 Literatura bez granic. Pasmo czeskie na Festiwalu Góry Literatury: Jaroslav Rudiš, *Zákupy-Sarajewo*. O opowiadaniu z tomu *Sudety. Opowieści z czesko-niemieckiego pogranicza* i innych książkach z autorem rozmawia Olga Wróbel, tłumaczy Zofia Bałdyga

15 lipca | środa

Synagoga Rutika, ul. Krasickiego 28, Dzierżoniów

wstęp wolny

11.00 Literatura bez granic. Pasmo czeskie na Festiwalu Góry Literatury: Klára Vlasáková, *Wyrwy*. Z autorką rozmawia Mariusz Szczygieł

16 lipca | czwartek

Centrum Ceramiki Unikatowej, Oddział Muzeum Porcelany w Wałbrzychu – Stara Kopalnia, ul. Piotra Wysockiego 29, Wałbrzych

wstęp wolny

11.00 Literatura bez granic. Pasmo czeskie na Festiwalu Góry Literatury: Jonáš Zbořil. O tomiku poetyckim *Nova głuša* oraz debiucie prozatorskim *Flora* z autorem rozmawia Jakub Skurtys

Interreg

Współfinansowane przez Unię Europejską

Czechy - Polska

Środki wydatkowane w ramach projektu nr: Kultura bez granic CZ.11.04.02/00/23_003/0000038

Kamień, papier, nożyce

Pasmo sztuk wizualnych

Fragment tekstu kuratorskiego Michała Suchory

Kamień, papier, nożyce to jedna z najstarszych gier o sumie zerowej, czyli taka, w której wygrana jednej strony oznacza automatycznie porażkę drugiej. W każdej z tur może więc zwyciężyć tylko jeden gracz. Jego przeciwnik musi uznać swoją porażkę. To świat zerojedynkowy, jednoznaczny, o jasno zarysowanych zasadach i granicach. Takiego świata chcą współcześni przywódcy, bezwzględnie zwalczający swoich, prawdziwych lub wyobrażonych, wrogów. „Poddajcie się albo obrócimy waszą cywilizację w pył!”, „Oddajcie nam ziemię i surowce, inaczej zagłodzimy was sankcjami!”, „Przyjmijcie naszą ideologię, bo jak nie, to wynocha z naszego wspólnego kraju!” – brzmi znajomo? To nie cytaty z bajek o złym królu czy z serialu fantasy o walce dobra ze złem. To nasza rzeczywistość.

A może zmienić zasady gry? Albo chociaż to, co jest między kamieniem, papierem i nożycami, potraktować nie jako batalię, ale opartą na wzajemnym szacunku i zrozumieniu relację? Może nożyce wcale nie tępią się na twardym kamieniu, ale odwrotnie: te wyostrzają ich krawędzie jak osetka? Tak, nożyce tną papier, ale nie w akcie bezsensownej destrukcji, lecz kreacji, wspólnego tworzenia czegoś pięknego i potrzebnego. A papier pokrywa kamień, ale nie po to, by nim zawładnąć, by go zdominować, lecz by go ochronić.

KAMIENI, PAPIER, NOŻYCE

manifest Agnieszki Szpili

Kamień.
Papier.
Nożyce.

Trzy przedmioty rozpięte między życiem a śmiercią. Trzy narzędzia przetrwania.

Kamień — pamięć.
Papier — opowieść.
Nożyce — cięcie.

Wszystko, co żywe, należy odciąć od tego, co martwe, toksyczne, co nam indywidualnie i społecznie nie służy. Musimy się odciąć, czyli odłączyć od:

- patriarchalnych narracji,
- przemysłu piękna,
- przemysłu sukcesu,
- przemysłu produktywności,
- przemysłu nienawiści,
- przemysłu pogardy,
- normatywności,
- krzywdzących stereotypów,
- od świata, który modelował wszystkich niemieszczących się w patriarchacie tak dłużej, że aż zaczęli się kruszyć, a ich ciała – pękać.

Wszystkie opowieści naszego świata, których symbolem jest papier, powinny się rodzić z tego właśnie pęknięcia. Z ran i blizn, którym nie pozwolimy się w imię pamięci zagoić do końca. Strażnikami tej zranionej kolektywnej pamięci będą rozgrzane słońce, innym zaś razem skąpane w wodzie lub krwi kamienie.

Odkrywajmy zranione miejsca, pielęgnujmy ich unerwioną tkankę. To z niej narodzi się czułość, która przemieni przywilej w kruchość, a przemoc mięśni najeźdźców, pieniędzy oligarchów czy autorytetu elit w źródło zbiorowego wzmocnienia opartego na bólu, na ranach i bliznach – w nowe społeczeństwo. We wspólnotę istot zranionych i czułych, z których ciętych ran sączy się zrozumienie, solidarność z innymi zranionymi i miłość. Bo tylko to teraz jest żywe.

Myśląc o przyszłości naszego świata, dzielimy włos na czworo. Bo włosy to nasze archiwum. Przechowując:

- stres,
- hormony,
- żalobę,
- przemoc,
- pożądanie,
- chorobę,
- przeszłość,
- i transformację

opowiadają naszą historię. Nie tylko tę indywidualną. Także tę kolektywną, zbiorową.

Każdy włos jest biologicznym dokumentem epoki.

Każda fryzura jest polityką. Nie istnieje piękno neutralne, a zatem takie, które nie rani, nie definiuje, nie kontroluje i nie zabija.

Tak samo jak nie istnieje neutralne ciało.

Ciosajmy w swoim ciele, jak dłutem w kamieniu, nie dla zachwyty innych, ale dla przywołania czy umożliwienia nowego kształtu, otwartego na wilgoć i brud, na starość, niepełnosprawność, neuroroznorodność, zwierzęcość i gniew, na ślinę, pot, krew i zapach napływającego zewsząd lęku. Dopiero wtedy nasze ciała staną się prawdziwie demokratyczne, a nie kontrolowane i dyscyplinowane przez stęchłą, elitarną kulturę – tę upudrowaną matronę w wyfiokowanej fryzurze, którą obsługiwaliśmy przez ostatnie stulecia.

Kamień.
Papier.
Nożyce.

Kamień rozbija system.
Papier zapisuje ślad po upadku, po katastrofie, po Apokalipsie.
Nożyce odcinają to, co martwe, toksyczne, co nam nie służy.

Ka mień pa pier no ży ce...

Kurator główny: Michał Suchora

Współpraca kuratorska: Jaga Hupało, Anna Klimczak, Sylwia Krzemianowska, Magda Publicewicz, Sefa Sagir, Jakub Duszyński

Manifest towarzyszący wystawie: Agnieszka Szpila

Produkcja: Ostoja Sztuki, Born to Create, Jan Sikorski/Jaga Hupało (Space of Creation), Polsko-Japońska Akademia Technik Komputerowych w Warszawie, Adam Schmidt, Karolina Radziejowska

na wszystkie wydarzenia pasma sztuki wstęp wolny

10 lipca | piątek

Zamek Sarny, Ścinawka Górna, podziemia, kaplica

10.45–11.45 otwarcie pasma sztuki: Michał Suchora, Jaga Hupało, Ewa Ziemińska, Anna Klimczak, Magdalena Sidorczuk, Sylwia Krzemianowska, Magda Publicewicz, Sefa Sagir

wernisaż wystawy *Kamień, papier, nożyce*

w trakcie wernisażu *Kamień, papier, nożyce* odbędą się: odczyt manifestu Agnieszki Szpili, pokaz *Formy Ziemi Dolnośląskiej* Muzeum Geologicznego Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego, prezentacja *Nożyce=Dłuto* Muzeum Rzeźby im. Xawerego Dunikowskiego w Królikarni – Oddziale Muzeum Narodowego w Warszawie wraz ze Space of Create, prezentacja PAN Muzeum Ziemi w Warszawie

wernisaż wystawy multimedialnej Polsko-Japońskiej Akademii Technik Komputerowych w Warszawie

Zamek Sarny, Ścinawka Górna

11.00–20.00 wystawa *Kamień, papier, nożyce*

11.00–22.30 wystawa multimedialna Polsko-Japońskiej Akademii Technik Komputerowych w Warszawie

11 lipca | sobota

Zamek Sarny, Ścinawka Górna, kaplica

10.45–11.45 terytoria NIEZAWIŚCI. Czy możliwa jest edukacja bez porównywania i rywalizacji – oparta na współtworzeniu i uważności?

spotkanie z Ewą Satalecką i Martą Godzisz oraz panel dyskusyjny z artystami i artystkami wystawy *Kamień, papier, nożyce*

Zamek Sarny, Ścinawka Górna

11.00–20.00 wystawa *Kamień, papier, nożyce*

11.00–23.30 wystawa multimedialna Polsko-Japońskiej Akademii Technik Komputerowych w Warszawie

Zamek Sarny, Ścinawka Górna, podziemia

22.30 Zuzanna Gocławska, Natalia Ślusarska, Sefa Sagir – oprowadzanie po wystawie multimedialnej Polsko-Japońskiej Akademii Technik Komputerowych w Warszawie

12 lipca | niedziela

Zamek Sarny, Ścinawka Górna

11.00–20.00 wystawa *Kamień, papier, nożyce*

11.00–23.30 wystawa multimedialna Polsko-Japońskiej Akademii Technik Komputerowych w Warszawie

Zamek Sarny, Ścinawka Górna, podziemia

22.00–23.30 interaktywne pokazy w czasie wystawy multimedialnej Polsko-Japońskiej Akademii Technik Komputerowych w Warszawie

13 lipca | poniedziałek

Dawna Kopalnia, ul. Obozowa 4, Nowa Ruda

11.00–11.30 wernisaż wystawy *Kamień, papier, nożyce* w dawnej kopalni węgla. Słowo otwarcia: Sylwia Krzemianowska i Magda Publicewicz

Art Space – Dawna Pracownia Jagi Hupało, ul. Bohaterów Getta 12, Nowa Ruda

11.00–17.00 spotkania i rozmowy z artystami i artystkami. Prowadzi Jaga Hupało

Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie, ul. Strzelecka 2a

11.00–18.00 wystawa fotografii *Gesty*

Zamek Sarny, Ścinawka Górna

11.00–20.00 wystawa
*Kamień, papier, nożyce***14 lipca | wtorek**

Ostoja Sztuki, Opolnica 49

11.00–17.00 *Zasoby Ziemi*, wystawa i rozmowy o surowcach naturalnych wykorzystywanych w twórczości artystycznej

Zamek Sarny, Ścinawka Górna

11.00–20.00 wystawa *Kamień, papier, nożyce*

Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie,

ul. Strzelecka 2a

13.00–17.00 wystawa fotografii *Gesty***15 lipca | środa**

Zamek Sarny, Ścinawka Górna

11.00–20.00 wystawa *Kamień, papier, nożyce*

Galeria Ludwikowice,

ul. Główna 65,

Ludwikowice Kłodzkie

11.00–11.30 wernisaż wystawy *Kamień, papier, nożyce*11.00–17.00 wystawa *Kamień, papier, nożyce* i spotkania z artystami i artystkami oraz wielkoformatowa gra planszowa Muzeum Geologicznego Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego, a także stanowisko „Georóżnorodność regionu” Oddziału Dolnośląskiego PIG-PIB

Ostoja Sztuki, Opolnica 49

11.00–17.00 wystawa *Zasoby Ziemi*

Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie, ul. Strzelecka 2a

13.00–17.00 wystawa fotografii *Gesty***16 lipca | czwartek**

Zamek Sarny, Ścinawka Górna

11.00–20.00 wystawa *Kamień, papier, nożyce*

Galeria Ludwikowice, ul. Główna 65, Ludwikowice Kłodzkie

12.00–15.00 wystawa *Kamień, papier, nożyce* i spotkanie z artystami i artystkami

Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie, ul. Strzelecka 2a

13.00–17.00 wystawa fotografii *Gesty*

Krzysztof Maniak, kadr z filmu

Kopalnia Żłota w Żłotym Stoku, ul. Żłota 7

14.00–16.00 performance *Chemia stylu* (trzy odsłony) w ramach wystawy *Kamień, papier, nożyce***17 lipca | piątek**

Zamek Sarny, Ścinawka Górna

11.00–20.00 wystawa *Kamień, papier, nożyce*

Ostoja Sztuki, Opolnica 49

11.00–17.00 *Zasoby Ziemi*, wystawa i rozmowy o surowcach naturalnych wykorzystywanych w twórczości artystycznej

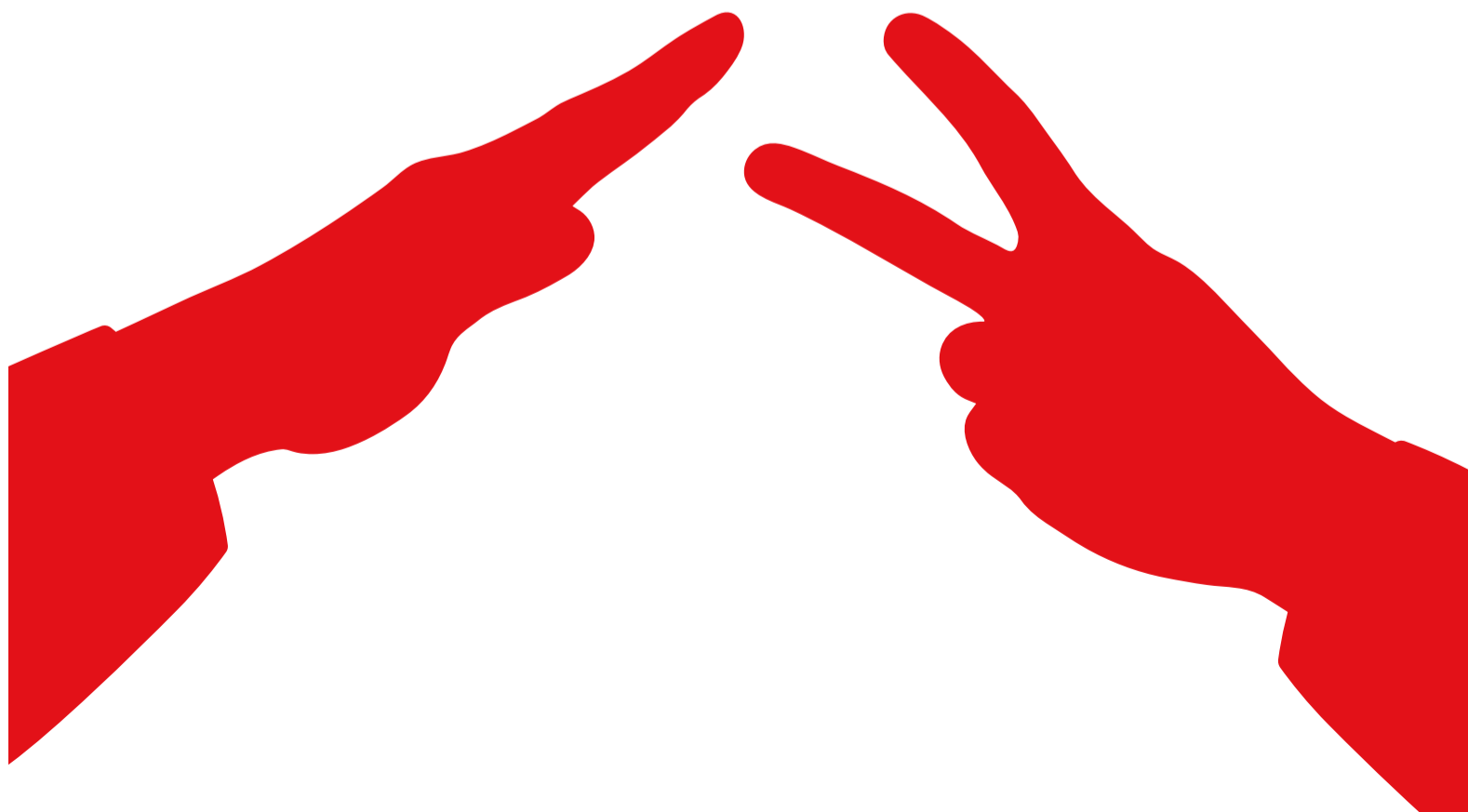
Galeria Ludwikowice, ul. Główna 65, Ludwikowice Kłodzkie

12.00–15.00 wystawa *Kamień, papier, nożyce* i spotkanie z artystami i artystkami

Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie, ul. Strzelecka 2a

13.00–17.00 wystawa fotografii *Gesty***18 lipca | sobota**

Zamek Sarny, Ścinawka Górna

11.00–20.00 wystawa *Kamień, papier, nożyce*

Szymon Szymankiewicz_KAMIEŃ, PAPIER, NOŻYCE_2022

Jarmark

13 lipca | poniedziałek

Rynek w Nowej Rudzie

wstęp wolny

od 10.00 jarmark rękodzieła, lokalnych produktów spożywczych i wyrobów artystycznych) (współorganizatorzy: Urząd Miasta Nowa Ruda, Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie i Stolovelasy)

Jarmark artystyczny wraca na noworudzki rynek w wielkim stylu. W poniedziałkowy poranek otworzą swoje nietuzinkowe kramy twórcynie i twórcy wyjątkowych przedmiotów, unikatowych strojów i naczyń. Poznacie też producentów wrażeń zmysłowych – obrazów, smaków i zapachów, a nawet dźwięków.

Wartością dodaną do każdego zakupu jest możliwość odbycia z autorem lub autorką rozmowy. Czasami jakiś drobiazg potrafi otworzyć drzwi do świata, o którego istnieniu wcześniej nie mieliśmy pojęcia. Warto dotknąć faktury papieru, sprawdzić ciężar kubka w dłoni, zapytać o technikę wykonania albo po prostu zatrzymać się na chwilę pośród rzeczy pięknych i przyjrzeć się detalom.

Rzeczy wykonywane własnoręcznie mają wyjątkowy charakter – są niepowtarzalne. Nawet jeśli na pierwszy rzut oka widzimy serię, przedmioty do siebie podobne, to jednak każda z nich nosi ślad konkretnego gestu: drobnego zawahania ręki, decyzji podjętej w jednej chwili i już niemożliwej do powtórzenia. W świecie produkcji masowej właśnie te drobne różnice są czymś luksusowym – dowodem obecności człowieka.

A jak jeszcze do tego spróbujecie kawy od mistrzyni świata Agi Rojewskiej (Mistrz Świata: Barista 2018 oraz Coffee in Good Spirits 2022) z palarni Sheep and Raven i obejrzyjecie Sztukmistrzów z Lublina, to ten dzień przejdzie do historii jako jeden z najlepszych poniedziałków.

Wśród wystawców będą między innymi:

- Małgorzata i Krzysztof Boksa
- Małgorzata Jancewicz-Górniak
- Piękniej Fio Lenzion
- Pracownia Miedziorytnika Ewa Kutylak
- Pracownia Ceramika Rzeźba Aga Ciszewska
- Michał i Małgosia Chyc
- Sławek Gołombowski
- Aga Młotkowska Art
- Bartek Wilgosz
- Justme
- Amaya Art
- Dodo dead
- Jogi ceramics
- La Czapa Kabra
- Wczesna Jagielnicka (kolaże, printy)
- Rozpuszczalna Ryba
- Rodzinne Gospodarstwo Rolne Żurkowa
- Miody Kundzicz
- Plantera
- Piekarnia Vitafit
- Przeciery owocowe bez cukru, Gospodarstwo Włóki 65.

fot. Jerzy Wypych | Fundacja Olgi Tokarczuk

Teatr

Podróż Sztukmistrza. Prolog

13 lipca | poniedziałek

Rynek w Nowej Rudzie

wstęp wolny

10.00–14.00 SZTUKMISTRZE

spacery po linie, akcje performatywne, akrobatyka teatralna, uliczny teatr przedmiotu, taniec w powietrzu na szarfach, ekwilibrystyka w wykonaniu sztukmistrzów i sztukmistrzyń

animowanie przestrzeni we współpracy z Lublinem Europejską Stolicą Kultury 2029

Sztukmistrz z Lublina to nie tylko tytuł jednej z najbardziej znanej powieści tworzącego w języku jidysz noblisty Isaaca Bashevisa Singera. Uwieczniony w książce Jasza Mazur stał się symbolem nieistniejącego już żydowskiego miasta. Sztukmistrzowie z Lublina są współczesnym wcieleniem idei tej postaci; nie tylko pielęgnują pamięć o wielokulturowym dziedzictwie, lecz także (być może przede wszystkim) promują ideę Nowego Cyrku i metodę pedagogiki cyrkowej. W tym roku Sztukmistrz i Sztukmistrzyni wraz ze swoją trupą ruszają w symboliczną podróż po Europie, podczas której prezentują sztukę z pogranicza teatru, tańca, muzyki, cyrku, performansu, sztuk wizualnych i multimedialnych, chcąc poszerzać granice wyobraźni oraz ambasadorując idei Lublina, który w 2029 będzie Europejską Stolicą Kultury. Przedsięwzięcie *Podróż Sztukmistrza* ma stanowić serce wieloletniego programu artystyczno-społecznego. Tymczasem na Festiwalu Góry Literatury lubelscy artyści i lubelskie artystki zaprezentują w dwóch odsłonach przedsmak tej podróży.

fot. M. Rukasz

18.30 *Tribute*. Spektakl plenerowo-cyrkowy inspirowany prozą Isaaca Bashevisa Singera (we współpracy z Lublinem Europejską Stolicą Kultury 2029)

Plenerowy, cyrkowy spektakl inspirowany prozą Isaaca Bashevisa Singera. Artyści i artystki dotykają w nim ponadczasowych dylematów i egzystencjalnych pytań, okraszając je charakterystycznym dla noblisty poczuciem humoru. Opowieść o nadziejach i niespełnionych marzeniach przeplata się tu z żonglerskimi sekwencjami i akrobatycznymi choreografiami. W oprawie muzycznej wykorzystane zostały utwory artystów, którzy na różne sposoby reinterpretowali swoje żydowskie pochodzenie, m.in. Amy Winehouse, The Ramones, Leonarda Cohena czy Boba Dylana. Tytuł spektaklu jest próbą wyrażenia szacunku do świata, który już nie istnieje.

Fundacja Sztukmistrzowie

Reżyseria: Arkadiusz Ziętek

Obsada: Daniel Chlibiuk, Magdalena Chlibiuk, Artur Perskawiec, Jakub Szwed, Marek Żmuda

Spektakl wyprodukowany we współpracy z Ośrodkiem Brama Grodzka – Teatr NN

Spektakl *Ziemia Ziemia*

13 lipca, 18.00 | poniedziałek

Teatr Zdrojowy w Polanicy-Zdroju, ul. Parkowa 2

obowiązują bilety

14 lipca, 19.00 | wtorek

Teatr Dramatyczny im. Jerzego Szaniawskiego w Wałbrzychu, pl. Teatralny 1

obowiązują bilety

spektakl *Ziemia Ziemia* w wykonaniu dzieci i młodzieży z łódzkich domów dziecka w reżyserii Doroty Kędzierzawskiej, z udziałem Żanety Łabudzkiej, Czesława Mozila i Andrzeja Seweryna (współorganizatorzy: Fundacja Kultury i Sztuki TAKI JESTEM, Stowarzyszenie Przyjaciele Świata, Teatr Zdrojowy w Polanicy-Zdroju oraz Teatr Dramatyczny im. Jerzego Szaniawskiego w Wałbrzychu)

Ziemia Ziemia to poruszające widowisko stworzone przez dzieci i młodzież z łódzkich domów dziecka w ramach projektu Fundacji Kultury i Sztuki TAKI JESTEM. Inspirowany twórczością Władysława Reymonta, w szczególności powieściami *Chłopi* i *Ziemia obiecana*, spektakl w reżyserii Doroty Kędzierzawskiej stanowi niezwykle połączenie teatru, ruchu i dźwięku, wykorzystuje także fragmenty tekstów Reymonta. Młodzi wykonawcy, wspierani przez wybitnych artystów, takich jak Żaneta Łabudzka, Andrzej Seweryn czy Czesław Mozil, tworzą współczesny „chór”, który

interpretuje literaturę poprzez ciało, głos i emocje. Spektakl, którego premiera odbyła się na Scenie Monopolis w Łodzi, jest nie tylko artystycznym wydarzeniem, ale także ważnym projektem społecznym. To przestrzeń dla młodych ludzi, w której mogą wyrazić siebie, budować relacje i odzyskiwać wiarę we własne możliwości.

Musical *Punk(t) wyjścia*

15 lipca, 19.00 | środa

Teatr Zdrojowy w Polanicy-Zdroju, ul. Parkowa 2

obowiązują bilety

***Punk(t) wyjścia*: musical Teatru na Fabrycznej w Teatrze Zdrojowym w Polanicy-Zdroju (współorganizator: Centrum Kultury Gminy Nowa Ruda, Powiat Kłodzki)**

Muzyczna historia o przebudzeniu – chwili, w której kończy się krzyk, a zaczyna świadomość. Prawdziwa wolność nie płynie z ucieczki ani pozornego heroizmu, lecz z odwagi, by spojrzeć w głąb siebie i stanąć twarzą w twarz z tym, co boli. Surowy, emocjonalny spektakl o poszukiwaniu sensu w świecie iluzji. To nie jest historia o buncie – lecz o przebudzeniu. O chwili, kiedy widać punkt wyjścia.

Trzech przyjaciół opuszcza swoje bezpieczne miejsce, by odnaleźć sens, miłość i siebie. Wyruszają w miasto, pulsujące energią, obietnicami i złudzeniami – Glorystwood. Każdy z nich próbuje zagłuszyć pustkę: bunt, ucieczką, iluzją siły. Nagle to, co miało być wybawieniem, staje się ich klątwą.

Oddajemy w Wasze ręce spektakl, który wyrasta z niepokoju współczesnego świata, ale także z jego najprostszej tęsknoty – by zacząć od nowa. Musical to podróż przez bunt i ciszę, krzyk i szept, nadzieję i beznadzieję. Teatr jest miejscem, w którym można się zatrzymać i spojrzeć głębiej. Dlatego zapraszam Państwa do przeżycia tej historii nie tylko oczami, ale i sercem. Wierzę, że każdy znajdzie tu odrobinę własnej drogi – swojej siły, wątpliwości, odwagi czy lęku. Bo każdy z nas ma swój własny punkt wyjścia – mówi Gabriela Buczek-Rogińska, dyrektor artystyczny.

Dyrektor artystyczny: Gabriela Buczek-Rogińska

Scenariusz, reżyseria, przygotowanie: Bożena Łaba

Choreografia: Katarzyna Schick, Dorota Furmaniuk

Dramaturgia: Krzysztof Woźniak, Bożena Łaba, Dorota Furmaniuk

Scenografia: Igor Hanusek

Polskie teksty piosenek: Paweł Szczepański

Sesja, zdjęcia: Grzegorz Matulewicz GM Fotofaktoria, Filip Podgórny fotolove_

Stylizacja, makijaż, fryzury: uczniowie Kłodzkiej Szkoły Przedsiębiorczości

Technika Sceniczna: Dab Sound / KL Lights

Koncerty

Ralph Kaminski & My Best Band In The World

10 lipca, 22.00 | piątek | Zamek Sarny, Ścinawka Górna

Ralph Kaminski to wokalista, autor tekstów, kompozytor, producent muzyczny oraz reżyser teledysków. Artysta wydał cztery albumy: *Morze* (2016), *Młodość* (2019), *KORA* (2021) oraz *Bal u Rafała* (2022), a każdy z wymienionych uzyskał status Złotej Płyty. Wielokrotnie nagradzany Kaminski współpracował m.in. z Natalią Przybysz, Quebonafide, Marylą Rodowicz, Darią Zawiałow, Natalią Szroeder, Organkiem, Kwiatem Jabłoni oraz Miuoshem.

W 2024 roku Kaminski zadebiutował jako aktor w serialu *Lady Love*, do którego nagrał również – we współpracy z Andrzejem Smolikiem – cover przeboju lat 80. *Cheri, Cheri Lady*.

Rok 2025 przyniósł współpracę artysty z Męskim Graniem i udział Ralpha w projekcie Męskie Granie Orkiestra, którego liderami byli również: Igor Herbut, Błażej Król i Natalia Przybysz. Wokaliści wspólnie z producentem DrySkullem stworzyli singiel *To bardzo ziemskie*, który można było usłyszeć na trasie Męskie Granie 2025.

Wiosną ukazał się jego kolejny autorski album zatytułowany *GÓRA* – idealny tytuł na nasz festiwal, prawda?

Kasia Sienkiewicz

11 lipca, 21.30 | sobota | Zamek Sarny, Ścinawka Górna

Kasia Sienkiewicz – wokalistka, pianistka i autorka piosenek, liderka Kwiatu Jabłoni. W projekcie solowym pokazuje zindywidualizowaną kobiecą odślonę swojej twórczości.

Po latach grania w rodzinnym duecie stawia przed sobą wyzwanie stworzenia kolejnej odśloni samej siebie. Szykuje premierowe letnie koncerty wraz z 10-osobowym składem, stawiając na połączenie romantyzmu z tanecznością lat 80., wyrażania wewnętrznych przeżyć z energią żywego grania, nostalgii z optymizmem.

Spięty

12 lipca, 21.30 | niedziela | Zamek Sarny, Ścinawka Górna

Spięty – czyli Hubert Dobaczewski – to, gitarzysta, wokalista i autor tekstów znany z wieloletnich występów z zespołem Lao Che, a także z działalności solowej. Jest autorem płyt *Antyszanty*, *Black Mental* oraz *Heartcore*. Ta ostatnia uzyskała nominację do nagrody Fryderyki 2023 w kategorii Muzyka Alternatywna. W 2025 Spięty został uhonorowany nagrodą Ambasador Polszczyzny w Piśmie, przyznawaną przez Radę Języka Polskiego.

Singiel promujący płytę pt. *Blue* przez 21 tygodni utrzymywał się na pierwszym miejscu listy przebojów Radia 357, a w najlepszej dziesiątce był nieprzerwanie przez przeszło 90 tygodni. Wiosną 2026 ukazała się nowa płyta Spiętego: *Full H.D.*

Maria Peszek (głos) i Bartek Wąsik (fortepian)
Pieśń nocy letniej. Peszek i Wąsik grają Kochanowskiego

13 lipca, 21.00 | poniedziałek | Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie,
 ul. Strzelecka 2a

14 lipca, 21.00 | wtorek | Kinoteatr Zbyszek, ul. Świdnicka 23, Dzierżoniów
 Unikatowy projekt łączący arcydzieło polskiej literatury z wrażliwością wyjątkowej dwójki artystów – performerki i autorki Marii Peszek oraz pianisty i kompozytora Bartka Wąsika. Peszek i Wąsik stworzyli 12 nowych kompozycji, oddając oryginalny tekst *Pieśni świętojańskiej o Sobótce* w całości. Dzieło Kochanowskiego zyskuje tu nową, barwną i wielce zaskakującą interpretację, a *Pieśń* wybrzmiewa polifonią i nieskończonymi możliwościami, jakie dają głos ludzki i fortepian.

Pablopavo i Ludziki

15 lipca, 21.00 | środa | Centrum Kultury Gminy Nowa Ruda w Ludwikowicach Kłodzkich, ul. Fabryczna 2

Pablopavo, czyli Paweł Sołtys, to człowiek renesansu. Wokalista, radiowy DJ, autor tekstów piosenek i kompozytor, a jednocześnie znakomity pisarz. Nagradzany zarówno za swoją muzykę, jak i za prozę. Od 2003 roku jest jednym z filarów zespołu Vavamuffin. W 2009 roku rozpoczął karierę solową. Jego twórczość muzyczna firmowana pseudonimem Pablopavo jest wszechstronna i trudna do zaliczenia do jednego, konkretnego stylu – tworzył w stylach przenikających takie gatunki, jak warszawski folk, dub, ragga i pop rock. Koncerty Pablopavo i Ludzików zmuszają do bujania się – i do refleksji.

John Porter, *Helicopters '45*

16 lipca, 21.00 | czwartek | Stara Kopalnia w Wałbrzychu, ul. Piotra Wysockiego 29
 Polsko-brytyjski muzyk, urodził się w 1950 roku, a od 1976 mieszka w Polsce. Występował solowo, a także współpracował z wieloma innymi twórcami (między innymi Korą i Markiem Jackowskim, Anitą Lipnicką, Wojtkiem Mazolewskim, Adamem „Nergalem” Darskim).

Początek kariery Portera to przede wszystkim współpraca z Korą i Markiem Jackowskim, z którymi współtworzył trio Maanam – Elektryczny Pryszyk, gdzie grał na gitarze akustycznej. Trzy lata później artysta założył swoją własną formację, którą nazwał Porter Band. W tym samym roku, w ciągu zaledwie czterech dni, grupa nagrała swój debiutancki, legendarny krążek, zatytułowany *Helicopters*. Album został nagrodzony tytułem Płyty Roku w kategorii rock.

W roku 2025 od wydania płyty *Helicopters* minęło 45 lat. Z tej okazji przygotowano koncert 45-lecia płyty, premierowo zaprezentowany w ramach trasy Męskiego Grania 2025 pod szyldem *Helicopters '45*.

Rock w Polsce miał wiele ważnych momentów, ale *Helicopters* był tym, który otworzył bramę na oścież. W 1980 roku płyta wpadła jak świeży przeciąg: anglojęzyczne teksty, nowofalowa energia, sekcja jak brzytwa (muzycy Nurtu i Spisku), a w centrum John Porter, Walińczyk, który w Polsce znalazł własny akord buntu.

Hania Rani presents Chilling Bambino

17 lipca, 22.00 | piątek | Zamek Sarny, Ścinawka Górna

Przyciągająca siła muzyki Hani Rani wciąga w hipnotyczny trans. Pianistka, kompozytorka i wokalistka to gatunkowa nonkonformistka, która zdobyła uznanie, przeplatając wpływy muzyki klasycznej, jazzowej i elektronicznej.

Urodzona w 1990 roku w Gdańsku Hania zaczęła grać na pianinie w wieku siedmiu lat. Kształciła się jako pianistka klasyczna w Warszawie, a następnie kontynuowała studia w Berlinie, gdzie zaczęła eksplorować muzykę elektroniczną.

Jest cichą gwiazdą – bardziej zależy jej na więzi niż na sławie czy spektaklu – i nieustannie poszukuje nowości w swojej twórczości, rzucając wyzwanie sobie i swojej publiczności w aktywnym procesie odnowy i regeneracji. Chilling Bambino funkcjonuje jako jej alter ego – stale ewoluujący projekt, który ukazuje jej miłość do syntezatora Prophet, zabierając słuchacza w dźwiękową przygodę przez ciemną elektronikę i hipnotyczne rytmy, gdy Rani puszcza wodze fantazji.

Renata Przymyk, *Kobiety Jarocina*

18 lipca, 22.00 | sobota | Zamek Sarny, Ścinawka Górna

Charyzmatyczna, mroczna, a jednocześnie wiecznie uśmiechnięta, hipnotyzująca spojrzeniem, zagadkowa i prowokująca do myślenia Renata Przymyk nie pozostawia słuchaczy obojętnymi. Od ponad 30 lat z niespożytą energią gra koncerty, nagrywa kolejne płyty, z których większość uzyskało status złotych za sprzedaż ponad 50 tysięcy każdego tytułu, wielokrotnie były nominowane i nagradzane, przeważnie za indywidualność artystyczną.

Renata Przymyk występowała już na naszym festiwalu i było to wielkie przeżycie, dlatego nie możemy się doczekać jej nowego projektu o intrygującym tytule *Kobiety Jarocina*.

Program Festiwalu Góry Literatury

10–18 lipca 2026

NA KONCERTY I NIEKTÓRE WYDARZENIA OBOWIĄZUJĄ BILETY, NA WYBRANE WARSZTATY OBOWIĄZUJĄ ZAPISY MAILOWE POD ADRESEM lul@fundacjaolgitokarczuk.org, LICZBA MIEJSC OGRANICZONA

Część festiwalowych wydarzeń będzie tłumaczona na polski język migowy. W programie oznaczamy je symbolem ♣, umieszczonym przy godzinie wydarzenia.

10 LIPCA | PIĄTEK

ZAMEK SARNY Ścinawka Górna

obowiązuje całodzienny bilet

12.00 otwarcie Festiwalu Góry Literatury przez przedstawicieli Fundacji Olgi Tokarczuk oraz Fundacji Festiwal Góry Literatury

Kilka słów na rozpoczęcie 12. edycji Festiwalu Góry Literatury! Opowiemy o tym, jak rozrasta się festiwal, podziękujemy naszym partnerom i patronom, gościom i gościoniom. I wszystkim, którzy przyczyniają się do tworzenia tak wspaniałej przestrzeni. Czyli Wam – publiczności. Trzymajmy kciuki nie tylko za świetne i rozwijające spotkania, debaty, warsztaty i wiele innych, lecz także za pogodę!

12.20 głośna lektura fragmentów nowej powieści Olgi Tokarczuk w wykonaniu autorki. Ujawnienie tytułu i projektu okładki (współorganizator: Wydawnictwo Literackie)

Tematyka najnowszej książki Olgi Tokarczuk ma wiele wspólnego z tematem przewodnim tegorocznego festiwalu. Możemy mówić o terytorium, przesiedleniach i Dolnym Śląsku. Więcej nie powiemy. Przyjdźcie zobaczyć i posłuchać.

13.45 Karolina Ćwiek-Rogalska, *Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty*, Tomasz Grabowski, *Indywidualizm i demokracja w Polsce. Jak Ziemie Zachodnie stały się kolebką liberalizmu*, Andreas Kossert, *Exodus. Historia ludzkości*. Z autorką i autorami rozmawia Mirosław Maciorowski, tłumaczy Antoni Niemczura

Ludzkość zmuszana była do porzucania domów praktycznie od początku dziejów – XX wiek był jednak pod tym względem wyjątkowy. II wojna światowa i zmiany na mapie świata, które w jej wyniku nastąpiły, wprawiły w ruch miliony ludzi, a na obszarach obecnej Polski obserwowaliśmy istny eksperyment socjologiczny. To tutaj działa się wielka historia, ścierały się ze sobą siły polityczne i dopełniały układy międzynarodowe, tu mity były budowane i dekonstruowane. Ponad 80 lat od tamtych wydarzeń wciąż dyskutujemy o „Ziemiach Odzyskanych”, zastanawiamy się, co jest nasze, co uzyskane, a co odzyskane, jak tamte wydarzenia wpłynęły na obecne zróżnicowanie wewnętrzne naszego kraju. Mamy pełną świadomość, jak wielka jest to dyskusja, i zapraszamy do niej w trakcie festiwalu, wiedząc, że będzie miała ciąg dalszy.

15.15 Katarzyna Boni, *Którędy do wyjścia?* Z autorką rozmawia Katarzyna Byłów Umierający koralowiec pachnie zgniłym mięsem. Katastrofę klimatyczną czuć na wiele sposobów, a jednak z jakiegoś powodu bardzo trudno ją poczuć. W obliczu zapaści klimatycznej wiele osób wydaje się żyć bez uczucia, w nieoczywistej żałobie, z chronicznym poczuciem winy, spalając się w beznadziejnej ekofurii. Najnowsza książka Katarzyny Boni to reportaż o gruntownie zmieniającym się świecie, a zarazem opowieść o osobistym wymiarze planetarnego kryzysu, zapis drogi wiodącej od znieczulenia lękiem i przerażeniem w obliczu nadchodzącej straty ku nowemu. Porozmawiamy o sposobach nawiązania relacji ze światem „w kryzysie”.

16.45 #LicząSięSkrawki. Z Karoliną Kuszlewicz rozmawia Jana Karpieńko

Dwa lata temu Karolina Kuszlewicz powołała do życia ideę #LicząSięSkrawki. Za tym hasłem kryje się wezwanie do ochrony przyrody w każdej postaci, choćby najmniejszej – niewielkich mokradel, zadrzewień śródpolnych; przyrody, która znika w języku, na mapach i w decyzjach administracyjnych. Wokół tej idei powstała społeczność ludzi, którzy zaczynają wierzyć, że nie musimy traktować zakłębionych urzędniczych jako wyroczeni i ostateczności; że wrażliwe patrzeć pod nogi musi wreszcie zostać zauważone i znaleźć uznanie także na poziomie instytucjonalnym.

18.15 Migracje jako sposób życia. Z Didierem Fassinem i Anne-Claire Defossez, autorem i autorką książki *Exile. Chronicle of the Border* (Wygnanie. Kronika granicy), rozmawia Leszek Koczanowicz, tłumaczy Paloma Korycińska

Wysiedlenia i wzmożona migracja stały się w ostatnio paliwem dla nacjonalizmu, a umiejętnie podsycany lęk przed obcymi wywołuje wrogość wobec przemieszczających się ludzi. Rządy próbują zniechęcić i zatrzymać przybyszów, a militaryzując granice, penalizując migrację i pomoc humanitarną, tworzą przestrzeń, w której nierzadko krzewią się przemoc i bezprawie, wyrastają przypominające więzienia ośrodki otoczone płotami z drutu żyłkowego, a życie ludzkie łatwo ginie w żywiołach wody, mrozu czy upiornego żaru pustyni. Didier Fassin wraz z Anne-Claire Defossez przez pięć lat z naukowym rygiorem i etnograficzną wnikliwością badali losy i doświadczenia osób, które potrzeba znalezienia schronienia zawiodła na granicę pomiędzy Włochami a Francją, w rejon, który od połowy pierwszej dekady XXI wieku jest szlakiem przerzutowym osób uciekających z Afganistanu, Iranu,

Maghrebu i Afryki Subsaharyjskiej. Prowadzone przez badaczy śledztwo wykazało nieskuteczność militaryzacji granic, frustrację służb, wagę solidarności i zaangażowania osób, które ochotniczo niosą pomoc ludziom w drodze – ludziom, których doświadczenie coraz bardziej definiuje naszą współczesność.

•19.45 Georgi Gospodinow, *I wszystko stało się księżycem*. Z autorem rozmawia Michał Nogaś, tłumaczy Magdalena Pytlak (współorganizator: Wydawnictwo Literackie)

Co można by zrobić w ciągu ostatnich 8 minut i 19 sekund świata? Ile kobiet mieści alfabet? Jak wygląda uojcowienie? I czy istnieje Bóg imion? Georgi Gospodinow, laureat między innymi Międzynarodowej Nagrody Bookera i Nagrody Angelus oraz najczęściej tłumaczony bułgarski autor, poszukuje odpowiedzi na te (i nie tylko te) niezwykle pytania w swoich opowiadaniach. *I wszystko stało się księżycem* to historie absurdalne, ironiczne, melancholijne, rozpięte od sentymentalnej przeszłości ku dalekiej, niepewnej przyszłości; każda z nich jest jak małe okno otwierające się na nowe światy, czasem na cały kosmos samotności, skąd już blisko na księżyc. I o nich właśnie porozmawiamy z pisarzem.

21.00 głośna lektura: opowiadanie *Przeprawa* Wiesława Dymnego z tomu *Droga na Dziki Zachód* czyta Robert Więckiewicz

Opowiadania z tomu *Droga na Dziki Zachód* początkowo miały być scenariuszem do serialu, który nigdy nie powstał. Napisane w 1974 roku, wydane w 1998 – czy wciąż aktualne? Zapraszamy do posłuchania *Przeprawy* w interpretacji Roberta Więckiewicza.

22.00 koncert: Ralph Kaminski & My Best Band In The World

wstęp wolny

10.45–11.45 otwarcie pasma sztuki: Michał Suchora, Jaga Hupało, Ewa Ziemińska, Anna Klimczak, Magdalena Sidorczuk, Sylwia Krzemianowska, Magda Publicewicz, Sefa Sagir wernisaż wystawy *Kamień, papier, nożyce*

W trakcie wernisażu *Kamień, papier, nożyce* odbędą się: odczyt manifestu Agnieszki Szpili, pokaz *Formy Ziemi Dolnośląskiej* Muzeum Geologicznego Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego, prezentacja *Nożyce=Dłuto* Muzeum Rzeźby im. Xawerego Dunikowskiego w Królikarni – Oddziale Muzeum Narodowego w Warszawie wraz ze Space of Creation, prezentacja PAN Muzeum Ziemi w Warszawie.

wernisaż wystawy multimedialnej Polsko-Japońskiej Akademii Technik Komputerowych w Warszawie

* pełny program pasma sztuki znajduje się na końcu programu

od 12.00 akcja edukacyjna Tour de Konstytucja (współorganizator: Fundacja Aktywna Demokracja)

* akcja edukacyjna trwać będzie przez cały weekend

Ogólnopolska akcja Tour de Konstytucja jest autorskim projektem Fundacji Aktywna Demokracja prowadzonym w ścisłej współpracy z organizacjami prawniczymi i obywatelskimi. Aktywiści i aktywistki z grup formalnych i nieformalnych, przedstawiciele sądownictwa, prokuratur oraz adwokatury, a także ludzie kultury i zwykli obywatele odwiedzają wsie, miasteczka i miasta, by rozmawiać o państwie obywatelskim oraz o prawach i obowiązkach zagwarantowanych w Ustawie Zasadniczej z Kartą Praw Podstawowych UE, a przy okazji rozdają tysiące egzemplarzy Konstytucji.

11 LIPCA | SOBOTA

ZAMEK SARNY Ścinawka Górna

obowiązuje całodzienny bilet

12.00 Zwrot ludowy. Z Joanną Kuciel-Frydryszak, Adamem Leszczyńskim, Kacprem Pobłockim i Antoniną Tosiek rozmawia Amelia Sarnowska

Zwrot ludowy, czyli „dolne 90 procent” dochodzi do głosu – i świadomości publicznej. Czy jest to jednak głos, który chcemy dziś słyszeć? Jak odrobić tę lekcję porządnie? Komu może dziś służyć gloryfikacja przeszłości i systemów opartych głównie na przemoc? Porozmawiamy o historii, której trzeba się uczyć wciąż od nowa, z autorkami i autorami, którzy od lat bacznie się jej przyglądają.

13.45 Krzysztof Łapiński, *Najmądrzejszy. Biografia Sokratesa*. Z autorem i Magdaleną Środą rozmawia Paweł Goźliński

Książka Krzysztofa Łapińskiego to dzieło monumentalne, historyczne, a jednocześnie lekkie i wciągające. Wędrujemy z autorem przez Ateny i inne greckie miasta, śledzimy religijne i polityczne obyczaje, systemy wychowawcze, plotki, mity, opowieści prawdziwe i zmyślone, a wszystko po to, by zrozumieć Sokratejski geniusz – pisze o książce Magdalena Środa.

15.15 Artur Nowak, Stanisław Obirek, *Gehenna. Kościelna okupacja Polski*. Z autorami rozmawia Urszula Glensk

Stanisław Obirek i Artur Nowak opowiedzą o wspólnie napisanej książce dotyczącej kondycji Kościoła katolickiego w Polsce. Porozmawiamy o historii instytucji,

o zasobach archiwalnych i o przypadkach nadużyć etycznych i sprawach kryminalnych. Będziemy również mówili o tym, co to znaczy: „tylko nie mów nikomu”. *Sapere aude* – odważmy się zrozumieć przeszłość.

16.45 Nowe transgresje. W setną rocznicę urodzin Marii Janion z Markiem Bieńczykiem i Kazimierzem Szczuką rozmawia Paweł Goźliński

Profesorka, badaczka, autorka. Krytyczka mitów narodowych, kultu wojny i martyrologii. Feministka, filozofka. Kobieta. Maria Janion przez dekady uczyła Polki i Polaków czytać własną kulturę na nowo, stawiając niezręczne pytania o pamięć, tożsamość i źródła społecznych wykluczeń. W setną rocznicę urodzin swojej profesorki o Marii Janion rozmawiają Kazimierz Szczuka, Marek Bieńczyk i Paweł Goźliński.

•**18.15** Nowe reguły gry: jak sztuczna inteligencja przekształca społeczeństwo, gospodarkę i państwo. Z Adrianem Bąkiem, Sylwią Czubkowską i Maciejem Rudzińskim rozmawia Marek Zieliński (współorganizator: Collegium Da Vinci)

Sztuczna inteligencja coraz mocniej wpływa na sposób funkcjonowania społeczeństw, państw i gospodarki. Zmienia edukację, rynek pracy, media, bezpieczeństwo oraz relacje międzyludzkie, otwierając nowe możliwości, ale jednocześnie rodząc pytania o odpowiedzialność, kontrolę i granice technologii. Podczas panelu porozmawiamy między innymi o roli AI w obronności i procesach decyzyjnych, wpływie technologii na dzieci i edukację, relacjach człowieka z modelami językowymi oraz o tym, czy systemy sztucznej inteligencji rzeczywiście „rozumieją” świat, czy jedynie tworzą przekonującą iluzję zrozumienia. Zastanowimy się również, jak AI zmienia komunikację społeczną, demokrację i modele biznesowe największych firm technologicznych. To rozmowa o technologii, która nie jest już wizją przyszłości, ale realnie zmienia reguły gry.

•**19.45** Prawdopodobnie mógłbym żyć bez pisania. Nie sądzę, żebym potrafił żyć bez czytania. Z Alberto Manguelem rozmawia Wojciech Bonowicz, tłumaczy Kasia Janusik

Człowiek jest zwierzęciem czytającym – twierdzi argentyński pisarz Alberto Manguel. Słowa te zdają się brzmieć jak prowokacja w świecie, w którym osoby czytające więcej niż jedną książkę w roku stanowią wyraźną mniejszość. Ale z drugiej strony: czy nie jest prawdą, że bez czytania nikt z nas żyć by nie potrafił? Nawet ci, którzy nie sięgają po książki, są przecież czytelnikami. Nigdy w historii ludzie nie wymieniali między sobą tylu tekstów, ile wymieniają obecnie. Może byłoby więcej czytelników książek, gdybyśmy zrozumieli, że istnieje ścisły związek między umiejętnością czytania jako takiego – znaków, krótkich komunikatów, obrazów i tak dalej – a czytaniem literatury? Na te i podobne pytania spróbuje odpowiedzieć Alberto Manguel, argentyński pisarz, redaktor i tłumacz, który o czytaniu wie prawie wszystko.

21.30 koncert: Kasia Sienkiewicz

23.00 głośna lektura: opowiadanie Olgi Tokarczuk *Schronienie* czytają Maja Ostaszewska i Olga Tokarczuk

W 2024 roku, podczas rezydencji artystycznej organizowanej przez Muzeum Prado w Madrycie, Olga Tokarczuk napisała opowiadanie *Schronienie*. Tekst ten nigdy nie był prezentowany w języku polskim. Z racji oburzającej nagonki, która dotknęła pisarkę w związku z jej domniemanymi wypowiedziami o AI, postanowiliśmy zapoznać Państwa z tym utworem. Jego bohaterkami są bowiem... sztuczna inteligencja i stara pisarka. Niech literatura zabierze głos i odpowie na ten seans nienawiści.

ZAMEK SARNY Ścinawka Górna, kaplica

wstęp wolny

10.45–11.45 terytoria NIEZAWIŚCI. Czy możliwa jest edukacja bez porównywania i rywalizacji – oparta na współtworzeniu i uważności? spotkanie z Ewą Satalecką i Martą Godzisz oraz panel dyskusyjny z artystami i artystkami wystawy *Kamień, papier, nożyce*

ZAMEK SARNY Ścinawka Górna, podziemia

wstęp wolny

22.30 Zuzanna Goćławska, Natalia Ślusarska, Sefa Sagir – oprowadzanie po wystawie multimedialnej Polsko-Japońskiej Akademii Technik Komputerowych w Warszawie

DZIERŻONIÓW Dzierżoniowski Ośrodek Kultury, ul. Świdnicka 23

wstęp wolny, nie obowiązują zapisy

9.00–10.00 Małe Góry Literatury. *Tkaczka chmur* – spektakl teatralny. Prowadzą Katarzyna Jackowska-Enemuo i Mateusz Szemraj (wiek: 5+)

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona, zapraszamy pary opiekun–dziecko

10.15–11.30 Małe Góry Literatury. *Tkaczka chmur* – warsztat ruchowy dla dzieci i ich opiekunów. Prowadzą Katarzyna Jackowska-Enemuo i Mateusz Szemraj (wiek: 6+)

NOWA RUDA Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie, ul. Strzelecka 2a

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

9.00–11.30 Latający Uniwersytet Ludowy. Warsztaty z Katarzyną Kwiatkowską-Moskalewicz: Rosyjska propaganda – czy można się przed nią obronić? (współorganizator: Instytut Myśli Politycznej im. Gabriela Narutowicza)

9.00–11.30 Latający Uniwersytet Ludowy. Warsztaty z Moniką Braun:

Komunikacja międzyludzka jako inscenizacja

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

9.00–10.15 Małe Góry Literatury. Dzik Dzikus, czyli jak rozmawiać z trollem.

Warsztaty z Krzysztofem Łapińskim (wiek: 6+)

10.30–11.45 Małe Góry Literatury. Świnia Malwina, czyli wielka moc

pomagania. Warsztaty z Krzysztofem Łapińskim (wiek: 6+)

RADKÓW

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

9.00–12.00 Latający Uniwersytet Ludowy. Spacer literacki: Rubieże i granice.

Prowadzą Ewa Pluta i Stolovelasy

Centrum Łąkowa 1, ul. Łąkowa 1

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

9.00–12.00 Latający Uniwersytet Ludowy. Seminarium Magdaleny Środy:

O utopiach w czasach dystopii. Moduł I

12 LIPCA | NIEDZIELA

ZAMEK SARNY Ścinawka Górna

obowiązuje całodzienny bilet

12.00 Marek Bieńczyk, *Rondo Wiatraczna*, Dorota Kotas, *Pustostany*, Paweł Softys, *Monolog*. Z autorką i autorami rozmawia Amelia Sarnowska

Grochów literacki, Grochów mityczny. Przestrzeń intensywnych literackich poszukiwań własnego sposobu mówienia o tym, kim się jest – i snucia własnych opowieści o świecie. Porozmawiamy o ocaleniu przez słowo – miejsc, ludzi i przedmiotów.

•**13.30** Halszka Witkowska, Monika Tadra, *Przywrócenie do życia. Pokonać samobójstwo*. Z autorkami rozmawia Katarzyna Byłtów

Rozmowa o samobójstwie to rozmowa o życiu – tak zaczyna się najnowsza książka Halszki Witkowskiej i Moniki Tдры, książka oparta na dogłębnej wiedzy suicydologicznej oraz głębokiej wrażliwości i uważności. Przedstawione w niej rozmowy z osobami, które są lub były w kryzysie samobójczym, pozwalają dostrzec to, co umyka, gdy próby wyjaśnienia samobójstw sprowadzają się do kategoryzacji tego zjawiska. Zawężenie sytuacyjne, zawężenie relacji międzyludzkich, wyczerpanie bólem psychicznym, który odbiera siłę do życia. Sieć wsparcia, która może uratować życie. Język, który zmienia rzeczywistość. Mimo że to temat objęty silnym tabu, o kryzysie samobójczym można i należy rozmawiać – czyniąc to jednak prawidłowo, czyli tak, by wiedzieć, by zrozumieć i by umieć pomóc.

15.00 Teorie spiskowe

o książce *Podręcznik teorii spiskowych (Routledge Handbook of Conspiracy Theories)* pod redakcją Michaela Buttera i Petera Knighta rozmawiają Helena Chmielewska-Szłajfer, Katarzyna Kwiatkowska-Moskalewicz i Piotr Tarczyński (współorganizator: Instytut Myśli Politycznej im. Gabriela Narutowicza)

Michael Butter i Peter Knight w *Podręczniku teorii spiskowych* proponują przekrojowe spojrzenie na zjawisko teorii spiskowych – od ich historycznych korzeni przez kulturowe i psychologiczne mechanizmy aż po współczesne formy w erze internetu i globalnej polityki. To obszernie kompendium pokazuje, dlaczego spiski tak łatwo przyciągają uwagę, jak wpływają na debatę publiczną i w jaki sposób kształtują tożsamość grup społecznych. Spotkanie wokół tej książki to okazja, by zrozumieć, dlaczego narracje spiskowe mają dziś taką siłę i co mówią o naszych czasach.

16.30 Anna Bikont, *Nie koniec, nie początek. Powojenne wybory polskich Żydów*, Paweł Piotr Reszka, *W tym domu już nie straszy. Reportaże o Żydach, Polakach i fatum*. Z autorką i autorem rozmawia Urszula Glensk (współorganizator: Wydawnictwo Czarne)

Anna Bikont pisze o polskich Żydach tuż po wojnie – o samotności, o chęci odwetu, o rezygnacji. Przedstawia różne podejścia do życia i przyszłości, bo jak mówić o przyszłości, jak snuć plany po zagładzie? Paweł Piotr Reszka pisze o potomkach polskich Żydów; o tych, których rodziny płaciły za ukrywanie dzieci w stodołach czy w dziurach w ziemi. I pisze również o Polakach, którzy popełniali zbrodnie i wykorzystywali sytuację. Reportaże pokrywają się tematycznie – a na spotkaniu będzie mowa zarówno o tym, jak i o dialogu, który teraz, po latach, jednak jest możliwy. Ale czy na pewno?

•**18.00** Wojciech Tochman, *Delfiny i Belzebub*. Z autorem rozmawia Irek Grin (współorganizator: Wydawnictwo Literackie)

W swoim najnowszym reportażu Wojciech Tochman opowiada historie najbardziej bezbronnych ofiar wojny w Ukrainie – zwierząt. A także ludzi (w tym samego autora), którzy spieszą im na ratunek. Kiedy myślimy o wojnach, pojęcia takie jak krzywda, osamotnienie, porzucenie czy utrata kojarzą nam się przede wszystkim z człowiekiem. Tymczasem lista ofiar tragedii każdej wojny jest znacznie dłuższa. Z reporterem porozmawiamy nie tylko o tym, co opisał i czego nie zdołał, ale także o procesie powstawania książki non-fiction, której jednym z bohaterów jest sam autor.

19.30 głośna lektura: fragmenty powieści Olgi Tokarczuk *Anna In w grobowcach świata* czytają Maja Ostaszewska, Maria Peszek, Andrzej Seweryn i Maciej Stuhr. W tym roku mija 20 lat od ukazania się jednego z najważniejszych dzieł Olgi Tokarczuk. Opowieść o Annie In, zainspirowana jednym z najstarszych mitów ludzkości – legendą sumeryjskiej bogini Inanny, jest dla współczesnej polskiej literatury w jakimś sensie książką założycielską, podobnie jak jej pierwowzór dla świata starożytnych legend. Historię Anny In, która schodzi do podziemi, by zmierzyć się ze swoją siostrą, władczynią śmierci, zaadaptował do głośnej lektury Irek Grin.

21.30 koncert: Spięty

ZAMEK SARNY Ścinawka Górna, podziemia

wstęp wolny

22.00–23.30 interaktywne pokazy w czasie wystawy multimedialnej Polsko-Japońskiej Akademii Technik Komputerowych w Warszawie

JEDLINA-ZDRÓJ Hotel Jedlinka, ul. Zamkowa 2

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona, prosimy o zapisanie się na wybraną godzinę

9.00–10.15 Małe Góry Literatury. To, o czym dorośli ci nie mówią. Warsztaty z Bogusiem Janiszewskim (wiek: 7+)

10.30–11.45 Małe Góry Literatury. To, o czym dorośli ci nie mówią. Warsztaty z Bogusiem Janiszewskim (wiek: 7+)

RADKÓW Centrum Łąkowa 1, ul. Łąkowa 1

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

9.00–12.00 Latający Uniwersytet Ludowy. Seminarium Magdaleny Środy: O utopiach w czasach dystopii. Moduł II

NOWA RUDA Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie, ul. Strzelecka 2a

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

9.00–11.30 Latający Uniwersytet Ludowy. Warsztaty z Walerym Topojewem i Janą Karpieńko: Szamanizm a terytoria. Animistyczne podejście do przestrzeni

9.00–11.30 Latający Uniwersytet Ludowy. Warsztaty z Dorotą Sumińską: Kuchnia przyszłości

ŚCINAWKA GÓRNA

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

9.00–11.30 Latający Uniwersytet Ludowy. Hydrozagadka – warsztat przyrodniczy w formie spaceru sensorycznego. Prowadzą Jan Mencwel i Stolovelasy

13 LIPCA | PONIEDZIAŁEK

NOWA RUDA Rynek

wstęp wolny

od 10.00 jarmark rękodziela, lokalnych produktów spożywczych i wyrobów artystycznych (współorganizatorzy: Urząd Miasta Nowa Ruda, Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie i Stolovelasy)

10.00–14.00 SZTUKMISTRZE

spacery po linie, akcje performatywne, akrobatyka teatralna, uliczny teatr przedmiotu, taniec w powietrzu na szarfach, ekwilibrystyka w wykonaniu sztukmistrzów i sztukmistrzyń, animowanie przestrzeni we współpracy z Lublinem Europejską Stolicą Kultury 2029

18.30 *Tribute*. Spektakl plenerowo-cyrkowy inspirowany prozą Isaaca Bashevisa Singera (we współpracy z Lublinem Europejską Stolicą Kultury 2029)

Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie, ul. Strzelecka 2a

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

9.00–12.00 Latający Uniwersytet Ludowy. Warsztaty z Katarzyną Błażejewska-Stuhr: Pozytywne jedzenie – jak naprawdę dobrze się karmić

wstęp wolny

10.00–11.30 Latający Uniwersytet Ludowy. Wykład otwarty Halszki Witkowskiej: Zachowania samobójcze wśród dzieci i młodzieży – zrozumieć, aby zapobiec

wstęp wolny

12.00 Karolina Ćwiek-Rogalska, *Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty*. Z autorką rozmawia Mirosława Szott

Karolina Ćwiek-Rogalska napisała fascynującą opowieść o miejscu, jakim są „Ziemie Odzyskane”. Geograficznym centrum tej książki jest Pomorze, zwłaszcza Pomorze Środkowe, ale pytania stawiane przez autorkę wykraczają poza granice tego regionu. Badaczka czerpała zarówno z historii rodzinnej, jak i z dokumentów

archiwalnych i pamiętników, a my porozmawiamy z nią o duchach, mitach, które rodziły się i umierały, przemilczanych i eksponowanych elementach pamięci, niszczeniu i tworzeniu. Spróbujemy razem zrozumieć specyfikę tych ziem.

13.30 Latający Uniwersytet Ludowy. Kuchnia przyszłości. Z Dominiką

„Stewunia” Olejnik i Dorotą Sumińską rozmawia Katarzyna Błażejewska-Stuhr

W ramach Latającego Uniwersytetu Ludowego Stewunia (Dominika Olejnik) wraz z Kacprem Potępskim wielokrotnie prowadzili ze wszech miar praktyczne (i sycące!) warsztaty kuchni wegańskiej, połączone z rozmowami na temat transpłciowości, nierówności i neuro różnorodności. Tym razem Stewunia i Dorota Sumińska zaproponują przepisy nie tyle na konkretne dania, ile na naszą wspólną przyszłość, zarówno tę wegańską, jak i wspólnotową, w której gotowanie będzie czymś więcej niż jedynie przygotowywaniem posiłków – stanie się sposobem wyrażania odpowiedzialności cywilnej i tworzenia więzi ze światem. To spotkanie łączy troskę o relacje międzyludzkie z ideami zrównoważonego życia i ekologii, pozwalając na dialog, który jest zarówno głęboki, jak i przystępny.

15.00 Piotr Tarczyński, *Oślizgłe macki, wiadome siły. Historia Ameryki w teoriach spiskowych*. Z autorem rozmawia Jul Łyskawa (współorganizator: Wydawnictwo Znak Literanova)

Piotr Tarczyński nie lubi nudy. Razem z Łukaszem Pawłowskim współtworzy Podcast amerykański, razem z Jackiem Dehnelem pisze kryminały jako Maryla Szymczkowska, ponadto jest wziętym tłumaczem z języka angielskiego (przekładał między innymi Edmunda White’a, Williama Faulknera i Anne Appelbaum). Jego najnowsza książka, *Oślizgłe macki, wiadome siły*, pozwala poznać historię Stanów Zjednoczonych i zrozumieć ich fenomen – oraz szaleństwo, którego w tym kraju nie brakuje. Teorie spiskowe? Tarczyński dowodzi, że USA to ich ojczyzna! Nierozzerwalnie wiążą się z tamtejszą kulturą i popkulturą, wywierają wpływ na politykę, ale też są przez polityków tworzone.

16.30 Nie tylko *Chłopki*. Z Joanną Kuciel-Frydryszak rozmawia Amelia Sarnowska. Nie tylko *Chłopki*, czyli opowieść już nie o naszych babkach, ale o nas samych. Kto ma prawo do naszej historii? Jak przeszłość wpływa na nasze relacje społeczne? Wreszcie: czego tak naprawdę w niej szukamy – lustra, pocieszenia, czy może usprawiedliwienia? Porozmawiamy z autorką o sile sprzeciwu wewnętrznego, poszukiwaniu własnej sprawczości – i perspektywach, jakie nowe narzędzia otwierają nam na przyszłość.

obowiązują bilety

21.00 koncert: Maria Peszek (głos) i Bartek Wąsik (fortepian).

Pieśń nocy letniej. Peszek i Wąsik grają Kochanowskiego

Dawna Kopalnia, ul. Obozowa 4

wstęp wolny

11.00–11.30 wernisaż wystawy *Kamień, papier, nożyce* w dawnej kopalni węgla. Słowo otwarcia: Sylwia Krzemianowska i Magda Publicewicz

Art Space – Dawna Pracownia Jagi Hupało, ul. Bohaterów Getta 12

wstęp wolny

11.00–17.00 spotkania i rozmowy z artystami i artystkami. Prowadzi Jaga Hupało

POLANICA-ZDRÓJ Teatr Zdrojowy w Polanicy-Zdroju, ul. Parkowa 2

obowiązują bilety

18.00 spektakl *Ziemia Ziemia* w wykonaniu dzieci i młodzieży z łódzkich domów dziecka w reżyserii Doroty Kędzierzawskiej, z udziałem Żanety Łabudzkiej, Czesława Mozila i Andrzeja Seweryna (współorganizatorzy: Fundacja Kultury i Sztuki TAKI JESTEM, Stowarzyszenie Przyjaciele Świata, Teatr Zdrojowy w Polanicy-Zdroju)

LUDWIKOWICE KŁODZKIE Centrum Kultury Gminy Nowa Ruda w Ludwikowicach Kłodzkich, ul. Fabryczna 2

wstęp wolny, nie obowiązują bilety

9.00–12.00 Małe Góry Literatury. Dzień dobry z bajką: *Felek i Tola ratują las* (2024), reż. Mascha Halberstad. Wprowadzenie i rozmowa po pokazie filmu: Michalina Drygasiewicz (wiek: 7+)

RADKÓW Centrum Łąkowa 1, ul. Łąkowa 1

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

9.00–12.00 Latający Uniwersytet Ludowy. Seminarium Magdaleny Środy: O utopiach w czasach dystopii. Moduł III

ZAMEK SARNY Ścinawka Górna

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

11.00–13.00 Latający Uniwersytet Ludowy. Warsztaty z Danielem Mordenem: Fenomen literatury mówionej – gawędy, bajędy, mity

14 LIPCA | WTOREK

POLANICA-ZDRÓJ Teatr Zdrojowy w Polanicy-Zdroju, ul. Parkowa 2

wstęp wolny

11.00 Jacek Dehnel, *Historie tajdackie*. Z autorem rozmawia Eliza Kącka (współorganizator: Wydawnictwo Znak Literanova)

Najnowsza książka Jacka Dehnela, autora wierszy, powieści i krótkich form, to zbiór opowieści rozgrywających się w pięciu różnych epokach i miastach, których mieszkańcy mierzą się z własnymi słabościami, pragnieniami i moralnymi granicami. Autor sięgał już kiedyś po *true crime*, opowiadając o dawnej Warszawie. Tym razem zaprasza nas w literacką podróż przez ludzkie namiętności, winy i decyzje potrafiące zmienić życie.

12.30 Krzysztof Środa, *Rzeczy zdarzające się w podróży*. Z autorem rozmawia Amelia Sarnowska (współorganizator: Wydawnictwo Czarne)

Jak zachować pamięć? Czy samo pamiętanie wystarczy? Co w tej nierównej walce dają nam słowo i możliwość samodzielnego nazywania świata? Wbrew tytułowi *Rzeczy zdarzające się w podróży* wcale nie są esejami o podróżowaniu. To zapis zdumienia, namysłu nad ulotnym – a zarazem uparte poszukiwanie odpowiedzi na pytanie o to, co wydarza się pomiędzy światem a pisaniem o świecie.

14.00 Joga, nazizm i mroczne ścieżki duchowości. Z Olgą Drendą, Dariuszem Misiuną i Przemysławem Witkowskim rozmawia Dominika Sitnicka dyskusja inspirowana książkami Nicholasa Goodricka-Clarke'a *Czarne słońce. Kultury aryjskie, ezoteryczny nazizm i polityka tożsamości (Black Sun: Aryan Cults, Esoteric Nazism, and the Politics of Identity)* i Stewarta Home'a *Fascist Yoga: Grifters, Occultists, White Supremacists, and the New Order In Wellness* (współorganizator: Instytut Myśli Politycznej im. Gabriela Narutowicza)

Książki Nicholasa Goodricka-Clarke'a i Stewarta Home'a pokazują, jak ezoteryka, ruchy alternatywnej duchowości i kultura „wellness” mogą stać się polem dla radykalnych ideologii, nadużyć i politycznej manipulacji. Home pisze o współczesnym spleceniu jogi i przemysłu samorozwoju z toksyczną polityką, a Goodrick-Clarke bada historyczne źródła i mutacje ezoterycznego nazizmu, które do dziś inspirują ruchy tożsamościowe. Spotkanie wokół tych książek będzie okazją, by przyjrzeć się ciemnej stronie duchowości i zastanowić się, gdzie kończy się terapia, a zaczyna indoktrynacja.

15.30 Małe Góry Literatury. Dzieci w sieci. Z Magdaleną Bigaj i Adamem Mirkiem rozmawia Aneta Korycińska (Baba od polskiego)

Media społecznościowe, komunikatory, gry online i algorytmy są dziś naturalną częścią codzienności i dzieci, i młodzieży, i dorosłych. Jak wpływają na rozwój dzieci i nastolatków? Jak mądrze towarzyszyć im w cyfrowym świecie, nie popadając ani w bezkrytyczny zachwyt, ani w moralną panikę? O wyzwaniach związanych z obecnością dzieci w sieci, bezpieczeństwie, relacjach i dobrostanie psychicznym porozmawiają Magdalena Bigaj – badaczka i ekspertka edukacji cyfrowej – oraz Adam Mirek, popularyzator nauki i autor książek dla dzieci. Dowiemy się, jak budować zdrowe nawyki cyfrowe, rozwijać krytyczne myślenie i wspierać młodych ludzi w odpowiedzialnym korzystaniu z nowych technologii.

17.00 Latający Uniwersytet Ludowy. Pokaz filmu *Człowiek z marmuru* Andrzeja Wajdy w setną rocznicę urodzin reżysera

19.45 Latający Uniwersytet Ludowy. Z Krystyną Jandą rozmawia Irek Grin

Człowiek z marmuru w reżyserii Andrzeja Wajdy (1976) to jeden z najważniejszych filmów rozliczeniowych w historii polskiej kinematografii. To kino nie tylko mierzące się z przeszłością, ale i pomagające przepracować jej traumę. Pomimo niechęci władz kinowe projekcje *Człowieka z marmuru* w 1977 roku były dla polskiego społeczeństwa czymś w rodzaju zbiorowego katharsis. Porozmawiamy z Krystyną Jandą o potęgze filmowej opowieści, o roli kultury i odwadze ludzi kultury oraz o mówieniu władzy i sobie samym prawdy w oczy.

WAŁBRZYCH Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna „Biblioteka pod Atlantami”, Rynek 9

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

10.00–12.00 Małe Góry Literatury. Warsztaty z Heleną Morpho: *Cztery palce Maby i jej tęcza krew* (wiek: 8+)

Teatr Dramatyczny im. Jerzego Szaniawskiego w Wałbrzychu, pl. Teatralny 1

obowiązują bilety

19.00 spektakl *Ziemia Ziemia* w wykonaniu dzieci i młodzieży z łódzkich domów dziecka w reżyserii Doroty Kędzierzawskiej z udziałem Żanety Łabudzkiej, Czesława Mozila i Andrzeja Seweryna (współorganizatorzy: Fundacja Kultury i Sztuki TAKI JESTEM, Stowarzyszenie Przyjaciele Świata, Teatr Dramatyczny im. Jerzego Szaniawskiego w Wałbrzychu)

DZIERŻONIÓW Dzierżoniowski Ośrodek Kultury, ul. Świdnicka 23

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

10.00–12.00 Małe Góry Literatury. Guziki, słowiki, szaliki – literacka pracownia kolażu z ilustratorką Joanną Rusinek i pisarzem Michałem Rusinkiem (wiek: 6+)

Synagoga Rutika, ul. Krasickiego 28

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

9.00–11.30 Latający Uniwersytet Ludowy. Warsztaty z Aleksandrą Gliszczyńską-Grabias: *Kultura żydowska – przeciwdziałanie mowie nienawiści*

wstęp wolny

12.00 Anna Bikont, *Nie koniec, nie początek. Powojenne wybory polskich Żydów*. Z autorką rozmawia Kamil Kijek (współorganizator: Wydawnictwo Czarne)

Nie koniec, nie początek to kolejna książka Anny Bikont, dziennikarki i autorki takich publikacji, jak *My z Jedwabnego* oraz *Sendlerowa. W ukryciu*. Autorka bierze w niej na tapet życie Żydów tuż po wojnie. To opowieść o wyrzutach sumienia, przetrwaniu, próbie odnalezienia siebie w gruzach przeszłości i własnej, złamanej psychiki.

13.30 Marcin Wodziński, Wojciech Tworek, *Opowieści chasydzkie. Antologia*. Z redaktorami tomu Biblioteki Narodowej rozmawia Urszula Glensk

Jak zabić wilkołaka i zbawić duszę zaklętą w wielkiej żabie? Dlaczego księża bywali czarnoksiężnikami, a cadyk z Radoszyc musiał z nimi walczyć? Kiedy cadyk z Warki stawał się niewidzialny? Podczas spotkania przyjrzymy się opowieściom chasydzkim i zastanowimy się, co mówią o kulturze chasydyzmu – żydowskiego ruchu religijno-mistycznego zrodzonego na ziemiach polskich. O mędrkach i ich naukach opowiedzą nam Wojciech Tworek i Marcin Wodziński, redaktorzy i tłumacze antologii opowieści chasydzkich, monumentalnego tomu opublikowanego w Bibliotece Narodowej Wydawnictwa Ossolineum.

15.00 *Cudem ocalona synagoga w Dzierżoniowie*. Z Radkiem Wysockim

(redakcja) i Wojciechem Olejniczakiem (grafika) rozmawia Monika Bisek-Grąz Publikacja *Cudem ocalona synagoga w Dzierżoniowie* stanie się punktem wyjścia do rozmowy o miejscu, które zostało, choć podobne zniknęły z map i pamięci: o murach, śladach ludzi, ciszy po modlitwach i powojennym życiu miasta. Z Radkiem Wysockim, odpowiedzialnym za redakcję, oraz Wojciechem Olejniczakiem, odpowiedzialnym za grafikę, porozmawiamy o tym, jak z autorskiej opowieści, archiwów, fotografii i pamięci powstaje książka, która nie domyka historii, lecz pozwala zostać przy niej dłużej. Synagoga w Dzierżoniowie nie jest tu tylko zabytkiem; jest znakiem dawnego żydowskiego życia i przestrzeni, w której powojenna historia Dolnego Śląska dostaje adres, ściany i ludzkie głosy.

Kinoteatr Zbyszek, ul. Świdnicka 23

wstęp wolny

16.15 Literatura bez granic. Pasma czeskie na Festiwalu Góry Literatury: Jaroslav Rudiš, *Zákupy-Sarajewo*. O opowiadaniu z tomu *Sudety. Opowieści z czesko-niemieckiego pogranicza* i innych książkach z autorem rozmawia Olga Wróbel, tłumaczy Zofia Bałdyga

Z czeskim pisarzem i dziennikarzem, autorem książek i komiksów, porozmawiamy między innymi o opowiadaniu z tomu *Sudety*, poświęconemu historii czesko-niemieckiego pogranicza, którego wielokulturowość na zawsze zniszczyły wojna i wysiedlenia. Jak opowiadać o dawnym sąsiedztwie bez idealizowania czy pomijania trudnych kwestii? Na czym polega praca pamięci i praca literatury?

17.45 Michał Rusinek, *Nic zwyczajnego. O Wisławie Szymborskiej*.

W trzydziestą rocznicę przyznania Nagrody Nobla Wisławie Szymborskiej z autorem biografii rozmawia Małgorzata Kolankowska (współorganizator: Wydawnictwo Znak)

Jak myślimy o Wisławie Szymborskiej po 30 latach od przyznania Nagrody Nobla? Co nam mówią biografie, a co ukrywają ich autorzy? Z Michałem Rusinkiem porozmawiamy o jego pracy z noblistką oraz dokumentowaniu i pielęgnowaniu pamięci.

19.15 Maryla Szymiczek (Jacek Dehnel, Piotr Tarczyński), *Szaleństwo i śmierć spłyną z gór*. Z autorką rozmawia Olga Wróbel (współorganizator: Wydawnictwo Znak Literanova)

Szesty tom serii, w której dociekliwa profesorowa Szczupaczyńska rozwiązuje kryminalne zagadki Krakowa i okolic. Porozmawiamy z autorami o tym, dlaczego każda osoba pisząca marzy o stworzeniu poczytnego kryminału, o blaskach i cieniach pisania serii, o inspiracjach oraz o tym, czy łatwiej umieścić śledztwo w klimatach retro.

obowiązują bilety

21.00 koncert: Maria Peszek (głos) i Bartek Wąsik (fortepian). *Pieśń nocy letniej. Peszek i Wąsik grają Kochanowskiego*

NOWA RUDA Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie, ul. Strzelecka 2a

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

10.00–12.00 Latający Uniwersytet Ludowy. Seminarium Edwina Bendyka: *Ex-centrum. Moduł I*

Miejska Biblioteka Publiczna w Nowej Rudzie, ul. Bohaterów Getta 10

pasmo poetyckie na Festiwalu Góry Literatury

wstęp wolny

14.00 Wojciech Bonowicz, *Bardzo*, Joanna Lech, *Nocne i nieczne*, Julia Szychowiak, *Wyrazy współczucia*. Z autorem i autorkami rozmawia Karol Maliszewski

Jak nie wyrzec się świata, jak nie zamknąć się w wieży ze słów, jak nie zginąć w metaforach – poetyckie wysiłki, wyrazy współczucia, empatii, bliskości z każdym, komu po drodze. Przyjrzyjmy się tak różnym, a tak podobnym „przymiarcom człowieczeństwa” w wierszach jednego poety i dwóch poetek.

15.30 Aneta Kamińska, *Pokój z widokiem na wojnę. 4*, Robert Król, *Dixieland: widzenia beskidzko-nowojorskie*, Krzysztof Siwczyk, *Ludzie z taksydermii*.

Z autorką i autorami rozmawia Jakub Skurtys

Trzy dość odległe dykcje poetyckie, także trzy inne koncepcje na literackich siebie. Z jednej strony Aneta Kamińska, chyba najpłodniejsza tłumaczka współczesnej poezji ukraińskiej, tym razem jako poetka, która wzbogaca nasze rozumienie ludzkiego doświadczenia, przekraczając granice języka i kultury. Robert Król z książką, przy której premierze Karol Maliszewski określił go mianem „działającego na marginesie zbiurokratyzowanego życia literackiego samotnego partyzanta”. Wreszcie Krzysztof Siwczyk, poeta dostrzegany i nagradzany, o rozpoznawalnym stylu, zbliżający się do statusu klasyka. Te liryczne narracje uspołnić starał się będzie krytyk Jakub Skurtys.

17.00 Sylwia Chutnik, *Pobite gary*, Jul Łyskawa, *Wyprawa siedmiu zim przeciw krainie jazgarza*. Z autorką i autorem rozmawia Waldek Mazur (współorganizatorzy: Wrocławski Dom Literatury, Wydawnictwo Warstwy)

Z końcem 2025 roku Sylwia Chutnik, jedna z najwybitniejszych polskich pisarek współczesnych, została także poetką. Z początkiem 2026 roku Jul Łyskawa, autor jednego z najgłośniejszych debiutów prozatorskich w polskiej literaturze XXI wieku, też został poetą. Czy powinniśmy zacząć się o Sylwię Chutnik i Julę Łyskawę martwić? A może poezja oferuje środki artystycznego wyrazu, których nie potrafi zapewnić proza? Tego spróbujemy dowiedzieć się w trakcie rozmowy. Będzie też o queerze i erotykach pisanych z dedykacją.

LUDWIKOWICE KŁODZKIE Centrum Kultury Gminy Nowa Ruda w Ludwikowicach Kłodzkich, ul. Fabryczna 2

wstęp wolny, nie obowiązują bilety

9.00–12.00 Małe Góry Literatury. Dzień dobry z bajką: *Tajemnica śpiwających ptaków* (2025), reż. Antoine Lanciaux. Wprowadzenie i rozmowa po pokazie filmu: Michalina Drygasiewicz (wiek: 7+)

ZAMEK SARNY Ścinawka Górna

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

9.00–11.00 Małe Góry Literatury. Sarenki w Sarnach – spacer z Adamem Wajrakiem (wiek: 6+)

ŚRODA | 15 LIPCA

LUDWIKOWICE KŁODZKIE Galeria Ludwikowice, ul. Główna 65

wstęp wolny

11.00–11.30 wernisaż wystawy *Kamień, papier, nożyce*

Centrum Kultury Gminy Nowa Ruda w Ludwikowicach Kłodzkich, ul. Fabryczna 2

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

9.00–12.00 Latający Uniwersytet Ludowy. Warsztaty z Jerzym Starzyńskim: Ratować czy kreować? Pytania o przyszłość kultury łemkowskiej w warunkach wygnania

wstęp wolny

12.00 Dominika „Stewunia” Olejnik, *Planeta Ziemiak*. Z autorką rozmawia Noemi Grin

Wiecie, co to pyrtember? Jeżeli nie wiecie, to na pewno nie obserwujecie Stewuni w social mediach. Szkoda, bo bardzo dużo tracicie – a już na pewno dużo fantastycznych przepisów z ziemniakiem w roli głównej. Słyszeliście może o kawie z ziemniaka? I ją Stewa przyrządziła (pytanie tylko, czy poleca próbowanie tego przepisu w domu). W książce *Planeta Ziemiak* znajdziemy ponad 100 przepisów roślinnych na zapiekanki, zupy, kluski i wiele, wiele innych. Zapraszamy na rozmowę o ziemniakach i o tym, że bycie weganą czy weganinem nie oznacza jedzenia trawy.

13.30 Grażyna Betlej-Furman, *Kuchnia łemkowska z Ropek. Częstujcie się!* Z autorką rozmawia Irek Grin

Rozmowa o kuchni łemkowskiej to rozmowa o ziemi, powietrzu, wodzie i porach roku. O miejscu i tradycji. Kiedy w trakcie Akcji „Wisła” przesiedlono łemków na Ziemię Zachodnią, wielu z nich zabrało ze sobą garstki ziemi z własnych gospodarstw. Wielu wspominało z żalem i goryczą, że nie zdążyło obsiać pól i ziemia nie obrodzi. O głębokim zakorzenieniu tej kuchni w miejscu, w którym się rodziła, i w historii regionu, porozmawiamy z jedną z najbardziej znanych łemkowskich gospodyń, Grażyną Betlej-Furman z Ropek.

15.00 Z Lisą Palmes i Lotharem Quinkensteinem o tłumaczeniu *Lalki* Bolesława Prusa na język niemiecki rozmawia Małgorzata Kolankowska

Czy Prus jest nam dziś potrzebny? Co mówi *Lalka* o współczesności? Tandem Palmes–Quinkenstein od niemal dekady tłumaczy razem. Przy *Księgach Jakubowych* wypracowali system, który teraz zaadaptowali do *Lalki* Bolesława Prusa. W czasie spotkania porozmawiamy o tym, jak się przekłada na dwa głosy, oraz o pasji do polskiej literatury.

16.30 Agnieszka Dobkiewicz, Mateusz Mykytyszyn, *Zamek Książ. Historia opowiedziana głosami służących*. Z autorką i autorem rozmawia Monika Bisek-Grąz (współorganizator: Wydawnictwo Agora)

Książ widziany od strony bocznych schodów, kuchni, korytarzy, pralni i codziennych obowiązków wygląda inaczej niż ten znany z legendy. Agnieszka Dobkiewicz i Mateusz Mykytyszyn w swojej książce oddają głos tym, którzy byli blisko wielkiej historii, ale zwykle pozostawali poza głównym kadrem. Porozmawiamy o pamięci zapisanej w fotografiach, rodzinnych opowieściach i śladach pracy; o służbie, zależności, lojalności i o tym, jak inaczej wygląda zamek, kiedy patrzy się na niego od strony codzienności.

18.00 Paweł Sołtys, *Monolog*. Z autorem rozmawia Amelia Sarnowska (współorganizator: Wydawnictwo Czarne)

Historia o wymierającym gatunku prawdy, do której wystarczy się przysiąc – i posłuchać. Czym właściwie jest *Monolog* i czy nowa książka Pawła Sołtysa dopowiada to, czego wcześniej nie dopowiedziały *Mikrotyki*? Bohater jego najnowszej książki wspomina, a przy tym „mówi, jakby golił czas: powoli, z wprawą, czasem pod włos”. Po co nam dar snucia opowieści? I w co może zamienić się świat, w którym ów dar zaniknie?

19.30 Maciej Duda, *Głód*, Emilia Konwerska, *Rzeczy robione specjalnie*, Helena Piecuch, *Mamuna*. Z autorem i autorkami rozmawia Olga Wróbel (współorganizator: Wydawnictwo Czarne)

Spotkanie z osobami debiutującymi na polu prozy to dobra okazja, żeby zapytać o osobiste doświadczenia z literaturą, ale także o szerszy obraz rynku. Skąd założenie, że świat potrzebuje więcej prozy? Jak przekonać do tego siebie, wydawnictwa, czytających? Czego potrzebują dziś pisarze i pisarki, czy są po debiucie zadowoleni czy rozczarowani? A może w ogóle nie o to chodzi? Zapraszamy na, mamy nadzieję, żywą dyskusję!

obowiązują bilety

21.00 koncert: Pablopavo i Ludziki

DZIERŻONIÓW Synagoga Rutika, ul. Krasickiego 28

wstęp wolny

11.00 Literatura bez granic. Pasma czeskie na Festiwalu Góry Literatury: Klára Vlasáková, *Wyrwy*. Z autorką rozmawia Mariusz Szczygieł

Czesi uznali tę książkę za odmianę gatunku science fiction, ale zdaniem Mariusza Szczygła, autora czeskiej serii *Stehlík* w Wydawnictwie Dowody, to coś więcej: połączenie sci-fi z powieścią surrealistyczną i społeczną. Niech was nie zmyli lekka formuła: *Wyrwy* to krytyczne spojrzenie na kryzys klimatyczny, bezsensowną pracę, uzależnienie od leków i rozpad relacji.

12.30 Beata Justa, *Ale Gake. Trójjęzyczna księga z Krainy Duchy Gór*. Z autorką rozmawia Monika Bisek-Grąz

Beata Justa, malarka i performerka, prowadzi nas w swojej książce przez miejsce zapisane w językach, obrazach i śladach wędrówki. Publikacja prowadzona po polsku, czesku i niemiecku wyrasta z Dolnego Śląska widzianego nie jak pocztówka, lecz jak kraina przejść: między górami, pamięcią, mitem i zwykłym patrzeniem pod nogi, na kamień, znak, kolor, ścieżkę. Z autorką porozmawiamy o tym, jak z lokalnych opowieści, obrazu i uważności powstaje księga, która nie objaśnia Duchy Gór do końca, lecz zostawia dla niego miejsce.

14.00 Agnieszka Taborska, *Przemądrzenia. Myśli przed Apokalipsą*. Z autorką rozmawia Dorota Oczak-Stach

Historyczka sztuki, pisarka, tłumaczka i jedna z najwybitniejszych światowych badaczek surrealizmu wnikliwie przygląda się naszej codzienności, która nieuchronnie zmierza w ramiona tytułowej apokalipsy. Dostrzega przy tym absurdy i nie stroni od dowcipu, tworząc poetyckie aforyzmy. *Przemądrzenia* to jednocześnie spotkanie mistrzyni słowa z mistrzem obrazu: teksty uzupełnia opracowanie graficzne Lecha Majewskiego, wybitnego grafika i plakacisty. Czy *Przemądrzenia* rzeczywiście są przemądrzałe? Tego dowiemy się podczas rozmowy z autorką.

Kinoteatr Zbyszek, ul. Świdnicka 23

wstęp wolny

15.15 Tomasz Stawiszyński, *Czynnik alchemiczny*. Z autorem rozmawia Eliza Kącka

Tomasz Stawiszyński, pisarz, eseista i filozof, w swojej nowej książce zabiera nas do Grecji. Ale *Czynnik alchemiczny* to coś więcej niż proza o Korfu. To podróż na grecką wyspę, owszem, ale też do świata pisarskiej wyobraźni. Śledztwo w sprawie obwoźnego sprzedawcy owoców, którego słyhać wszędzie, ale którego nigdy nie udaje się zobaczyć, pisarz doznający ataku paniki zawsze w tym samym miejscu na wyspie i zagadka niewielkiego, lecz niezwykle pojemnego parkingu... Co je łączy? Czyżby tytułowy czynnik alchemiczny? Tego spróbujemy dowiedzieć się podczas tej rozmowy.

16.45 Mariusz Szczygieł na każdy temat. Z pisarzem rozmawia Dorota Oczak-Stach

Mariusz Szczygieł potrafi rozmawiać na każdy temat. Przypomina jednak, że nie każdy temat nadaje się na reportaż. Porozmawiamy zatem o życiu, które „bywa strasznie kiczowate” (jak wobec tego obrabiać je literacko?), o rozmowach z legendami polskiej kultury, o pomysłach na reportaże, które upadają, i o tym, czy prowadziłby jeszcze talk show. Bo mimo że Szczygieł od kilku lat nie wydał nowej książki, cały czas chcemy z nim rozmawiać. Na każdy temat.

18.30 Latający Uniwersytet Ludowy. Pokaz filmu *Franz Kafka* Agnieszki Holland. Po projekcji z reżyserką rozmawia Sylwia Chutnik

Franz Kafka w reżyserii Agnieszki Holland (2025) to nieoczywista biografia i autorska opowieść o próbie poznania drugiego człowieka, twórcy, osobowości. Bliższa być może filmowemu esejowi, wymyka się klasycznej fabularnej narracji. To świadectwo intelektualnej ciekawości i stylistycznej odwagi. Porozmawiamy z reżyserką o poszukiwaniach własnej prawdy o słynnym pisarzu.

POLANICA-ZDRÓJ Teatr Zdrojowy w Polanicy-Zdroju, ul. Parkowa 2
wstęp wolny

11.00–12.15 Małe Góry Literatury. Lekcja z Grzegorzem Kasdepkiem: *45 puknięć w głowę (plus 3 na wszelki wypadek)* (wiek: 9+)

obowiązują bilety

19.00 *Punk(t) wyjścia*: musical Teatru na Fabrycznej w Teatrze Zdrojowym w Polanicy-Zdroju (współorganizator: Centrum Kultury Gminy Nowa Ruda, Powiat Kłodzki)

NOWA RUDA Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie, ul. Strzelecka 2a
wstęp wolny, nie obowiązują bilety

9.00–12.00 Małe Góry Literatury. Dzień dobry z bajką: *Dziki robot* (2024), reż. Chris Sanders. Wprowadzenie i rozmowa po pokazie filmu: Michalina Drygasiewicz (wiek: 7+)

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

10.00–12.00 Małe Góry Literatury. Gadające Sarny – warsztaty rysowania zwierząt z Joanną Rusinek (wiek: 7+)

10.00–12.00 Latający Uniwersytet Ludowy. Seminarium Edwina Bendyka: *Ex-centrum. Moduł II*

Miejska Biblioteka Publiczna w Nowej Rudzie, ul. Bohaterów Getta 10
pasmo poetyckie na Festiwalu Góry Literatury
wstęp wolny

14.00 Tadeusz Dąbrowski, *Puk*, Piotr Florczyk, *Gdzie jest burza*. Z autorami rozmawia Karol Maliszewski

Czym jest poezja, co czuje poeta, wyjmując z ust świat (jak jego córeczka smoczek) i dziwiąc się temu, co udało się przemycić. To i inne smakołyki z bogatego menu Tadeusza Dąbrowskiego. Wszystko już było – czytamy u Piotra Florczyka – „oprócz ciebie”, bo ty jesteś szansą, że może być inaczej, a niejedyn czytelnik może zdziwić się repetycją, która w gruncie rzeczy nie chce niczego powtarzać.

15.30 Młode głosy. Jakub Gutkowski, *Livestream*, Ola Lewandowska-Ferenc, *Jesteśmy pierwszą ciemnością tego lata*, Alicja Regiewicz, *Wykrzyknik twarzy*. Z autorem i autorkami rozmawia Jakub Skurtys

Debiutowali w latach 2024 i 2025, ale cała trójka do wydania swoich pierwszych książek przymierzała się od dłuższego czasu. A gdy te już się ukazały, o czym chcą nam w nich opowiedzieć? O przemocy i brutalnych realiach funkcjonowania w rzeczywistości kapitalistycznej (to *Livestream*). O dorastaniu i dziewczynstwie (*Jesteśmy pierwszą ciemnością tego lata*). Także o problematyce chorób psychicznych, normatywności i przechodzeniu przez terapię (*Wykrzyknik twarzy*). Ale ta poezja to coś więcej niż tylko tematy przewodnie. Dzieje się w niej więcej, zarówno w języku, jak i w wyobraźni, którą pobudza u osób czytających.

17.00 Zofia Bałdyga, *Nauka oddychania*, Urszula Zajączkowska, *Piach*. Z autorkami rozmawia Mirosława Szott (współorganizatorzy: Wrocławski Dom Literatury, Wydawnictwo Warstwy)

W rozmowie wokół dwóch znakomitych tomików poetyckich skupimy się na (wszech)świecie, mikro i makroskali, języku. Będzie ekopoetycko i cieleśnie. Co łączy tak podstawową czynność, jaką jest oddychanie, z piachem? Tak mogłoby brzmieć proste ćwiczenie z kreatywności. Z pewnością zadamy kilka ważnych pytań o sens istnienia i rozejdziemy się do domów.

ZAMEK SARNY Ścinawka Górna

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

9.00–12.00 Latający Uniwersytet Ludowy. Sarny w Sarnach – spacer z Adamem Wajrakiem (od lat pięciu do stu pięciu)

RADKÓW Centrum Łąkowa 1, ul. Łąkowa 1

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

10.00–12.00 Latający Uniwersytet Ludowy. Warsztaty z Karoliną Kuszlewicz: *Zwierzęta pozaludzkie i ich obrona*

WAŁBRZYCH Stara Kopalnia w Wałbrzychu, ul. Piotra Wysockiego 29

obowiązują bezpłatne wejściówki do pobrania ze strony biletyonline.starakopalnia.pl

16.00–17.30 Małe Góry Literatury. Wykład edukacyjny Adama Mirka: *Co w brzuchu piszczy?* (wiek: 8+)

16 LIPCA | CZWARTEK

WAŁBRZYCH Centrum Ceramiki Unikatowej, Oddział Muzeum Porcelany w Wałbrzychu – Stara Kopalnia, ul. Piotra Wysockiego 29

wstęp wolny

11.00 Literatura bez granic. Pasma czeskie na Festiwalu Góry Literatury: Jonáš Zbořil. O tomiku poetyckim *Nowa głusza* oraz debiucie prozatorskim *Flora* z autorem rozmawia Jakub Skurtys

Nowa głusza Jonáša Zbořila to książka porośnięta pnączami znaczeń i korzeniami tematów. Człowiek, obserwujący potajemnie spiski zwierząt i roślin, przestaje być suwerenny. Niejasno przeczuwa zbliżającą się apokalipsę, mając jednocześnie wgląd w całkiem nowe życie. Jako poeta Jonáš Zbořil pozostaje czujny tam, gdzie większość ludzi traci ciekawość. Jako debiutujący *Flora* prozaik również podejmuje temat środowiska i ekologii. Autor stawia w książce pytania o to, czym jest życie, gdzie przebiega granica między ludzkim i nieludzkim.

Stara Kopalnia w Wałbrzychu, ul. Piotra Wysockiego 29

wstęp wolny, bezpłatne wejściówki do pobrania ze strony biletyonline.starakopalnia.pl

12.30 *Facet w zadymie. Przyjaciele dla Marcina*. Z Agnieszką Taborską, Andą Rottenberg i Magdaleną Barbaruk o książce z utworami dla Marcina Giżyckiego rozmawia Eliza Kącka

Zmarły w 2022 roku Marcin Giżycki – artysta i intelektualista, reżyser, fotograf, historyk i krytyk sztuki, autor wielu książek o kinie, mediach i sztuce współczesnej – wciąż inspiruje. Między innymi do pisania, co udowadniają autorki i autorzy tekstów opublikowanych w książce *Facet w zadymie*. Znalazły się wśród nich między innymi wspomnienia i limeryki Agnieszki Taborskiej, Andy Rottenberg, Magdaleny Barbaruk oraz Elizy Kąckiej – i to właśnie one porozmawiają o tej publikacji.

14.00 Aleksandra Korczak, *Bezradne i romantyczne*, Kornelia Sobczak, *Zośka i Rudy*. Z autorkami rozmawia Aneta Korycińska (Baba od polskiego)

Dama i rycerz, dama w opałach, dziewczyna w białej sukience, muza, modliszka, kobieta fatalna, Matka Polka, opiekunka domowego ogniska, święta dziewica. Nagroda dla głównego bohatera; nagroda lub wręcz przeciwnie – przyczyna jego cierpienia. To *Bezradne i romantyczne*. Druga książka dotyczy natomiast *Kamieni na szaniec* odczytanych na nowo. To rzecz o prawdziwych ludziach, o sile przyjaźni, miłości i wojnie wcale nie w tle – i o patriotyzmie różowym jak okładka *Zośki i Rudy*. Porozmawiamy o utrudach na temat kobiet w polskim kanonie szkolnej literatury i zawłaszczeniu patriotyzmu przez prawicę.

15.30 Natalia de Barbaro, *Przejścia. Którędy do miłości*. Z autorką rozmawiają Katarzyna Kasia i Grzegorz Markowski

Po *Czutej przewodniczce*, książce, która nie przeszła bez echa w Polsce i którą zna prawdopodobnie co czwarta kobieta, czas na nową pozycję. Natalia de Barbaro, psycholożka i poetka, prowadzi czytelniczki (i czytelników!) przez doświadczenie bycia w świecie pomimo inności, pomimo niesprzyjających przeżyć, pomimo tysięcy kłód pod nogami. Bo miejsce w świecie jest dla wszystkich, tylko czasem trudniej się rozgościć.

• **17.00** Ucieczki i powroty. Z Joanną Bator rozmawia Eliza Kącka

Ucieczka niedźwiedzicy była opowieścią zarówno o uciekaniu, jak i powrotach – do miejsc w przestrzeni, miejsc w historii, miejsc w pamięci. Powrót dla bohaterki i bohaterów tej książki często oznaczał też nowe otwarcie, wyjście ku nowemu. Czy i tak jest w przypadku nowej książki Joanny Bator *Japoński wachlarz. Powroty?* Czy w przypadku opowieści japońskich powrót oznacza zamknięcie okręgu, wyraz tęsknoty, która każe wracać, czy może ucieczkę z powrotem do pewnego (k)raju? Co nowego odkrywa się, powracając do książki już wydanej, by opisać w niej nowe, często dramatyczne doświadczenia?

18.30 Michał Siermiński, Przemysław Witkowski, *Obywatel Michnik*.

Myśl polityczna Adama Michnika. Z autorami oraz Adamem Michnikiem rozmawia Sławomir Sierakowski (współorganizator: Instytut Myśli Politycznej im. Gabriela Narutowicza)

Książka *Obywatel Michnik* stanowi pierwszą tak kompleksową próbę ujęcia dorobku intelektualnego i politycznego jednego z najważniejszych uczestników polskiej historii drugiej połowy XX wieku. Autorzy publikacji analizują ewolucję poglądów Michnika – od jego młodzieńczego zaangażowania w ruch studencki lat 60., przez działalność w Komitecie Obrony Robotników i „Solidarności”, aż po rolę, jaką odegrał w czasie transformacji ustrojowej oraz w debatach III RP. Książka nie tylko śledzi biograficzną i publicystyczną drogę redaktora naczelnego „Gazety Wyborczej”, lecz także pokazuje wpływ jego idei na polską kulturę polityczną, dyskusje o demokracji i relacje polsko-żydowskie. To opowieść o myśli, która współtworzyła oblicze polskiej wolności i pluralizm.

• **20.05** Transgresje. Z Olgą Tokarczuk i Leszkiem Kolankiewiczem rozmawia Tomasz Stawiszyński

Punktem wyjścia dyskusji będzie pytanie o to, czym właściwie jest transgresja: czy stanowi akt wyzwolenia, ryzyka, buntu, samopoznania, czy może naruszenie granic, które chronią sens, ład i wspólnotę. Spróbujemy spojrzeć na nią wieloaspektowo – jako kategorię filozoficzną, egzystencjalną i artystyczną. Interesować nas będzie zarówno transgresja w myśleniu, czyli odwaga przekraczania utartych pojęć i norm, jak i transgresja w życiu oraz sztuce, gdzie często przybiera formę eksperymentu, nadmiaru, prowokacji albo zejścia w to, co zakazane.

W centrum rozmowy pojawią się między innymi William Blake i jego słynna intuicja, że „droga nadmiaru prowadzi do pałacu mądrości”, a także Georges Bataille, dla którego przekroczenie granicy nie było jedynie skandalem czy destrukcją, lecz doświadczeniem odsłaniającym prawdę o człowieku, pożądaniu, śmierci i sacrum. Czy transgresja jest sama w sobie dobra, zła, czy może aksjologicznie neutralna? Czy przekraczanie granic jest warunkiem rozwoju i wolności, czy raczej niebezpieczną pokusą nowoczesności? Czy należy się go bać i przed nim bronić, czy przeciwnie – uznać je za niezbędny element żywego myślenia, intensywnego życia i wielkiej sztuki?

obowiązują bilety

21.30 koncert: John Porter, *Helicopters '45*

NOWA RUDA Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie, ul. Strzelecka 2a wstęp wolny, nie obowiązują bilety

9.00–12.00 Małe Góry Literatury. Dzień dobry z bajką: *Nawet myszy idą do nieba* (2021), reż. Jan Bubeníček, Denisa Grimmová. Wprowadzenie i rozmowa po pokazie filmu: Anna Równy (wiek: 7+)

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

10.00–12.00 Latający Uniwersytet Ludowy. Seminarium Edwina Bendyka: Ex-centrum. Moduł III

DZIKOWIEC Biblioteka Publiczna Gminy Nowa Ruda, Filia Nr 1, Dzikowiec 95b obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

9.00–10.15 Małe Góry Literatury. Lekcja z Witem Szostakiem: *Wylinka* (wiek: 9+)

wstęp wolny

10.30–11.45 Małe Góry Literatury. Lekcja z Grzegorzem Kasdepkem: *45 puknięć w głowę (plus 3 na wszelki wypadek)* (wiek: 9+)

ZAMEK SARNY Europejskie Centrum Sztuki Ogrodowej im. Eduarda Petzolda, Zamek Sarny, Ścinawka Górna

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

9.00–12.00 Latający Uniwersytet Ludowy. Seminarium wprowadzające i spacer poetycko-przyrodniczy z Urszulą Zajączkowską

ŻŁOTY STOK Kopalnia Żłota w Żłotym Stoku, ul. Żłota 7

wstęp wolny

14.00–16.00 performance *Chemia stylu* (trzy odsłony) w ramach wystawy *Kamień, papier, nożyce*

PIĄTEK | 17 LIPCA

ZAMEK SARNY Zamek Sarny, Ścinawka Górna

obowiązuje całodzienny bilet

12.00 Agata Sikora, *Jak wyjść z siebie*, Tomasz Stawiszyński, *Czynnik alchemiczny*. Z autorką i autorem rozmawia Katarzyna Kasia (współorganizator: Wydawnictwo Znak Literanova)

Agatę Sikorę i Tomasza Stawiszyńskiego różni podejście do rzeczywistości i sposób opowiadania o niej, ale łączy uważność na to, co ukryte pod powierzchnią. Sikora, kulturoznawczyni i krytyczka literacka, w swojej nowej książce analizuje codzienność, obnażając iluzję, że samowystarczalność to jedyna droga do wolności. Stawiszyński, pisarz, eseista i filozof, łączy z kolei opowieść o wakacyjnym doświadczeniu z filozoficznymi rozważaniami o przekraczaniu granic między wyobraźnią a rzeczywistością. Podczas spotkania poszukamy punktów wspólnych w ich książkach – a może właśnie różnic, które najbardziej pobudzają do dyskusji?

13.30 Kreacja światów możliwych. Z Anną Kańtoch, Radkiem Rakiem i Witem Szostakiem rozmawia Piotr Jakub Fereński

Co skłania nas do tworzenia światów innych niż zastany? Na czym polega fenomen i siła fantazjowania? I dlaczego niekiedy właśnie to, co zmyślone, pozwala nam mówić prawdę o rzeczywistości? O styku ciekawości, inspiracji, wyobraźni i rozumu oraz o sztuce literackiego światotwórstwa porozmawiamy z autorką i autorami, którzy regularnie powołują do istnienia możliwe, choć nikomu jeszcze nieznanne światy.

15.00 Anda Rottenberg, Mirosław Bałka, *Kosmos. Rozmowy – teksty – przyjaźń*. Z autorką i autorem rozmawia Małgorzata Omilanowska

Anda Rottenberg, krytyczka i kuratorka, oraz Mirosław Bałka, jeden z najważniejszych współczesnych polskich artystów, przyjaźnią się od niemal 40 lat. Nie sposób policzyć, ile w tym czasie wymienili myśli i refleksji – ale jakaś ich część z pewnością znalazła się w książce *Kosmos*, na którą składają się rozmowy koncentrujące się

wokół twórczości Bałki oraz teksty Rottenberg poświęcone jego pracom. Przed nami kolejna odsłona tej niekończącej się rozmowy.

•**16.30** Michał Rusinek, *Nic zwyczajnego. O Wisławie Szymborskiej*.

W trzydziestą rocznicę przyznania Nagrody Nobla Wisławie Szymborskiej z autorem biografii rozmawia Jana Karpienko (współorganizator: Wydawnictwo Znak)

W 30. rocznicę przyznania Wisławie Szymborskiej Nagrody Nobla zapraszamy na spotkanie z autorem wznowionej niedawno biografii, wieloletnim sekretarzem poetki i świadkiem jej codzienności. Będzie to okazja, by spojrzeć na Szymborską nie tylko jako noblistkę i jedną z najważniejszych poetek XX wieku, lecz także jako osobę obdarzoną wyjątkowym poczuciem humoru, dystansem do sławy i niezwykłą uważnością wobec świata.

18.00 Więcej niż jeden świat – w stronę nowej powieści. Z Joanną Bator rozmawia Dorota Gruszka (współorganizator: Wydawnictwo Znak)

Joanna Bator, autorka wielu głośnych książek, feministka, wykładowczyni, wielobicielka i znawczyni kultury japońskiej. Jej powieści zostały nagrodzone między innymi Nagrodą Literacką Nike (oraz do niej nominowane), Nagrodą Wydawców, Nagrodą im. Beaty Pawlak. Ostatnia książka, wydana w 2025 roku, to *W moje strony*. Jak wyglądają jej kolejne plany wydawnicze? O to autorkę zapyta redaktorka.

•**19.30** Zawód: reporter. Z Mariuszem Szczygłem rozmawia Urszula Glensk *Co jakiś czas wszystko trzeba tłumaczyć od początku* – mówi Mariusz Szczygieł, więc znowu zapytamy autora *Gottlandu*, dlaczego reportaż jest „doświadczeniem zastępczym”, co znaczy dziennikarskie bolero i czemu pisarz nie rozpoczął kariery „oszuasta matrymonialnego”. Porozmawiamy o reportażach, antologiach, wywiadach i innych opowieściach.

21.00 „Kwiatki polskie” na żywo ze sceny literackiej. Prowadzą Katarzyna Kasia i Grzegorz Markowski

Specjalne wydanie publicystycznego programu TVP Info prosto z serca Festiwalu Góry Literatury. Katarzyna Kasia i Grzegorz Markowski wnikliwie, lecz z humorem podsumują wydarzenia dnia. Zaproszą też do plenerowego studia festiwalowych gości. Co się wydarzy i o czym będą rozmawiać – tego jeszcze nie wiemy! Scenariusz programu nie zakłada nudy i przewidywalności. Audycja będzie nadawana na żywo z udziałem naszej publiczności.

22.00 koncert: Hania Rani presents Chilling Bambino

Europejskie Centrum Sztuki Ogrodowej im. Eduarda Petzolda, Zamek Sarny, Ścinawka Górna

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

9.00–12.00 Latający Uniwersytet Ludowy. Seminarium wprowadzające i spacer poetycko-przyrodniczy z Urszulą Zajączkowską

JEDLINA-ZDRÓJ Hotel Jedlinka, ul. Zamkowa 2

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

10.00–13.00 Małe Góry Literatury. Warsztaty z Leną Bielską: język inkluzywny dla kadr

NOWA RUDA Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie, ul. Strzelecka 2a

wstęp wolny, nie obowiązują bilety

9.00–12.00 Małe Góry Literatury. Dzień dobry z bajką: *Fleak. Futrzak i ja* (2025), reż. Jens Møller. Wprowadzenie i rozmowa po pokazie filmu: Anna Równy (wiek: 7+)

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

10.00–12.00 Latający Uniwersytet Ludowy. Warsztaty z Dominikiem Puchałą: *Tęczowa Matka Boska i Polka Walcząca* – subwersja w jednej lekcji (współorganizator: Instytut Myśli Politycznej im. Gabriela Narutowicza)

Miejska Biblioteka Publiczna w Nowej Rudzie, ul. Bohaterów Getta 10

wydarzenie zamknięte

10.00–12.00 Małe Góry Literatury. Kiedyś to będzie. Pracownia kreatywnego pisania z Sylwią Chutnik (warsztaty dla młodzieży). Moduł I

DZIERŻONIÓW Dzierżoniowski Ośrodek Kultury, ul. Świdnicka 23

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona, prosimy o zapisanie się na konkretną godzinę

9.00–10.15 Małe Góry Literatury. Lekcja z Roksaną Jędrzejewską-Wróbel: *Florka* (wiek: 5+)

10.30–11.45 Małe Góry Literatury. Lekcja z Roksaną Jędrzejewską-Wróbel: *Florka* (wiek: 5+)

WAŁBRZYCH Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna „Biblioteka pod Atlantami”, Rynek 9

obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

10.00–12.00 Latający Uniwersytet Ludowy. Warsztaty z Radkiem Rakiem i Witem Szostakiem: Kreacja światów możliwych

SOBOTA | 18 LIPCA

ZAMEK SARNY Ścinawka Górna

obowiązuje całodzienny bilet

•**11.00** Małgorzata Szejnert, *Chwila przed podróżą. Reportaże z PRL.*

Z autorką rozmawia Michał Nogaś (współorganizator: Wydawnictwo Znak)

Olga Tokarczuk pisze: *Małgorzata Szejnert to jedna z najwybitniejszych polskich pisarek. Mistrzyni reportażu, nauczycielka pokoleń reporterów i reporterek. Autorka niezwykle mi bliska. I wiem dlaczego – kiedy twórcy zaczynają pukać do drzwi świata, to on zazwyczaj niechętnie je otwiera. Wrażliwości Małgorzaty jednak nie mógł i wciąż nie może się oprzeć. Drzwi otwierają się szeroko, reporterka wchodzi bez wahania, a to, co stamtąd nam przynosi, nikogo nie pozostawia obojętnym.*

12.30 Ewa Woydyłło, *Cztery pory roku z Ewą Woydyłło. Przewodnik po codzienności.* Z autorką rozmawia Małgorzata Kolankowska (współorganizator: Wydawnictwo Literackie)

Czy da się wypisać receptę na szczęście? Jak żyć na co dzień, by cieszyć się każdą z pór roku? Jak pielęgnować dobre nawyki, by zadbać o siebie? Z Ewą Woydyłło porozmawiamy o nietypowej książce, która nie tylko prowadzi przez codzienność, lecz także pomaga stopniowo zmieniać się na lepsze.

14.00 Powojnie. Z Barbarą Klich-Kluczewską, Bożeną Szaynok i Marcinem Zarembą rozmawia Jacek Stawiski (współorganizator: Tygodnik Powszechny)

Czym były, czym są i czym będą dla nas terytoria poniemieckie, które po II wojnie światowej włączono w skład państwa polskiego? Jaki był punkt startu polskiej obecności na tych terenach? Jakie znaczenie dla tożsamości współczesnej Polski i dla przyszłych pokoleń Polek i Polaków ma zasiedlenie Ziemi Zachodnich i Północnych? Dlaczego nadal czujemy potrzebę zwracania uwagi na proces zagospodarowania tych ziem mimo upływu ośmiu dekad? Spróbujemy odpowiedzieć na te (i nie tylko te) pytania.

15.30 Grzegorz Motyka, *Akcja „Wisła” ’47. Komunistyczna czystka etniczna.* Z autorem rozmawia Jarosław Syrnok

Grzegorz Motyka – historyk, laureat między innymi Nagrody Historycznej „Polityki”, Nagrody im. Jerzego Giedroycia, Nagrody Klio i Nagrody im. Jerzego Turowicza – tematem walk polsko-ukraińskich zajmuje się od czasu studiów. Temu zagadnieniu poświęcił pracę magisterską, doktorat, a następnie kilka książek. *Akcja „Wisła” ’47* kontynuuje swoje badania, które, ku rozpaczy co bardziej radykalnych środowisk, są wolne od stereotypów i uprzedzeń. Zamiast tego otrzymujemy opis losów zwykłych ludzi – 140 tysięcy osób, których życia na zawsze zmieniła jedna polityczna decyzja. Motyce w książce udało się uchwycić coś jeszcze: moment rodzenia się totalitarnego ustroju w Polsce, który zapoczątkowała największa akcja polityczno-wojskowa w historii naszego kraju.

17.00 Radykalizm. Z Przemysławem Sadurą i Sławomirem Sierakowskim rozmawia Waldek Mazur

Czy wyborcy i wyborczynie w Polsce są cyniczni, czy może bardziej fanatyczni? Kto w Polsce ma zaufanie do państwa? Sadura i Sierakowski od lat nie mają złudzeń co do kondycji polskiego społeczeństwa, stanu naszej demokracji i perspektyw, jakie przed Polską się rysują. W swoich badaniach przewidzieli postępującą radykalizację elektoratów, doradzali obozom demokratycznym sięganie po populizm, jednocześnie przestrzegając, że rozwiązanie to może okazać się drogą bez powrotu. Czy można założyć populistyczny kostium, by populizm zwalczać? Skąd rozlewa się radykalizm i czy dosięgnie nas wszystkich? Uprowadzamy: to nie będzie rozmowa, która wleje w nasze serca nadzieję.

•**18.30** Terytoria sztuki. Z Agnieszką Holland rozmawiają Katarzyna Kasia i Grzegorz Markowski

Co jest obecnie bastionem sztuki i czy myślenie o działaniu artystycznym w kategoriach terytorium może przynieść nowe, ciekawe możliwości? Czy możliwe są ekspansja i poszerzanie terytorium i wpływów sztuki? Jeśli tak, to jakim kosztem? Czy artyści muszą i czy potrafią bronić swojego terytorium? Czy możliwe są sojusze z dziedzinami ościennymi?

20.00 rozstrzygnięcie Konkursu im. Tymoteusza Karpowicza na recenzję literacką (współorganizator: Wrocławski Dom Literatury)

Już po raz ósmy w trakcie Festiwalu Góry Literatury będzie miało miejsce rozstrzygnięcie Konkursu im. Tymoteusza Karpowicza na recenzję literacką – wspólnej inicjatywy Wrocławskiego Domu Literatury i Fundacji Olgi Tokarczuk. Tym razem prace młodych krytyczek i krytyków oceniało jury w składzie: Eliza Kącka, Olga Wróbel, Jakub Skurtys oraz przewodniczący Krzysztof Siwczyk. Na laureatów i laureatki czekają nagrody pieniężne oraz możliwość publikacji tekstów na łamach „Notatnika Literackiego”. Poprzednie edycje i późniejsze losy laureatów dowiodły, że warto mieć na uwadze wyróżnione w tym konkursie nazwiska.

•**20.30** W roku Jerzego Giedroycia o „Kulturze” paryskiej i polskiej emigracji z Adamem Michnikiem rozmawia Irek Grin
premiera nowego numeru „Notatnika Literackiego” (współorganizator: Wrocławski Dom Literatury i „Notatnik Literacki”)

Najnowszy, podwójny numer „Notatnika Literackiego” poświęcony jest emigracji literackiej. Kultura paryska, spadkobierczyni tradycji Wielkiej Emigracji, stała się po II wojnie światowej domem wielu polskich pisarzy i pisarek. To w bibliotece Kultury ukazały się – pośród ponad 500 innych dzieł – *Zniewolony umysł* Czesława Miłosza, *Trans-Atlantyk* Witolda Gombrowicza, *Szkice piórkem* Andrzeja Bobkowskiego, *Piękni dwudziestoletni* Marka Hłaski czy *Obecność mitu* Leszka Kołakowskiego. Z Adamem Michnikiem porozmawiamy o fenomenie Giedroycia i paryskiej Kultury oraz syndromie polskiej literatury emigracyjnej.

22.00 koncert: Renata Przymyk, *Kobiety Jarocina*

RADKÓW ul. Leśna, dwa stawy

obowiązuje zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

6.00–9.00 Latający Uniwersytet Ludowy. Spacer ornitologiczny. Prowadzą Izabela Dłużyk i Stolovelasy

JEDLINA-ZDRÓJ Hotel Jedlinka, ul. Zamkowa 2

obowiązuje zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

9.00–12.00 Latający Uniwersytet Ludowy. Warsztat arteterapeutyczny z Katarzyną Szaulińską. Czy literatura leczy?

Pałac Jedlinka, ul. Zamkowa 2

wstęp wolny

15.00 Grzegorz Kasdepke nie tylko dla dzieci. Z autorem rozmawia Michalina Dzierżęga

Czy miłość do książek Grzegorza Kasdepkego to doświadczenie pokoleniowe? Na przestrzeni kilku edycji Górze Literatury zorganizowaliśmy wiele spotkań dla najmłodszych z udziałem pisarza. I zawsze przychodzili na nie dorośli (czasem nawet mieli dość znaczną przewagę liczbową). Tym razem nie stawiamy ograniczeń – zapraszamy wszystkich, niezależnie od wieku. Porozmawiamy nie tylko o *Detektywie Pozytywce* i nie tylko o najnowszych książkach.

NOWA RUDA Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie, ul. Strzelecka 2a

obowiązuje zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

10.00–12.00 Latający Uniwersytet Ludowy. Projekcja filmu dokumentalnego *That Boy: A Conversation about Hate and Healing* (Ten chłopak: rozmowa o nienawiści i uzdrowieniu). Koncepcja filmu: Michał P. Garapich, reż. Toby Górniak MBE
po projekcji warsztaty: Romowie – historia, migracja, włączenie. Prowadzą Elżbieta Mirga-Wójtowicz, Michał P. Garapich i Anna Jochymek

Miejska Biblioteka Publiczna w Nowej Rudzie, ul. Bohaterów Getta 10

wydarzenie zamknięte

10.00–12.00 Małe Góry Literatury. Kiedyś to będzie. Pracownia kreatywnego pisanego z Sylwią Chutnik (warsztaty dla młodzieży). Moduł II

POLANICA-ZDRÓJ Teatr Zdrojowy w Polanicy-Zdroju, ul. Parkowa 2

obowiązuje zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

10.00–12.00 Latający Uniwersytet Ludowy. Warsztaty z Katarzyną Kasią i Grzegorzem Markowskim: Jak rozmawiać publicznie, nie obrażając

Znajdź nas w internecie

Program Festiwalu oraz link do zakupu biletów:
fundacjaolgitokarczuk.org

Fundacja Olgi Tokarczuk na Instagramie:
[instagram.com/tokarczuk_olga/](https://www.instagram.com/tokarczuk_olga/)

Fundacja Olgi Tokarczuk na YouTube:
[youtube.com/@FundacjaOlgiTokarczuk](https://www.youtube.com/@FundacjaOlgiTokarczuk)

Fundacja Olgi Tokarczuk na Facebooku:
[facebook.com/FundacjaOlgiTokarczuk](https://www.facebook.com/FundacjaOlgiTokarczuk)

Festiwal Góry Literatury na Instagramie:
[instagram.com/festiwal.goryliteratury/](https://www.instagram.com/festiwal.goryliteratury/)

Archiwum Olgi Tokarczuk:
[archiwum.fundacjaolgitokarczuk.org](https://www.archiwum.fundacjaolgitokarczuk.org)

Festiwal Góry Literatury na Facebooku:
[facebook.com/FGL2023/](https://www.facebook.com/FGL2023/)

Fundacja Olgi Tokarczuk na X:
[x.com/tokarczuk_olga](https://www.x.com/tokarczuk_olga)

Fundacja Olgi Tokarczuk na patronite.pl:
[patronite.pl/Fundacja-Olgi-Tokarczuk](https://www.patronite.pl/Fundacja-Olgi-Tokarczuk)

ORGANIZATORZY

Fundacja
Festiwal Góry
Literatury

MECENASI

Dofinansowane przez
Polską Fundację Narodową

PARTNER PODRÓŻE

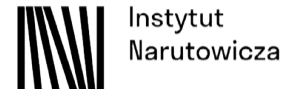
PARTNERZY

Gmina Nowa Ruda

Dzierżoniów
nastraja pozytywnie

Voelkel
Fundacja

PARTNERZY PASMA SZTUK WIZUALNYCH

PATRONAT MEDIALNY FESTIWALU GÓRY LITERATURY

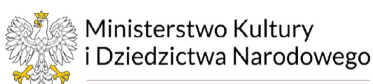
PASMO CZESKIE FGL

Czechy - Polska

Środki wydatkowane w ramach projektu
nr: Kultura bez granic CZ.11.04.02/00/23_003/0000038

MAŁE GÓRY LITERATURY

Dofinansowano ze środków
Ministra Kultury i Dziedzictwa
Narodowego pochodzących
z Funduszu Promocji Kultury

Dofinansowano ze środków
budżetu Samorządu
Województwa Dolnośląskiego

LATAJĄCY UNIWERSYTET LUDOWY

Dofinansowano ze środków
Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

